

АДХОДЫ:
ВЫКАРЫСТОЎВАЦЬ
ЦІ ЗАХОЎВАЦЬ? 7

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

27

ЖНІЎНЯ 2019 г.

АЎТОРАК

№ 161 (29028)

ЛАНДШАФТНЫ
ДЫЗАЙНЕР
ПРА БЕЛАРУСКІЯ
ПАРКІ

12

ЦЫТАТА ДНЯ

Уладзімір КАРАНІК,
міністр аховы здароўя:
«Прэзідэнт наставіў задачу да 2025 года падвоіць зарплаты для медыцынскіх работнікаў. Цяпер мяняюцца механізмы аплаты працы. Мы мяняем інструменты. Аклад павышаецца істотна, але стымулюючы і кампенсавальных набавак робіцца ўсяго толькі 13. Гэта той інструмент, які дазволіць у далейшым дастаткова хутка і ўсім павышаць заробатную плату. На 2020 год плануецца павышэнне ў 20%. На сённяшні дзень быў маленькі аклад і 44 набавкі стымулюючага, кампенсавальнага характару, якія ўстанаўліваліся альбо галоўнымі ўрачамі, альбо прадстаўнікамі на месцах. Заўсёды тут быў нейкі элемент суб'ектыўызму».

КАВУН — ЯГАДА БЕЛАРУСКАЯ

Фота БелТА.
Удзельнік
кавунавага фестывалю
Арцём ШАМЕЛА.

Нават у тых, хто ў гэтым сумняваўся, калі пашчасціла трапіць у мінулую суботу ў Лоеў, усе сумненні, напэўна, развееліся. У горадзе праходзіў «Дзень Кавуна і яго сяброў» — свята, якое аб'ячае стаць традыцыяй на поўдні

Беларусі. Бо кавуны і дыні ўжо надзейна прапісаліся там, як і вінаград, — усю гэтую «экзотыку», сабраную ў мясцовых садах і агародах, з апетытам дэгуставалі госці кавунавага фестывалю.

КОРАТКА

• Намінальная налічаная сярэдняя заробатная плата работнікаў Беларусі ў ліпені склала **В1128,5**.

• Турысты з 59 краін наведвалі Брэст дзякуючы бязвізаваму рэжыму з пачатку гэтага года.

• Фрунзенскі раён Мінска ў I паўгоддзі 2019 года стаў лідарам па колькасці праведзеных здзелак куплі-продажу кватэр — **5 849 (21% ад усіх учыненых)**.

• Банкі сталі выяўляць больш падробленых еўра і беларускіх рублёў.

Нерухомасць

КВАТАРАНТЫ ВУЧЫЦЦА ПРЫЕХАЛІ...

Падчас студэнцкага ажыятажу здымнае жыллё даражэе не толькі ў сталіцы, але і ў абласных цэнтрах

Для іншагародніх студэнтаў першая цяжкасць пры паступленні ў інстытут зусім не сесія, а пошук кватэры. Гэта калі не далі інтэрнат, а такое здараецца нярэдка.

Наваспечаныя студэнты сталічных ВНУ пачынаюць упываць на рынак арэнды жылля. Сярэдні ўзровень цен у ліпені і жніўні ўжо адрэагаваў на сезонны ажыятаж. Традыцыйны рост попыту на арэнду кватэр у Мінску напярэдадні новага навучальнага года назіраецца трэці месяц запар. У параўнанні з першым месяцам лета колькасць запытаў па пошуку здымнага жылля павялічылася амаль на трэць, і гэтая тэндэнцыя мае ўсе шанцы на працяг.

СТАР. 4

Бліжэй да людзей

Ніша не застаецца пустой «Белпошта» і «Беларусбанк» запусцілі сумесны праект для жыхароў сельскай мясцовасці

Колькасць сельскага насельніцтва ў Беларусі няспынна змяншаецца. Такое звужэнне кола патэнцыйных кліентаў прыводзіць да таго, што адпаведна скарачаецца колькасць банкаўскіх аддзяленняў. Канешне, аплата пры дапамозе мабільнага і інтэрнэт-банкіngu год ад году набірае абароты, але наколькі лёгка людзям у паважным узросце асвоіць новыя тэхналогіі? І яны, вядома ж, ідуць плаціць на пошту. А што рабіць у выпадку, калі пошта не можа выканаць пэўную аперацыю — напрыклад, папоўніць уклад або выдаць крэдыт?

Таму ААТ «АСБ Беларусбанк» разам з РУП «Белпошта» запусцілі сумесны праект па прадстаўленні банкаўскіх паслуг сельскаму насельніцтву.

— Ён рэалізоўваўся пазтапна ва ўсіх абласцях, — кажа намеснік старшыні праўлення ААТ «АСБ Беларусбанк» Святлана КАЖЭКІНА. — Мы прааналізавалі банкаўскія паслугі, якія былі запатрабаваны насельніцтвам. Гэта ад-

крыццё ўкладаў і аперацыі па іх, абслугоўванне бягучых рахункаў, папаўненне і зняцце наяўных з картаных рахункаў, афармленне картак і пакета дакументаў на атрыманне крэдыту. У нашым праекце задзейнічана 997 аддзяленняў паштовай сувязі па ўсёй краіне. Напрыклад, за восем месяцаў работы адкрыта каля 900 укладных рахункаў на суму каля 3 мільёнаў 500 тысяч рублёў. Прыблізна паўтара мільёна кліентаў скарысталася магчымасцю папаўнення рахункаў, афармлення картак і зняцця з іх грошай, а таксама прагляду балансу. Ад мая было пададзена пяць заявак на крэдыты. Адна з іх адобрана, чатыры яшчэ знаходзяцца ў стане разгляду. Рэалізацыя гэтага праекта пашырае геаграфію прысутнасці і магчымасці банкаўскай сферы па прадстаўленні паслуг. Мы зыходзім з таго, што ўсе нашы жыхары павінны мець магчымасць скарыстацца тымі паслугамі, якія дае наш банк.

Існуе прыказка, што часам новае — гэта добра забытае старое. Так адбылося і гэтым разам. Праўда, часткова.

СТАР. 3

ISSN 1990 - 763X

191612

9 771990 763008

ПЕРАЗДАЧА ДЛЯ СІСТЭМЫ АДУКАЦЫІ

У Беларусі будуюць удасканалваць схему паступлення ў ВНУ

Аб такой неабходнасці заявіў Прэзідэнт, прымаючы з дакладам міністра адукацыі Ігар Карпенку. Асноўнымі тэмамі традыцыйнай сустрэчы напярэдні Дня ведаў сталі праблемы ў школах і недахопы ўступнай кампаніі. Па словах Аляксандра Лукашэнкі, скаргаў адносна апошняга хапае: «Да гэтага часу крытыка на цэнтралізаванае тэсціраванне. Крытыкуюць новую метадыку, якую вы вынайшлі, па падліку гэтых балаў. Але галоўнае — не балы, а веды. Усе павінны разумець, і бацькі ў тым ліку: калі ў дзіцяці ёсць веды, то па якіх балах і школах ты іх ні лічы, яно ўсё роўна паступіць у ВНУ. Калі ведаў няма, ніякія балы не дапамогуць».

Больш за ўсё, як адзначыў лідар краіны, яго хвалюе, што абітурыенты не здаюць экзамены твар у твар з экзаменатарам. «Я адчуваю, што гэта вялікі наш недахоп. У нас нешта непрацавала, — лічыць Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт упэўнены, што такая размова сам-насам з выкладчыкам дапамагае дакладней ацаніць магчымасці абітурыента. «Я шчыра шмат разоў казаў: калі б мне давялося так здаваць тэсціраванне, як цяпер, то наўрад ці быў бы ў мяне, мякка кажучы, вынік лепшы, чым размаўляючы з выкладчыкам», — падзяліўся сваёй думкай беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка паведаміў, што яму складана прымаць рашэнне ў гэтай сферы, каб не памыліцца. «Да гэтага трэба ўважліва аднесціся, таму што паступаюць найлепшыя дзеці з найлепшых сем'яў. У пераважнай большасці. Я не боюся гэта сказаць — тыя, дзе бацькі хваліліся 11 гадоў, каб дзіця паступіла ў ВНУ. Яны ўсялякім чынам падтрымлівалі яго, — канстатаваў кіраўнік краіны. — Таму мы можам пры паступленні ў ВНУ пакрыўдзіць гэтую значную частку сямей, якія нясуць асноў-

ную нагрузку ў грамадстве, з'яўляюцца вельмі ўплывовымі людзьмі і вызначаюць атмосферу нашага грамадства і цяпер, і ў будучыні».

Пры гэтым ён падкрэсліў, што не прымае пакуль ніякіх рашэнняў з-за недахопу інфармацыі. Да пытанняў сістэмы адукацыі плануець вярнуцца пазней на спецыяльнай нарадзе, дзе разгледзяць сітуацыю ў школах, ВНУ: падрыхтоўку падрыхтоўкі, фінансаванне, арганізацыю сістэмы адукацыі першаснага і вышэйшага звяна. «Увогуле, усе пытанні мы павінны на ўзроўні Прэзідэнта разгледзець на нарадзе, і пажадана, калі неабходна, прыняць рашэнне аж да цэнтралізаванага тэсціравання», — папярэдзіў Аляксандр Лукашэнка.

Ён паведаміў, што размову арганізуюць не з падачы Мінадукацыі — большая частка ўдзельнікаў будзе прадстаўляць не гэта ведамства, каб была дыскусія і альтэрнатыва. «Магчыма, лепш яе правесці пасля парламенцкіх выбараў, каб нас зноў не абвінавачвалі, што пад парламенцкія выбары мы праводзім гэту вельмі важную нараду, якая вызначае твар нашага грамадства ў будучым», — канстатаваў лідар краіны.

Аляксандр Лукашэнка яшчэ раз звярнуў увагу, што работнікам сістэмы адукацыі трэба плаціць належны заробкі. Настаўнікі з'яўляюцца цэнтральнымі постацамі, на якія разлічвае грамадства. «Без настаўніка мы нішто ўвогуле, таму што няма на каго абстаперці ў гэты рыначны час, акрамя настаўніка. Асабліва ў сёлах, вёсках, малых гарадах», — выказаў меркаванне Прэзідэнт.

Лідар краіны нагадаў, што асноўныя веды вучні павінны атрымаваць на ўроках, а дома толькі адшліфоўваць атрыманыя ўменні: «Не трэба, каб яны пяць ці шэсць гадзін працавалі ў школе і столькі ж дома. Гэта ненармальна. Мы калечым дзіцяць».

У першы вучэбны дзень кіраўнік краіны збіраецца наведаць адну са школ, каб яшчэ раз азнаёміцца з праблемамі сістэмы.

Міністр адукацыі, карыстаючыся магчымасцю, запрасіў Прэзідэнта на адкрыццё 93-й школы ў мікрараёне Уручча. Па словах Ігара Карпенкі, ужо 99,7% школ падпісалі пашпарты гатоўнасці.

Асабліва ўвага Прэзідэнта ў першыя школьныя дні — роўныя ўмовы для ўсіх школьнікаў.

«Самае галоўнае мае патрабаванне ў гэтыя дні (першыя дні школы) — дзеці павінны быць аднолькавымі. Што я маю на ўвазе: яны павінны быць добра адзеты. Я не кажу, што аднолькава, але добра адзеты.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што ў апошнія дні перад школьнай парой трэба дапамагчы тым, хто знаходзіцца ў цяжкім становішчы і не можа ўдзяліць увагу падрыхтоўцы сваіх дзіцяў.

На кантролі Прэзідэнта спрадвечныя праблемы сістэмы адукацыі — ремонт устаноў, забяспечанасць настаўнікамі, перапоўненне школы ў некаторых раёнах (дарэчы, сёлета ў эксплуатацыю ўведзучь восем новых школ).

«Я ведаю, што і дзіцячы садкоў не хапае дзесяці. Дзякуй богу, што іх не хапае. Мы іх таксама дзясяткамі ўводзім і будзем уводзіць. Нам патрэбны дзеці, таму мы павінны забяспечыць іх утрыманне», — паведаміў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік краіны папярэдзіў, што сустрэча з міністрам адукацыі і сказанае падчас яе можа быць выстаўлена пэўнымі прадстаўнікамі грамадства як мерапрыемства перадыбарчай кампаніі. «Я ў парламентам збіраюся выбірацца, таму ніякай перадыбарчай кампаніі асабіста ў Прэзідэнта няма і быць не можа. А тое, што ў краіне парламенцкія выбары, дык я як кіраўнік дзяржавы (з мяне абавязкі нішто яшчэ не здымаю) абавязаны займацца гэтымі палітычнымі рэчамі. Прынамсі, каардынаваць гэтую работу», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Марыя ДАДАЛКА.

КАМЕНТАРЫЙ У ТЭМУ

Пра асноўныя акцэнтны свайго даклада Прэзідэнту пасля сустрэчы расказаў міністр адукацыі Ігар Карпенка.

Нараду, якую анансаваў Аляксандр Лукашэнка, неабходна правесці да канца гэтага года. На яе запрасіць навукоўцаў, прадстаўнікоў педагагічнай грамадскасці. «Я думаю, што Міністэрства адукацыі сканцэнтруе пералік тых пытанняў, пра якія казаў кіраўнік дзяржавы, даложыць сваё бачанне, разуменне, як гэта павінна дзейнічаць і працаваць. І мы павінны расставіць там усе кропкі над «і», — сказаў міністр.

Неабходна удасканалваць выніковыя атэстацыю ў сістэме школьнай адукацыі. У гэтай сувязі разглядаюць у ведамстве і магчымасць увядзення нацыянальнага экзамену — сумяшчэння здачы некаторых школьных прадметаў з уступнымі экзаменамі.

Абмяркуючы будучы на нарадзе і катэгорыю вучняў, якіх трэба прымаць у 10-я класы школ.

«Той, хто хоча пайсці ў профільны клас, павінен паказаць больш значны вынік. Але мы не выключаем і таго, што частка дзіцяці будзе займацца на базавым узроўні. Для такіх дзіцяці у нас арганізавана прафесійная падрыхтоўка з прысваеннем кваліфікацыі і выдачай пасведчання. Сёлета ўжо 11-ы клас будзе працаваць па гэтай схеме», — падкрэсліў Ігар Карпенка.

Для школ распрацаваны і пералік рэчаў, забароненых для праносу ва ўстанову, але, па словах міністра, гэта не значыць, што са школы робяць рэжымны аб'ект. «Разам з тым школа павінна з законнымі прадстаўнікамі, вучнёўскім самакіраваннем, заснавальнікамі ўстановы адукацыі, мясцовымі органамі на месцах вызначыць парадак функцыянавання», — сказаў міністр адукацыі.

У якасці прыкладу ён прывёў рашэнне з выкарыстаннем гадзэтаў на ўроках. У тыпавых планах унутранага распарадку вучэбных устаноў вызначана, што на ўроках без дазволу настаўніка імі карыстацца нельга.

Сугучча

Герогліфы для Караткевіча

Гістарычны дэтэктыў Уладзіміра Караткевіча «Дзікае палыванне караля Стаха» плануецца перакласці на кітайскую мову. Гэты маштабны між-дзяржаўны праект, прымеркаваны да 90-гадовага юбілею беларускага класіка, беларуская дэлегацыя абмяркоўвала з кітайскімі выдаўцамі ў межах 26-й Пекінскай міжнароднай кніжнай выстаўкі.

Як адзначыў кіраўнік дэлегацыі, намеснік міністра інфармацыі Беларусі Ігар БУЗЫОЎСКІ, супрацоўніцтва нашых краін у галіне кнігавыдання доўжыцца не адзін год і мае канкрэтныя вынікі. Так, у Мінску ў перакладзе на беларускую і рускую мовы выйшлі ўжо больш за 30 кітайскіх аўтараў, ад класікаў Лі Бо, Ван Вэя, Ду Фу да сучасных літаратараў паэта Ван Гоцжэня і славіста Ван Цзянчжаа. Пры фінансавай падтрымцы кітайскага боку ў Беларусі выйшлі тэматычныя нумары часопісаў «Нёман», «Маладосць», «Бярозка» і «Вясёлка». У Кітаі, у сваю чаргу, сёлета ўбачылі свет «беларускі» нумар аўтарытэтнага часопіса «Захад» і адмысловае выданне «10 выдатных людзей Беларусі» (яно ўключае, у прыватнасці, літаратурныя біяграфіі Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі і балетмайстра Валянціна Елізарава, лаўрэата Нобелеўскай прэміі па літаратуры Святланы Алексіевіч і пераадрука Францыска Скарыны) а ў хуткім часе выйдзе з друку кніга Ці Цзіньліна пра дзяржаўнае кіраванне — на беларускай мове.

Наступным крокам мусіць стаць пераклад і распаўсюджванне на тэрыторыі Кітайскай народнай рэспублікі твораў беларускіх аўтараў. У якасці пілотнага праекта абраная кніга Уладзіміра Караткевіча «Дзікае палыванне караля Стаха». І хоць адзін толькі высокакалясны прафесійны пераклад твора на кітайскую мову, паводле ацэнкі спецыялістаў, абыдзецца ў 15—17 тысяч долараў, але гэтую работу абодва бакі лічаць важнай і перспектыўнай. Сярод іншых праектаў, якія выклікалі цікавасць у кітайскіх выдаўцаў, — пераклад беларускіх народных казак і кніг для дзіцяці і падлеткаў, сумесны выпуск вучэбнай літаратуры, дапаможнікаў і мультымедыйных дадаткаў да яе.

Вікторыя ЗАХАРАВА.

ДЗІРКІ Ў СЫРЫ — ПРЫБЫТАК У ЭКСПАРЦЕ

Ці дасць беларускі рафтор фору французскаму?

Асноўны рухавік экспарту ў сегменце малочнай прадукцыі сёлета — сыры. Пра гэта паведаміў начальнік галоўнага ўпраўлення знешнеэканамічнай дзейнасці Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Аляксей БАГДАНАЎ падчас прэс-канферэнцыі ў Нацыянальным прэс-цэнтры.

У першым паўгоддзі аграрная галіна Беларусі ў экспартным кірунку спрацавала з плюсам. Па словах Аляксея Багданава, продаж сельгаспрадукцыі і прадуктаў харчавання за міжву склаў з пачатку года 101,6 працэнта, ці 2 557 мільянаў долараў. Беларусь гандлявала з 88 краінамі — дарэчы, пяць дадаліся летась.

Начальнік упраўлення падкрэсліў, што ў міністэрстве ўвесь час працуюць над дыверсіфікацыяй і пашырэннем геаграфіі экспарту. Сёлета аграрыі здолелі асвоіць дваццаць новых рынкаў, у тым ліку Афганістан, Пакістан, Тайланд, Кенія, Лівія, Маўрытанія, Албанія, Боснія і Герцагавіны, Аргенціна.

«Стратэгія апошніх гадоў — максімальна скараціць вытворчасць сыравінных тавараў кшталту сухога малака і павялічыць аб'ёмы вырабу гатовай прадукцыі, якая непасрэдна трапляе на паліцу крамы. Пакупнік бачыць, што сыр, ёгурт, смятана, масла — беларускія. Ствараецца пазнавальнасць брэнда, выхоўваецца лаяльнасць да нашага тавару», — растлумачыў Аляксей Багданаў. Ён адзначыў і рост на 8,4% экспарту гатовых мясных вырабаў.

Аднак у адным з найбуйнейшых сегментаў экспарту — мясным — адзначаецца спад. У першую чаргу гэта тлумачыцца абмежаваннем на пастаўку мяса на косты ў Расію. Таму таварныя групы пераразмержаваныя, для кампенсацыі аграрыі адкрываюць новыя рынкі.

Напрыклад, ужо да канца года айчынная ялавічына можа быць пастаўлена ў Турцыю.

Зроблена ў Беларусі, прададзена ў СНД

Пастаўкі ў Расію крыху скараціліся, але па-ранейшаму ўсюдня суседка купіла 80 працэнтаў прадуктаў харчавання, вырабленых беларускімі аграрыямі. У міністэрстве палітыка наступная: калі пастаўкі па адной пазіцыі скарачаюцца, па іншай — аб'ёмы нарошчаюцца. Такім чынам, аб'ём экспарту свініны ў Расію ўзрос у тры разы ў параўнанні з мінулымі годам, павялічыўся продаж мяса птушкі, а малочнай прадукцыі амаль дасягнуў мільярда долараў — у асноўныя для кошт масла. Добра купляюць у Расіі нашу бульбу, ільновалакно, жалеза, рапсавы алей.

Ялавічыну на косты, пастаўкі якой у Расію абмежаваныя, накіравалі ў іншыя краіны СНД і прадалі ў два разы больш, чым летась. Экспарт мясапрадуктаў у Садружэнсцэ склаў 147 працэнтаў ад узроўню аналагічнага паказчыка мінулага года. Павялічыліся і пастаўкі гатовых мясных вырабаў на ўзроўні з малочнай прадукцыяй.

Экспарт беларускіх сыроў вырас на 29 працэнтаў ад леташняга ўзроўню аналагічнага перыяду мінулага года. «У гэтым сегменце ёсць пэўны поспех. Рэч у тым, што сыры — тавар, які не так проста прадаць. Бо ў кожнай краіне ёсць свае смакавыя перавагі. Сыроў больш за трыста відаў. А на рынку Расіі, СНД у нас склаліся даўнія аднолькавыя смакавыя перавагі, яшчэ з часоў Саветскага Саюза. Мы іх ведаем, умеем з

Фота БелаТА

імі працаваць, і дынаміка сведчыць аб правільнасці абранай стратэгіі», — падкрэсліў Аляксей Багданаў.

У Кітай — па чыгуны і морам

Найбольш цікавым і перспектыўным для экспарту сельгаспрадуктаў і харчовай прадукцыі начальнік упраўлення назваў рынак Кітая. З канца мінулага года ў Паднябесную адпраўлена восем поўнаконтэйнерных цапкіноў з малочнай прадукцыяй. Прапрацоўваецца пытанне арганізацыі паставак ялавічыны і мяса птушкі па маршруце «шаўковага шляху». На гэты момант экспертныя пастаўкі мяса ў Кітай ужо ўзрастаў ў 38 разоў. Павялічыліся таксама пастаўкі шакалада і іншых харчовых прадуктаў, звязаных з шакаладам, вод.

Аляксей Багданаў паведаміў, што для паставак у Кітай выкарыстоўваюцца два лагістычныя шляхі: марскі і чыгуначны. У цягнік уваходзіць 41 кантэйнер — 1 025 тон прадукцыі.

На рынках далёняга замежжа сёлета больш за ўсё павялічыўся экспарт беларускага мяса — у чатыры разы. Узраслі пастаўкі сыру, бульбы, агароднінны, грыбной, ільновалакна. Экспарт у краіны Еўрапейскага Саюза вырас на 22 працэнты. На першым месцы па аб'ёме паставак з Беларусі — Літва, у лідарах таксама Польшча і Германія.

Барвара МАРОЗОВА.

Надвор'е

Цёплая Карына

Нават першага верасня на поўдні краіны плюс 30

Сонечнае і сухое надвор'е чакаецца ў нашай краіне на гэтым тыдні, паведамілі спецыялісты Рэспубліканскага цэнтра па гідромэтаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды.

Комфортнае летняе надвор'е прынёс нам цёплы антыцыклон «Карына». А таму тэмпературны фон на 2—5 градусаў перавышае кліматычную норму для апошніх дзён жніўня. Не зменіцца сітуацыя ў атмасферы і вялікую частку гэтага тыдня. Наогул цяпер цыклоны далёка ад нас, так што яшчэ доўгі час будзе суха і цёпла.

Сёння чакаецца невялікая воблачнасць, без ападкаў. Вецер прагназуецца слабы, пераменны напрамкаў. Максимальная тэмпература паветра складзе ад плюс 23 да плюс 29 градусаў. У сераду таксама невялікая воблачнасць, па-ранейшаму будзе без ападкаў. Вецер прагназуецца ўсходні, ад слабага да ўмеранага. Тэмпература паветра ўначы складзе ад плюс 8 градусаў па паўночным усходзе да 16 цяпла па паўднёвым захадзе краіны. Удзень будзе плюс 20—27 градусаў, па паўднёвым захадзе нашага рэгіёна — 28—30 цяпла.

Фота П'яне МАЛІНКАЙ

Пераменная воблачнасць чакаецца ў чацвер, 29 жніўня. Тэмпература паветра ўначы складзе ад плюс 5 да плюс 12 градусаў, па захадзе краіны — да плюс 16 градусаў. Удзень будзе 20—27 цяпла, па паўднёвым захадзе краіны — да плюс 29 градусаў.

У апошнія дні лета атмасферны ціск пачне паніжацца і ўплыў антыцыклону зменшыцца. Па папярэднім прагнозам айчынных сіноптыкаў, у пятніцу і на выхадныя воблачнасць узмацніцца. Месцамі, пераважна па заходняй частцы краіны, магчымыя кароткачасовыя дажджы з навальніцамі. Вецер прагназуецца паўднёвы ўмераны. А вось ўначы і раніцай у асобных раёнах чакаецца слабы туман. Тэмпература паветра ўначы складзе 8—15 цяпла, у заходніх раёнах — да плюс 17 градусаў. Дастаткова цёпла будзе і ўдзень, калі чакаецца ад 20—22 цяпла па паўночным усходзе да плюс 28—30 градусаў па паўднёвым захадзе краіны. Лета працягнецца.

Сяргей КУРКАЧ.

У лясх па-ранейшаму гарача...

У Беларусі працягваецца пажаранебяспечны сезон. За мінулы тыдзень службовыя асобы дзяржаўнай лясной аховы ліквідавалі 16 узгаранняў у лясным фондзе, паведамілі ў прэс-службе Міністэрства лясной гаспадаркі.

Найбольш колькасць узгаранняў адбылася на поўдні краіны: лясы ў Брэсцкай вобласці гарэлі шэсць разоў, у Мінскай — чатыры, у Гомельскай і Гродзенскай — па тры разы. У Віцебскай і Магілёўскай абласцях выпадкаў узгарання ў лясным фондзе зафіксавана не было. Усе ачагі былі аператыўна патушаныя.

У Мінлясгасе адзначылі, што ўсяго з пачатку года ў лясным фондзе адбылося 565 лясных пажараў. У пажаранебяспечны сезон дзяржаўная лясная ахова — больш за 13 тысяч чалавек — пераведзена на ўзмоцнены варыянт нясення службы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Каб помнілі...

Пайшоў з жыцця літаратуразнавец і пісьменнік Пятро Васючэнка

25 жніўня не стала Пятра Васючэнка — вядомага беларускага паэта і празаіка, драматурга, літаратуразнаўца, загадчыка кафедры беларускай мовы і літаратуры Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта. Яму было ўсяго 60 гадоў.

стала нашым міфам, як прадумае ім «таварыства з'едзенага цмока» — вынік нашай вандрукі на возера Нешчарда на Расоншчыне... Ён чытаў мае творы і нават пісаў пра іх, а я запрашаў яго на радыё і тэлебачанне. Пасля страты Алеся Письмянкова гэта яшчэ адна невыносна сумная страта... Светлая памяць!»

Можна сказаць банальна: заўчасна памёр руплівы даследчык мовы і літаратуры, крытык і педагог. Але насамрэч у сучаснай літаратуры стала менш на аднаго вельмі добрага казачніка, які ўмеў спалучаць неспалучальнае, прывіваў любоў да роднай мовы на нейкім падсвядомым узроўні і быў для вельмі многіх вучняў і калег прыкладам разважлівасці, чуласці і спакою.

«Нас яднаў наш Полацк, наша былая вуліца Фрунзэ, якая цяпер носіць імя Ефрасініі Полацкай, мова, родная літаратура і шчырыя чалавечыя адносіны, — згадаў у сваім «Фэйсбуку» пісьменнік, радыё- і тэлеведучы Навум Гальпяровіч. — Яго мама працавала бібліятэкарам у лясным тэхнікуме і вельмі ганарылася разумным і таленавітым сынам. Мы неяк разам ездзілі па Ушаччыне і заязджалі на лешчыца Сяргея Панізініка, дзе ён нас частаваў учарашняй «поліўкай з піндзюкамі», што

Адны ведалі Пятра Васілевіча як таленавітага літаратара, аўтара экалагічных казак і «тату» фэнтэзііных камічных персанажаў панюў Кубліцкага ды Заблоцкага, другія — як мудрага настаўніка, глыбокага даследчыка, які не толькі сам апантана і захапляльна разважаў пра беларускую літаратуру, але і заахочваў іншых рабіць гэта. Пастаноўкі на яго п'есы не пакідалі раўнадушнымі глядачоў сталічных і абласных тэатраў Беларусі, а апавяданні, казачныя апавесці і вершы Пятра Васючэнка («Белы мурашнік», «Жылі-былі паны Кубліцкі і Заблоцкі», «Прыгоды аднаго губашлёпа», «Каларыявая затока», «Піраміда Лінея» і іншыя кнігі) шматлікія маленкія і дарослыя чытачы ацанілі як у арыгінале, так і ў перакладах на польскую, рускую, славацкую, чэшскую, балгарскую, нямецкую і англійскую мовы.

Рэдакцыя «Звязды» выказвае спачуванні родным і блізім Пятра Васючэнка.

Ніша не застаецца пустой

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Яшчэ да Кастрычніцкай рэвалюцыі аперацыі з укладамі ажыццяўляліся ў паштова-тэлеграфных і ашчадных дзяржаўных касах, — зазначае намеснік генеральнага дырэктара РУП «Белпошта» Алена Баркоўская. — Таму для пошты гэта не зусім новая паслуга. Цяпер, калі банкі зніжаюць сваю фізічную прысутнасць у сельскай мясцовасці і пераходзяць на дыстанцыйную форму абслугоўвання, да нас паступаюць прапановы аказваць некаторыя віды іх паслуг на сяле. Трэба адзначыць, што мы не ставім сваёй мэтай поўнасцю замяніць банк на вёсцы. Пошта валодае унікальнай інфраструктурай, якая ахоплівае ўсю тэрыторыю краіны. Гэта дазваляе наблізіць сацыяльна значныя паслугі да кожнага спажываўца. Напрыклад, акрамя звычайных тавараў праз пошту можна заказваць нават будаўнічыя матэрыялы — у ведамства заключаны дагавор з Беларускай цэментнай кампаніяй. Адбылося гэта не так даўно — у красавіку. Але за гэты час на адрас нашых філіялаў ужо адржухана 500 тон цэменту.

Мы адкрыты для супрацоўніцтва і з іншымі арганізацыямі.

Акрамя таго, у нашай пошты ёсць добры прыклад сумеснага праекту з РУП «Белфармацыя», які рэалізуецца ў Мядзельскім і Маладзечанскім раёнах. Сутнасць яго ў тым, што некаторыя лекі і тавары медыцынскага прызначэння можа прынесці звычайны пашталён. Ужо зроблены 53 такія пастаўкі.

Разам з тым спыняцца на дасягнутым «Белпошта» і «Беларусбанк» не плянуюць.

— У перспектыве мы разлічваем на пашырэнне супрацоўніцтва, што датычыцца прадстаўлення фінансавых паслуг, — працягвае Святлана Кажжкіна. — У верасні з'явіцца магчымасць пагадзіць прадукты Беларускага праз сістэму АРІП, у тым ліку і ў аддзяленнях паштовай сувязі. Гэтага доўга чакалі жыхары як вёсак, так і гарадоў. Акрамя таго, сёння ў банку распрацаваны крэдыт для набывання спецыяльным таварам беларускіх вытворцаў. Стаўка па ім будзе вылічана ця саўка рэфінансавання плюс тры працэнтныя пункты. Мы лічым, што ён будзе запатрабаваны.

Валя'ян ШКЛЕННІК.

НАРКАГАНДЛЯРА ПАДВЁЎ ЛАНЦУГ

Аператыўнікі Цэнтральнага РУУС Мінска затрымалі 24-гадовага непрацуючага жыхара сталіцы, датычнага да незаконнага абароту наркатыкаў.

Наведаць маладога чалавека, адносна якога мелася інфармацыя пра распаўсюджванне ім наркатыкаў, праваахоўнікі вырашылі з самай раніцы. Аднак заспець па месцы жыхарства наркагандляра не ўдалося: на званок у дзверы ніхто не адказаў. Пабыццызца з хлопцам хацелі не толькі міліцыянеры, але і адзін з кліентаў: 23-гадовай раней судзімы малады чалавек чакаў, як высветлілі аператыўнікі, партыю наркатыка, дзяжурчы пад акном прадаўца.

Падчас гутаркі са спажывцом увагу праваахоўнікаў прыцягнуў хлопеч, які ехаў міма на ровары. Ubачыўшы аператыўнікаў, той дадаў хуткасці. Але не разлічыў магчымасці двухколавага транспарту: у таго зляцелі ланцуг, і малады чалавек зваліўся з ровара проста пад ногі міліцыянерам. Высветлілася, што гэта і быў той самы гандляр наркатыкамі. Пра вобшыску ў яго было выяўлена каля аднаго грама гашышу, у кватэры — яшчэ каля 4,5 грама. Наркатык быў прыхаваны ў літарыку ў аддзяленні для батарэек.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Прэзідэнт Францыі адзначыў, што «капіталізм звар'яцеў»

Прэзідэнт Францыі Эмануэль Макрон заявіў, што «дэмакратыя выйшла з моды, а капіталізм выйшаў з-пад кантролю і звар'яцеў». Палітык лічыць, што неабходна стварыць больш дасканалую сістэму. «Мы самі ж спараджаем тыя праявы няроўнасці, урэгульваць якія затым не ў стане», — сказаў Макрон падчас сустрэчы з бізнесменамі, дадаўшы, што гаворка павінна ісці аб перабудове сусветнай сістэмы. Французскі лідар не першы раз вылучае канцэпцыі пра крызіс сусветнай эканомікі. У гутарцы з бізнесменамі ён заўважыў, што капіталізм «дэградуе». Яшчэ быўшы міністрам эканомікі Францыі, Макрон казаў, што з'яўляецца прыліпкікам «канвергенцыі». Гэтая ідэя злучэння вартасцяў капіталізму і сацыялізму вылучалася ў 1970-я гады саветскім акадэмікам і праваабаронцам Андрэем Сахаравым.

Іран накіраваў эсмінец у Адэнскі заліў

Ваенна-марская сіла Ірана накіравалі ў Адэнскі заліў эсмінец «Саханд», паведаміў агенству IRNA іранскі штаб іранскай арміі контр-адмірал Хабібўла Саяры. Паводле яго слоў, эсмінец будзе забяспечваць бяспеку плавання іранскіх суднаў у міжнародных водах гэтага рэгіёна. «Саханд» будзе суправаджаць дапаможны карабель і верталётаносец, адначасна ў гэты працяглае каралі ў гэты рэгіён для забеспячэння бяспекі і барацьбы з пірацтвам, аднак гэтым разам сітуацыя іншая з прычыны напружанасці, якая ўзнікла вакол бяспекі суднаходства, а таксама на фоне заяў ЗША аб намеры затрымаць танкер з нафтай Adrian Darya (былы Grace 1), які раней пакінуў Гібралтар.

Папа Рымскі заклікаў маліцца за Амазонію

Папа Рымскі Франціск у нядзельным звароце да вернікаў заклікаў маліцца за найхутчэйшае спыненне лясных пажараў у Амазоніі. Яны распаўсюджваюцца на працягу ўжо больш чым трох тыдняў: «Гэтыя «лясныя лёгкія» жыццёва важныя для планеты», — адзначыў паптыфік. Шэсць з дзесяці штатаў бразільскай Амазоніі просяць дапамогі вайскоўцаў. Прэзідэнт краіны санкцыянаваў удзел арміі ў барацьбе са стыхіяй. У Генеральным штабе далжалі, што ў рэгіёне размешчаны 44 тысячы салдат і афіцэраў, гатовых дапамагчы пажарным, а падмацаванне можа перакінуць з іншых частак краіны. Ваенна-паветраныя сілы ўжо выдзелілі самалёты — для тушэння з паветра і для дэсантвання пажарных атрадаў. Тэхнічную дапамогу прапаноўваюць і іншыя краіны. Аднак некаторым з іх самім патрэбна дапамога: лясныя пажары бушуюць і ў суседняй Балівіі. Там ужо згарэла 800 тысяч гектараў. Па маштабах цяперашняй пажары ў сельве — найбуйнейшыя прынамсі за пяць гадоў. З прычыны вялізнага значэння Амазоніі для планеты стыхійнае бедства выклікала заклапочанасць ва ўсім свеце. Экалагі называюць прычынай пажараў палітыку бразільскага прэзідэнта Балсанару. Ён, у сваю чаргу, не выключач, што пажары — якрэз правакцыя экаактывістаў.

КВАТАРАНТЫ ВУЧЫЦА ПРЫЕХАЛІ...

Новых студэнтаў будзе менш, чым звычайна?

Паводле інфармацыі Міністэрства адукацыі, сёлета выпускнікоў з 11 класаў на 5% менш, чым годам раней, што павіна адбіцца і на ліку першакурснікаў. Магчыма, менавіта з гэтай прычыны па выніках ліпеня попыт на арэнду кватэр адставаў ад леташняга ўзроўню, паведамляюць спецыялісты партала REALT.BY. Што мы маем цяпер?

Яркага дэфіцыту патрэбнага кватарантам жылля не назіраецца і актыўна «вырываюцца» толькі самыя бюджэтныя аб'екты. Колькасць свабодных кватэр за месяц нават трохі павялічылася. А вось дынаміка цен на арэнду кватэр у Мінску аказалася станоўчай — падаралі ўсе тыпы кватэр.

Калі б студэнты папярэдзілі суседзяў аб запланаванай гулянцы, то экстраннага высялення можна было б пазбегнуць.

На канец месяца сярэдняя цэна арэнды кватэр у галоўным мегаполісе прыплюсавалі ад 1,1% да 3,8%. Так, цалкам «спакаванія» аднапакаёвыя кватэры прапануюцца ў сярэднім за 268 долараў, двухпакаёвыя — 350 долараў, а трохпакаёвыя кватэры — 433 долараў ў месяц. Апошні раз цэны былі такімі высокімі ў сярэдзіне 2015 года.

Рост цен на арэнду кватэр склаў за апошні год 9—11%, у той час як самі кватэры падаралі толькі на 4%. За кошт адрозненняў у тэмпах росту цен сярэдняя даходнасць ад здачы кватэр дасягнула адзнакі ў 6,1%, што з'яўляецца максімумам за апошнія чатыры з паловай года.

Пошукі

з «наваротамі»

Няхай дэфіцыт не зашкальвае, але кватэру студэнтам пашукаць дзевяццацца. Мы падрыхтавалі для іх некалькі парад.

Першае — спытаць у будучых аднагрупнікаў, ці не шукае хтосьці сабе суседа. Інфармацыйныя варыянты дапамогі маса: тэматычныя рэсурсы і форумы, паблікі ў сацсетках, тэлеграм-каналы, дзе збіраюць свежыя прапановы з розных сайтаў і яшчэ шмат чаго.

Дарэчы, у некаторых універсітэтах ведаюць дошкі аб'яў, дзе жыхары навакольных даманоў размяшчаюць прапановы. Варта прыгледзецца: можа быць, і ў вас такая ёсць. Падчас ажыята-

жу з агенцтвамі звязвацца цяжка. Яны ж прапануюць адну кватэру на некалькі дзясяткаў чалавек, таму атрымаецца гульня навыверадкі «хто першы дабег — той і зняў». А яшчэ інфармацыя пра кватэры часта не адпавядае рэчаіснасці. Кліентаў звычайна завабляюць заніжанай цаной, а ў рэальнасці яна вышэйшая.

Упэўнена заяўляю, здымаць жыллё ў аддаленых раёнах сталіцы нават добра. Пачаткоўцам-іншагороднім так спачатку прасцей вывучыць горад. Да таго ж, пакой і кватэры не ў цэнтры могуць каштаваць адчувальна танней. Акрамя таго, цэны на кватэры змяняюцца ў залежнасці ад сезона. Напрыклад, у канцы ліпеня і ў жніўні попыт на жыллё вырастае. Плік спадае дзесці да канца лістапада. Да наступнага лета ўсё заставае на адным узроўні. Таму ці пажыві пару месяцаў у гагосцы і ў шукай варыянт потым, ці задумайся над пошукам кватэры за гадзі.

Не варта баяцца доўгай дарогі на вучобу і дадому. На самай справе ў студэнцтва доўгі шмат вольнага часу, плюс у дарозе можна нешта вучыць. Цяпер яшчэ можна знайсці пакой за 200 рублёў у месяц (праўда, не ў самых зручных раёнах Мінска), але іх ужо мала.

Як змагацца з прадузятасцю?

Большасць упаладнікаў кватэр першапачаткова з асцярогай ставяцца да студэнтаў і наогул да адзіночых людзей. Усе хочучы быць сваімі арандатарамі маладыя сямейныя пары. А астатнім бескватэрным жыць дзе?

Як жа знайсці паразуменне з гаспадаром такога патрэбнага жылля? Тут галоўнае не знешні выгляд, а ўменне пераконаць. Калі ты малады і самотны, без вечарынак не абыйсця: на вуліцы збірацца холадна, а ў кафе — пакуль дорага. Варта сумленна папярэдзіць гаспадароў, што гэсці будучы. Але ты гарантуеш чысціню і парадка. Увогуле, прыйдзеца пагаварыць падаросламу. І паводзіць сябе гэтак жа. Не варта заводзіць коцікаў і сабак чішком ад гаспадароў. Усё роўна заўважаць.

Такім чынам, ты знайсці жыллё, якое выглядае прыстойна на фотаздымках і падыходзіць па цане. Далей трэба стэлефанавацца з гаспадарамі, каб паглядзець кватэру ўжывую. Калі пры знаёмстве арандадаўца здаецца вам хоча бы крыху дзіўным — бяжыце. У будучыні гэтыя дзівацтвы могуць выявіцца ў дзвесце разоў мацнейшымі.

Бывае, класная кватэра засланяе вочы і зусім не ўнікае, які гаспадар чалавек, а гэта вельмі важна. Трэба адразу дамаўляцца пра распіскі і перавод грошай —

лепш на картку, умовы магчымых рамонтаў-паляпшэнняў і гэтак далей. А то вось мой знаёмы зняў утульную кватэру, зрабіў там касметычны, але дарагі рамонт, а яго адразу папрасілі вызваліць памяшканне — у выніку ён прагарэў на дошыцы вялікую суму.

І яшчэ, калі на праглядзе падлашчаюцца і прама гатовыя «зніжачку зрабіць» — нешта нячыста. Чалавек, які здае кватэру, ведае, колькі каштуе яго кватэра, і не стане без прычыны апускаць цану. Гэта дакладна.

Дагавор лепш заключыць

Аформіць «дружбу» з гаспадаром лепш на паперы. Гэта гарантыя і для цябе (што жыллё будзе пэўны перыяд і плаціць трэба фіксаваную суму), і для арандадаўца (што ты не з'едзеш, будзеш прыносіць грошы, а да яго не завітае падаткова). Так спакойней усім. Але...

Афіцыйная рэгістрацыя паміж кватарантам і ўласнікам прадугледжвае, што гаспадар кватэры павінен плаціць падатак за свайго прыбытак. Падатак залежыць ад колькасці пакояў у кватэры і ад месцазнаходжання дома. Напрыклад, штомесячны падатак за аднапакаёвую кватэру ў раёне першай эканоміка-планіровачнай зоны Мінска (найбліжэйшай да цэнтра) складае 28,5 рубля. Другая зона на прадугледжвае падатак 27 рублёў, трэцяя і чацвёртая — 23 рублі, а чацвёртая зона — 18,5 рубля. Гаспадары дамаўляюцца аб «кампенсцыі» гэтага падатку.

Звычайна падатак дзеляць бакі з разліку 50 на 50, але абавязка выплатіць падатак застаецца за ўласнікам.

У дагаворы трэба абавязкова зафіксаваць усе важныя моманты. Яны датычацца ўмоў вяртання закладу (калі ён ёсць), стану кватэры (мэблі, тэхнікі, рамонт) да твайго ўезду. Варта дамаўляцца за гадзі і пра тое, хто аплачвае камуналку. Калі гэта робіць гаспадар, прасі паказаць плацёжкі: былі выпадкі, калі яны штучна завышаліся. Ты аддаеш 40 рублёў, а рэальна арандадаўцу патрэбныя толькі 30.

Праварыць усё без выключэння

У аб'явішчы, якая добрая кватэра, але на практыцы — ідэальных практычна не бывае. Лепш загадзя падрыхтаваць спіс рэчэй, якія абавязкова трэба правярыць. Першае, гэта вокны. Ці не дзьме там з усіх шчылін, ці адчыняюцца рамы. Лепш, каб стаялі шклопакеты.

Другі па значнасці пункт — сантэхніка, асабліва бачок у прыбіральных. Не саромейцеся набыць іх на ўсё і круціць краны, бо гэтым трэба будзе карыстацца. Потым ідзе бы-

тавая тэхніка. Яе трэба дасканалы правярыць, у якім яна стане: калі нешта зламае, удакладні, ці ў курсе гаспадар, што так ужо было. Гэта важна зафіксаваць, каб потым не расплачвацца за чужую шкоду. І яшчэ, асобна трэба правярыць уваходныя дзверы. Пераканацца, ці не захрасаюць ключы, ці ўсе замкі надзейныя і працуюць. Калі ў цябе ёсць нейкая асаблівая патрабаванні (ёсць алергія на спецыфічныя пахі), лепш адразу спытаць, ці былі дагэтуль на кватэры кошкі або іншая жывёнасць.

Змена становішча вітаецца

Не трэба думаць, што савецкая шафа ў пакой прыкрычана да падлогі. Яе можна і трэба перасоўваць. Калі хочаш прывезці сваю мэблю ці, наадварот, пазбавіцца ад часткі гаспадарскай — не саромейся пра гэта спытаць. Як правіла, уласнік будзе толькі за, бо хтосьці прывядзе іх жыллё ў парадка.

Зусім не абавязкова перафарбоўваць падлогу і сцены: тыя ж плямы на шпалерах можна замаскіраваць дэкаратыўнымі налепкамі або плакатамі. А працэры ламінат або лінолеум выдатна маскіруюцца недарагім дываном.

І апошняе. Студэнты, асабліва першакурснікі, павінны быць гатовыя з'ехаць у любы момант. Аднойчы сын маіх знаёмых адначасна здзедзены сесію, ды так, што суседзі паскардзіліся гаспадарам. Апошнія прыехалі на наступны ж дзень і папрасілі яго хуценька з'ехаць, нягледзячы на заключаны дагавор. Потым яны дамавіліся на падаўжэнне тэрміну высялення на тыдзень, але кватэра была страчана. А калі б студэнты былі знаёмыя з суседзямі і папярэдзілі іх аб запланаванай гулянцы, то экстраннага высялення можна было б пазбегнуць.

Аранда пакою ратуе, калі не атрымалася знайсці суседзяў для кватэры. Але гэта яшчэ больш неадзейны варыянт. Гаспадары не трымаюцца за цябе гэтак жа, як пры здыманні жылля цалкам, таму могуць папрасіць з'ехаць у самы нечаканы момант.

На перыферыі і Гомелі, а нятаннае — у Брэсце

За колькі можна зняць кватэру ў Віцебску? У горадзе рэальна нядорага арандаваць нерухомасць на працягі тэрмін, але для гэтага прыйдзеца прагледзець мноства варыянтаў. Да таго ж прапановы без пасярэднікаў абыходзяцца танней. Для эканоміі можна скарыстацца

прапановай па падсяленні. Такія варыянты стартуюць са 100 рублёў у месяц.

Каб зняць менавіта кватэру, прыйдзеца выдаткаваць больш. Цэны на аднапакаёвыя кватэры стартуюць са 170 рублёў у месяц. Па такой цане будзе жыллё не вельмі добрай якасці. Сярэдні цэннік аднапакаёвай кватэры ў гэтым абласным цэнтры знаходзіцца ў дыяпазоне 270—280 рублёў. Праўда, нават прасторныя кватэры часам здаюць танней (245 рублёў), калі мэбля прысутнічае толькі часткова (толькі кухня). Даражэй за ўсё здаюць двухпакаёвыя варыянты ў новабудулях — за 425 рублёў у месяц.

За 280 рублёў у месяц здымуць двухпакаёвую кватэру дзве дзяўчыны-студэнткі, якія вучацца ва ўніверсітэце горада Гродна. Дакладней, хочучы зняць. Бо тут нават двухпакаёвыя «хрушчоўкі» без рамонт здаюцца на працягі тэрмін мінімум за 300 рублёў. Праўда, калі пастарацца, то можна знайсці аднапакаёвыя бюджэтныя варыянт у межах 230—250 рублёў. Трохпакаёвыя апартаменты ў студэнцкай карыстаюцца мінімальным попытам. А каштуе такая кватэра мінімум 400 рублёў.

На рынку другаснай нерухомасці ў Гомелі на старонках каталога прадстаўлена больш за 560 кватэр, даступных для арэнды. Сярэдні кошт невялікай аднапакаёвай кватэры — у межах 150—250 рублёў у месяц. За 300—340 рублёў можна знайсці аднапакаёвую ква-

тэру з добрым рамонтам. Калі трэба арандаваць двухпакаёвую кватэру ў гэтым горадзе, бюджэт павышаецца да 250—300 рублёў у месяц за жыллё з простым рамонтам. Нерухомасць з сучасным інтэр'ерам і новай мэбляй здаецца па цане ад 350 рублёў і вышэй.

У Брэсце ёсць прапановы па здачы асобнага жылля або на падсяленне. Апошні варыянт бюджэтны, часцей за ўсё яго выбіраюць студэнты і працуючыя моладзь. Зняць пакой у Брэсце каштуе ад 100 рублёў за месяц. Арандаваць аднапакаёвую кватэру (маласямейку) або пакой у прыватным сектары з асобным уваходам, але без выгод, атрымаецца прыкладна за 140 рублёў. Паўнаватасная аднапакаёвая жылплошча з «бабулінай» мэбляй абыдзеца даражэй — ад 130 долараў. Сярэдні цэннік невялікай, але дагледжанай кватэры складае ад 160 да 180 «зялёных». Двухпакаёвыя кватэры прапануюцца за 180—200 долараў. А самая высокая арэндная стаўка ў Брэсце на трохпакаёвую нерухомасць — 470—550 рублёў.

На спецыялізаваным сайце Брэста сабраны сотні аб'яў аб здачы кватэр на працягі тэрмін, але танней чым за 150 умоўных адзінак кватэры студэнтам ніхто здаваць не хоча. Рынак арэнды нерухомасці напоўнены разнастайнымі прапановамі: можна тагна зняць частку дома на ўскраіне або знайсці дарагі апартаменты ў цэнтры горада.

Сяргей КУРКАЧ.

Открытое акционерное общество «Сантехэлектромонтаж» СООБЩАЕТ о проведении внеочередного общего собрания акционеров

Собрание состоится 4 сентября 2019 года в 16.00 по адресу: г. Гомель, ул. Троллейбусная, 8-А.

Повестка дня

1. О совершении сделок обществом.
Список акционеров для регистрации участников собрания составляется на 1 сентября 2019 года.

Время и место озвончения акционеров с материалами по вопросу повестки дня собрания в рабочие дни (понедельник-пятница), начиная с 28 августа 2019 года — по месту нахождения общества с 14.00 до 16.00.

Время регистрации акционеров собрания — в день проведения собрания с 15.30 до 16.00.

Акционером иметь при себе паспорт, представителям акционеров — паспорт и доверенность.

Справки по телефону 8 0232 359 102.

УНП 400052115.

Утерянное свидетельство о государственной регистрации Торгового предприятия «ЭЙ-Сервис» (УНП 190599884) от 25.04.2014 года, считать недействительным.

Выданный представителем Белгосстраха по Советскому району г. Мінска бланк квитанции о приеме наличных денежных средств (страховых взносов) формы 1-СУ серии СВ № 5715381 считать действительным.

УНП 100122726.

МЕДАЛІ І АЛІМПІЙСКІЯ ЛІЦЭНЗІІ

Беларускія спартсмены заваявалі 14 узнагарод на чэмпіянаце свету па веславанні на байдарках і каноэ ў венгерскім Сегедзе

Наша зборная разам з камандай Германіі сталі найлепшай у агульнакамандным медальным заліку.

З гэтай нагоды Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў віншаванне нацыянальнай камандзе па веславанні на байдарках і каноэ. «Віншую з годнымі вынікамі на чэмпіянаце свету па веславанні на байдарках і каноэ ў Сегедзе, дзе вы заваявалі 14 медалёў, з якіх 6 залатых. Яшчэ раз пацвердзілі, што беларуская каманда — адзін з сусветных лідараў у гэтым відзе спорту. Такое стала магчымым дзякуючы высокаму прафесіяналізму і ўпартай працы спартсменаў, трэнераў і спецыялістаў», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Вольга Клімава (каноэ-адзіночка, 5 000 м), Алег Юрэня (байдарка-адзіночка, 5 000 м) і экіпаж мужчынскай байдаркі-двойкі Станіслаў Дайнэка/Дзмітрый Натыччак (500 м).

Сярэбраныя ўзнагароды заваявалі: Мікіта Борякаў (байдарка-адзіночка, 500 м), Арцём Козыр (каноэ-адзіночка, 200 м), Вольга Худзенка (байдарка-адзіночка, 500 м), экіпаж жаночай байдаркі-чацвёркі Марына Літвінчук, Вольга Худзенка, Надзея Палок, Маргарыта Махнева (500 м).

Уладальнікамі «бронзы» сталі: Марына Літвінчук (байдарка-адзіночка, 5 000 м), Алена Наздрова (каноэ-адзіночка, 200 м), жаночы экіпаж каноэ-двойкі Вольга Клімава/Надзея Макарчанка (500 м), мужчынскі экіпаж каноэ-чацвёркі Андрэй Багдановіч, Югеній Тэнгел, Максім Крысько, Віталь Асецкі (500 м).

З гэтай нагоды Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў віншаванне нацыянальнай камандзе па веславанні на байдарках і каноэ. «Віншую з годнымі вынікамі на чэмпіянаце свету па веславанні на байдарках і каноэ ў Сегедзе, дзе вы заваявалі 14 медалёў, з якіх 6 залатых. Яшчэ раз пацвердзілі, што беларуская каманда — адзін з сусветных лідараў у гэтым відзе спорту. Такое стала магчымым дзякуючы высокаму прафесіяналізму і ўпартай працы спартсменаў, трэнераў і спецыялістаў», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Двойчы на вышэйшую прыступку п'едэстала ўзнімаўся экіпаж жаночай байдаркі-двойкі Марына Літвінчук/Вольга Худзенка (200 м і 500 м) (на фота). Таксама чэмпіёнамі планеты сталі Алена Наздрова (каноэ-адзіночка, 500 м),

Падзея, якая вярнулася да нас праз 20 гадоў

Чэмпіянат свету па летнім біятлоне ў Раўбічах атрымаўся яркі і душэўны

На гэтым свяце і спартыўным турніры адначасова на першых ролях аказаліся юніёры, яны заваявалі чатыры ўзнагароды. Двойчы на вышэйшую прыступку п'едэстала (у спрынце і пасьюце) уздымаўся Дзмітрый Лазоўскі. Яго партнёр па камандзе Мікіта Лабастаў пры-

нёс у скарбонку зборнай залаты медаль у суперспрынце і «серабро» ў гонцы праследавання.

Аляксандр Лукашэнка павіншаваў юніёрскую зборную Беларусі і яе лідара Дзмітрыя Лазоўскага з годным выступленнем на чэмпіянаце свету. «На гэтым буіным міжнародным спартыўным форуме, які даверана правесці Раўбічам, вы выдатна прадставілі Радзіму, правялі выдатнае майстэрства, волю, характар. Пераканаўча даказалі, што ў беларускім біятлоне расце дастойная маладая змена», — гаворыцца ў віншаванні. Аляксандр Лукашэнка пажадаў спартсменам захаваць набраны тэм і імкненне быць найлепшымі, стаць годнымі прадаўжальнікамі слаўных традыцый, закладзеных папярэднікамі. «Мы верым у вас і чакаем новых перамог!» — падкрэсліў беларускі лідар.

«Я вельмі рады, што два «золаты» чэмпіянату свету ў юніёрскіх гонках мае, а трэцяе — Мікіты Лабастава. Атрымліваецца, усе залатыя медалі наша юніёрская каманда пакінула дома, — адзначыў Дзмітрый Лазоўскі пасля завяршэння апошняй гонкі чэмпіянату. — Я не лічу гэты старт прахадным, для мяне гэта паўнаважарскі турнір, які, апроч перамог, выявіў некаторыя мае памылкі, над якімі трэба будзе папрацаваць у найбліжэйшы час», — адзначыў Дзмітрый і дадаў:

у зімовым сезоне не выключана, што ён будзе выступаць ужо за дарослую зборную.

Дарэчы, асноўная каманда засталася без узнагарод дамашняга чэмпіянату. Нагадаем, у сусветным форуме прыняло ўдзел каля 250 спартсменаў (дарослыя і юніёры) з 26 краін.

Генеральны сакратар Беларускай федэрацыі біятлона Дар'я ЛЕОШ у завяршэнні турніру адзначыла: «Гэта былі цікавыя насычаныя дні, мы высокая цэнні падтрымку Міжнароднага саюза біятліністаў, які даверыў нам правядзенне такога значнага сусветнага першынства. Мы ўдзячныя кожнаму, хто прыклаў сілы да правядзення гэтых спаборніцтваў. Мы дзякуем шматлікім прадстаўнікам сродкаў масавай інфармацыі за якаснае, маляўнічае асвятленне мерапрыемства, дзякуй, што паказваецца свету, якая прыгожая, адкрытая і гасцінная наша краіна. Мы дзякуем усім глядачам, якія прысутнічалі ў гэтыя дні на стадыёне, вы стваралі неверагодную атмасферу. Спадзяёмся, вы атрымлівалі асалоду ад знаходжання ў Беларусі і хутка мы сустрэнемся зноў».

Летні чэмпіянат свету для спартсменаў падвёў рысу пад падрыхтоўкай да зімовага сезона. Для арганізатараў чэмпіянат стаў праверкай усіх тэхнічных службаў, бо ўжо ў 2022 годзе тут пройдзе этап Кубка свету. Мінск — Раўбічы — Мінск.

ІНДУСЫ, КІТАЙЦЫ, АЎСТРАЛІЙЦЫ...

У Беларусь едзе сусветны бадмінтон

3 29 жніўня да 1 верасня ў Мінску пройдзе міжнародны турнір «Belarus International — 2019». У спартыўна-забаўляльным комплексе «FALCON CLUB» на працягу чатырох дзён выступіць 160 спартсменаў з 35 краін свету. Мінскі турнір стане адным з кваліфікацыйных да Алімпійскіх гульняў 2020 года, на ім будзе разыграная пяць камплектаў медалёў — мужчынскія і жаночыя ў адзіночных гульнях, а таксама мужчынскія, жаночыя і змешаныя ў парох.

Нагадаем, першы міжнародны турнір па бадмінтоне ў Беларусі прайшоў у 2018 годзе, ён быў тэставым спаборніцтвам да II Еўрапейскіх гульняў, праз год адбыліся самі Гульні, высокі арганізацыйны ўзровень гэтых турніраў уразіў як саміх спартсменаў, так і міжнародных гасцей, таму Мінску даверылі яшчэ адзін буіны турнір. Калі на першых спаборніцтвах у Беларусі сабраліся спартсмены з 24 краін, то гэтым разам Belarus International налічвае ўжо прадстаўнікоў 35 краін.

Гэта спартсмены з Ірана, Венгрыі, Германіі, Індыі, Аўстраліі, Швецыі, Кітая, Аўстрыі, Бельгіі, Канады, Англіі, Балгарыі, Беларусі, Малдовы, Чэхіі, Польшчы, Расіі, Шры Ланкі, Італіі, Амерыкі, Ізраіля, Фінляндыі, Швейцарыі, Нарвегіі, Эстоніі, Славеніі, Ісландыі, Украіны, Даніі, Турцыі, Нідэрландаў, Азербайджана, Латвіі, Літвы і Славакіі.

«Мы вельмі рады і ганарымся, што да нас едуць топ спартсмены, гэта вялікі вопыт. Такая колькасць удзельнікаў зарабляецца краінамі гадамі, — адзначае старшы трэнер нацыянальнай каманды Беларусі па бадмінтоне Улада ЧАРНЯЎСКАЯ. — Прыедзе вялікая дэлегацыя з Кітая, гэта адны з сусветных лідараў. Планавалася, што ў нас выступіць легенда сусветнага бадмінтона, неаднаразовы алімпійскі чэмпіён і чэмпіён свету Лінь Дань, але ў апошні момант па нейкіх акалічнасцях ён зняўся з турніру. Акрамя яго ў Мінску будзе шмат вядомых гульцоў — шмат азіятаў і топ-гульцоў еўрапейскага бадмінтона», — адзначыла трэнер і дадала, што зараз узровень еўрапейскага бадмінтона значна вырас, таму казаць пра канкрэтныя краіны і спартсменаў, якія будуць прэтэндаваць на перамогу ў Мінску, складана. Абсалютна дакладна можна казаць, што барацьба будзе сур'езная, а для глядачоў асабліва цікавымі стануць супрацьстаяні еўрапейскіх гульцоў з азіятамі, бо гэта зусім розныя стылі гульні.

Беларусі на дамашніх спаборніцтвах прадставіць 13 спартсменаў — асноўная нацыянальная каманда і юніёры.

«Не ўсе юніёры змогуць згуляць у Мінску, таму што некаторыя ў гэтыя ж тэрміны з'яжджаюць на першынство Еўропы для спартсменаў, да 17 гадоў, якое будзе праходзіць у Польшчы. А наогул і для дарослых спартсменаў, і для маладых такі турнір — добры шанец паспрабаваць свае сілы з наймацнейшымі бадмінтаністамі свету. Нашым спартсменам трэба паказаць свой узровень, сваю гульню і набраць яе мага больш ачкоў», — адзначае Улада Чарняўская.

Адзначым, што з мая 2019 да мая 2020 года спартсмены набіраюць рэйтынгавыя ачкі, каб трапіць на Алімпійскія гульні ў Токіа. З беларусаў найбольшы шанец адабрацца на турнір сёння ёсць у Алесі Зайцавай. «Для гэтага трэба гуляць вельмі шмат турніраў. Мы будзем прыкладаць усе намаганні для таго, каб пастарацца прабіцца. У перадалімпійскі год узровень турніраў вельмі вырас, таму што ўсе жадаюць трапіць у Токіа», — кажа настаўнік.

У параўнанні з першым міжнародным турнірам па бадмінтоне ў Мінску рэйтынг цяперашніх спаборніцтваў таксама вырас. Калі раней турнір у Беларусі лічыўся чэленджам, то цяпер ён інтэрнэшнл, гэта значыць, ачкі, якія ідуць у агульны залік ад удзелу ў ім, сталі большымі.

Улада Чарняўская адзначае, што арганізаваць такі турнір досыць складана, як правіла, падрыхтоўка да яго пачынаецца за год да старту. Адзін з самых важных момантаў — падбор суддзяў. Калі глаўную судзейскую брыгаду рэкамендуе Еўрапейская федэрацыя

бадмінтона, то вольна астатнія суддзі падбіраюцца краіна-арганізатарам. «Мы стараемся, каб гэта былі кваліфікаваныя спецыялісты, бо судзейства вельмі шмат значыць», — адзначае старшы трэнер.

Арэна «FALCON CLUB» ужо стала адной з самых любімых для беларускіх бадмінтаністаў, яна вельмі зручная для яд для спартсменаў, так і для суддзяў, і для глядачоў, таму што корты добра бачныя з усіх бакоў. «Пляцоўка кампактная і ў той жа час досыць вялікая. Добрае асвятленне», — адзначае Улада Анатолеўна.

Арганізатары спадзяюцца на цікавасць да турніру з боку беларускіх аматараў спорту. «На гэтым турніры ў 2018 годзе на трыбунах у асноўным былі людзі, якія займаюцца бадмінтонам на аматарскім і прафесійным узроўнях, а аматарскі бадмінтон у нас цяпер вельмі развіты, таму што ёсць добрыя арэны, увечары корты на іх ні-

колі не пустуюць, — тлумачыць старшы трэнер нацыянальнай каманды. — Еўрапейскія гульні ў Мінску далі яшчэ большы імпульс для развіцця гульні, спадзяёмся, што і цяпер глядачоў будзе шмат, тым больш што ўваход на турнір бясплатны. Усіх аматараў спорту запрашаем і чакаем!»

У чацвер, 29 жніўня, адбудуцца кваліфікацыйныя спаборніцтвы, 30 жніўня — 1/16 і 1/8 фіналу, раніцай 31 жніўня пройдзе 1/4 фіналу, увечары — паўфіналы, у сваю чаргу, 1 верасня адбудуцца ўсе пяць фінальных гульняў.

Навічак міжнароднага турніру па бадмінтоне «Belarus International 2019» стане тое, што абсалютна ўсе матчы на чатырох кортах будучы транслявацца ў прамым эфіры на YouTube і ў мабільнай праграме Badminton Europe. Нагадаем, што на леташнім турніры анлайн-трансляцыя вялася толькі з дзюво гульнявых пляцовак. А анлайн-версія II Еўрапейскіх гульняў ішла толькі з цэнтральнага корта.

Матэрыялы падрыхтавала Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ. Фота Ганны ЗАНКАВІЧ.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ «Строительство группы жилых домов (3-й пусковой комплекс) и проектируемой улицы № 9 (продолжение ул. Лопатина) на территории микрорайона № 1 жилого района «Колічце» в д. Колічце Мінскаго раёна. Жилой дом № 35 по генплану с подземной гараж-стоянкой»

Общество с ограниченной ответственностью «СИ-трейдинг» информирует о привлечении денежных средств граждан, включая индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, для долевого строительства жилых помещений в жилом доме № 35 по генплану в Мінскаго раёне без использования государственной поддержки (и/или) ограничения прибыли застройщика

Информация о застройщике
Общество с ограниченной ответственностью «СИ-трейдинг» зарегистрировано решением Мінскаго областного исполнительного комитета от 30 апреля 2003 г. № 318 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 690237128.

Место нахождения: Республика Беларусь, Мінскаго область, Мінский район, д. Колічце, ул. Лопатина, д. 5, офис, пом. № 1, телефон/факс +375 (17) 392-20-45(46), +375 (29) 333-55-56.

Режим работы: понедельник-пятница: с 09:00 до 17:00, выходные дни – суббота, воскресенье, обед: 13:00–14:00;

работа не производится в государственные праздники и праздничные дни.

Сведения о жилых домах и иных объектах недвижимости, в строительстве которых принимал участие застройщик в течение трех лет, предшествующих опубликованию проектной декларации

В течение трех предшествующих лет ООО «СИ-трейдинг» как заказчиком строительства были построены следующие объекты, расположенные в д. Колічце Мінскаго района:

- жилой дом № 19/4 по ул. Подгорная, д. Колічце Мінскаго района, фактические сроки строительства: июнь 2015 г. – март 2016 г.;

- жилой дом № 1 по ул. Николая Михайлашова, д. Колічце Мінскаго района, фактические сроки строительства: сентябрь 2015 г. – июнь 2017 г.;

- жилой дом № 21/5 по ул. Подгорная, д. Колічце Мінскаго района, фактические сроки строительства: июнь 2017 г. – октябрь 2018 г.;

- жилой дом № 5 по ул. Николая Михайлашова, д. Колічце Мінскаго района, фактические сроки строительства: апрель 2018 г. – июнь 2019 г.

Информация об объекте строительства
Цели строительства – строительство жилого дома в составе объекта «Строительство группы жилых домов (3-й пусковой комплекс) и проектируемой улицы № 9 (продолжение улицы Лопатина) на территории микрорайона № 1 жилого района «Колічце» в д. Колічце Мінскаго района. Жилой дом № 35 по генплану с подземной гараж-стоянкой» в д. Колічце Мінскаго района.

Сведения об этапах строительства и о сроках его реализации:
начало строительства – май 2018 года;
окончание строительства – август 2020 года.

Результаты государственной экспертизы проектной документации:
положительное заключение государственной экспертизы от 23 марта 2018 г. № 241-70/18, выданное дочерним республиканским унитарным предприятием «Гостройэкспертиза по Мінскаго области».

Сведения о месте нахождения объекта строительства
Местонахождение объекта строительства: Республика Беларусь, Мінскаго область, Мінский район, Боровлянский с/с, д. Колічце, микрорайон № 1 жилого района «Колічце» в д. Колічце Мінскаго района.

Характеристика объекта строительства
Проектная документация предусматривает строительство жилого дома № 35 по генплану (далее – «жилой дом») в составе третьего пускового комплекса микрорайона № 1 Жилого района «Колічце» по индивидуальному проекту.

В соответствии с определением, приведенном в Указе Президента Республики Беларусь от 27 декабря 2007 г. № 667, здание жилого дома относится к домам типовых потребительских качеств.

Жилой дом – здание 148-квартирного жилого дома, 25-этажное, одностороннее с подвалом и техническим «теплым» чердаком. На первом этаже размещены встроенные помещения административного назначения с отдельными входами. В уроне подвала размещен встроенно-пристроенный гараж-стоянка на 46 машино-мест. Жилой дом расположен вдоль ул. Подгорная. Заезд к жилому дому осуществляется с ул. Лопатина. После завершения строительно-монтажных работ на прилегающей территории будет выполнено благоустройство и озеленение.

Конструктивная схема здания – монолитный железобетонный каркас с частичным использованием в качестве несущих элементов кладочного заполнения стен. Фундаменты свайные с монолитными железобетонными ленточными и столбчатыми ростверками. Наружные и внутренние стены теплоизоляцией – монолитные железобетонные. Крыши – монолитные железобетонные. Наружные и внутренние несущие стены жилой части из керамических поризованных блоков. Перегородки из газобетонных пористых керамзитобетонных блоков. Перекрытия и плиты – монолитные железобетонные плиты. Утепление наружных стен предусмотрено легкой штукатурной системой с минераловатными плитами. Лестницы – монолитные железобетонные марши и площадки. Кровля жилого дома – малоуклонная с покрытием из двух слоев кровельного материала. Кровля

гаража-стоянки – эксплуатируемая под озеленение и автомобильные нагрузки с покрытием из тротуарных плит. Здание оборудовано тремя лифтами. Внутренняя отделка мест общего пользования предусмотрена в окрасочной стес, устроены плиточные полах и подвесных потолков.

В жилом доме предусмотрены повтаричные системы отопления с устройством индивидуальных узлов учета тепла. В качестве нагревательных приборов приняты радиаторы панельные. Вентиляция жилых помещений естественная. Вентиляция помещений кухни, ванн и санузлов осуществляется через унифицированные вентиляционные блоки. Вентиляция гаража-стоянки – приточно-вытяжная с механическим побуждением. Здание оборудовано разделными системами хозяйственного и противопожарного водоснабжения. В здании предусмотрена система дымоудаления извнеквартирных коридоров, система подпора воздуха в шахты лифтов. В жилых комнатах предусмотрена установка автономных пожарных извещателей.

Электрооснащение осуществляется путем повтаричной разводки электропроводов. Учет потребленной электроэнергии осуществляется электросчетчиками, установленными для каждой квартиры в электрощитах. Прокладка автоматизированная система контроля и учета электроэнергии (АСКУЭ).

Для телефонизации жилого дома предусмотрено построение пассивной оптической системы (PON), обеспечивающей возможность подключения телефонных аппаратов, высокоскоростного интернета, цифрового телевидения. Для обеспечения содержания входной двери в подвезе закрытой на замок, дублирование связи с жилищной инспекцией разблокировки из квартиры входной двери используются видеодомофоны.

Технико-экономические показатели жилого дома: количество жилых этажей – 25; количество секций – 1; количество квартир – 148, в том числе: однокомнатных – 51 (общей площадью от 38,17 до 41,63 кв. м), двухкомнатных – 72 (общей площадью от 56,71 до 61,68 кв. м), трехкомнатных – 25 (общей площадью 71,24 и 73,15 кв. м). Общая площадь квартир – 797,07 кв. м.

Строительная готовность жилых помещений

- частичная внутренняя отделка: штукатурка стен и перегородок, стяжка пола, молинтные железобетонные потолки;

- вентиляция – естественная по схеме: приток через окна, вытяжка через каналы унифицированных вентиляторов;

- электрооснабжение – повтаричная черновая разводка электропроводов с установкой розеток, выключателей, звонка, электросчетчика, без установки электроточек;

- горячее и холодное водоснабжение – стояки с приборами учета, полотенцесушитель;

- канализация – стояк, установка и подключение унитаза;

- отопление водное – скрытая в полу разводка, отопительные приборы (радиаторы, конвекторы);

- вентиляция на лоджии – из ПВХ профиля со стеклопакетом;

- остекление лоджий – из ПВХ профиля со стеклопакетом;

- телефонизация, телефикация, интернет – ввод сетевого кабеля в квартиру, оптическая розетка;

- видеодомофон;

- дверь входная деревянная;

- пожарный шланг;

- наличие пожарной извещатель.

Сведения о количестве объектов долевого строительства (квартир), предлагаемых для заключения договоров, ценах на эти объекты и условиях их возможного изменения застройщиком в одностороннем порядке в жилом доме для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц и индивидуальных предпринимателей без использования государственной поддержки (и/или) ограничения прибыли застройщика (на дату опубликования проектной документации):

10 (десять) двухкомнатных квартир общей площадью по проекту общей площадью от 56,71 до 61,68 кв. м. Стоимостью за 1 (один) кв. м общей площади квартиры – 2400 (две тысячи четыреста) белорусских рублей при 100 % оплате цены договора. При поэтапной оплате в установленном договором период по графику платежей – 2500 (две тысячи пятьсот) белорусских рублей.

Условия заключения договоров создания объекта долевого строительства:

1. При заключении договора участия долевого строительства вправе выбрать квартиру соответствующей площади из имеющихся свободных квартир, предложенных застройщиком для заключения договора на момент заключения договора создания объекта долевого строительства.

2. Подлежащая оплате сумма определяется в белорусских рублях, перечисляется должником на специальный и расчетный счет застройщика в размере и сроки, установленные графиком платежей, являющимся приложением к договору создания объекта долевого строительства.

Прием и регистрация заявлений на заключение договоров создания объекта долевого строительства осуществляется, начиная с первого рабочего дня, следующего за датой опубликования настоящей декларации, в порядке живой очереди по адресу: Республика Беларусь, Мінскаго область, Мінский район, д. Колічце, ул. Лопатина, д. 5, офис, пом. № 1, ООО «СИ-трейдинг».

Со дня начала заключения договоров создания объекта долевого строительства прием и регистрация заявлений на заключение договоров осуществляется при заключении договоров. Если претендент на участие в долевом строительстве в течение 5 календарных дней с момента

регистрации его заявления не явился для заключения договора и не сообщил об уважительных причинах своей неявки, его заявление на участие в долевом строительстве утрачивает силу и ООО «СИ-трейдинг» вправе заключить договор с другим претендентом.

Условия возможного изменения цены застройщиком в одностороннем порядке: застройщик вправе изменить цену договора (цена объекта долевого строительства) в случаях изменения прогнозных индексов цен в строительстве в нормативный срок строительства объекта строительства и дополнительный срок строительства при продлении нормативного срока строительства в установленном законодательством порядке в случае отсутствия вины застройщика, а также изменения законодательства об уплате косвенных налогов в указанные сроки, если они оказали влияние на цену договора (цену объекта долевого строительства).

В возмодном жилом доме отсутствуют жилые помещения, при заключении договоров по которым должно отдаваться предпочтение гражданам, состоящим на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий.

Данные о вещном праве на земельный участок, предоставленном застройщику для строительства объекта долевого строительства, его границах и площади, элементах благоустройства

Земельные участки находятся в постоянном пользовании ООО «СИ-трейдинг» с целевым назначением для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома № 35 по генплану с подземной гараж-стоянкой, смотровых колодезь и инженерных сетей по объекту «Строительство группы жилых домов (3-й пусковой комплекс) и проектируемой улицы № 9 (продолжение улицы Лопатина) на территории микрорайона № 1 жилого района «Колічце» в д. Колічце Мінскаго района. Жилой дом № 35 по генплану с подземной гараж-стоянкой». Свидетельство (удостоверение) №/№ 600/1072-14293, 600/1072-14292, 600/1072-14291, 600/1072-14290, 600/1072-14289 о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения права на земельный участок (права постоянного пользования) с кадастровым номером 623680604101000376 площадью 0,3308 га, с кадастровым номером 623680604101000375 площадью 0,0001 га, с кадастровым номером 623680604101000373 площадью 0,0001 га, с кадастровым номером 623680604101000372 площадью 0,0001 га, расположенные по адресу: Республика Беларусь, Мінскаго обл., Мінский р-н, Боровлянский с/с, д. Колічце, составленные РП/П-Мінское областное агентство по государственной регистрации и земельному кадастру 24 июля 2019 года.

Проектно предусмотрено благоустройство придомовой территории, включая строительство площадок для парковки легкового автомобильного транспорта, тротуаров, пешеходных дорожек, площадки для игр детей, озера твердых бытовых отходов.

Функциональное назначение нежилых помещений в жилом доме, не входящих в состав общего имущества: два встроенных помещения административного назначения в подвезе жилого дома на первом этаже, машино-места в подземном гараже-стоянке, объекты магистральной и распределительной инженерной инфраструктуры, финансируемые при строительстве объекта, которые будут переданы эксплуатирующим их организациям в установленном законодательством порядке.

Общее имущество жилого дома, которое будет находиться в общей долевой собственности должников после передачи в эксплуатацию данного дома и передачи объектов долевого строительства:

в состав общего имущества совместного долевладения, поступающего в общую долевую собственность всех дольщиков, входят помещения инженерного назначения (электроцеховая, тепловая пункт, лифтовые шахты, водомерный узел, насосная), коридоры общего пользования, кладовые для уборочного инвентаря, лифты, лестнично-лифтовые холлы, межэтажные лестничные тамбуры, конструкции водосточной системы, механические, электрические, сантехнические и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилого дома, элементы внутридомовой инженерной инфраструктуры, элементы озеленения и благоустройства (площадки для раздельного сбора бытовых отходов, уличные парковочные места, проезды, тротуары, детская площадка), а также внутриплощадочные и внеплощадочные объекты инженерно-транспортного обеспечения жилого дома. Конкретный перечень имущества, входящего в состав общего имущества совместного долевладения, определяется застройщиком по итогам технической инвентаризации многоквартирного жилого дома и передается застройщиком по акту приемки-передачи представителю товарищества собственников, если на момент ввода в эксплуатацию это товарищество создано. Если такое товарищество не создано, – лицу, определенному общей сособностью дольщиков, либо уполномоченному местным исполнительным и распорядительным органом.

Предполагаемый срок приемки в эксплуатацию многоквартирного жилого дома: август 2020 года.

Сведения о договорах строительного подряда, заключенных застройщиком: договор строительного подряда № 22/05-2018 от 22.05.2018 г., заключенный застройщиком со строительным унитарным предприятием «СИ-трейдинг-Строй».

Составить информацию об объекте долевого строительства и о ходе работ по строительству можно в отделе по работе с клиентами ООО «СИ-трейдинг», расположенном по адресу: Мінский район, д. Колічце, ул. Лопатина, д. 5, офис, пом. № 1, телефон/факс +375 (17) 392-20-45(46), +375 (29) 333-55-66 или на сайте stby.

Срок действия настоящей декларации – до опубликования новой проектной декларации, которая отменит действие либо изменит опубликованной ранее.

Открытие акционерное общество «Дорожно-строительный трест № 3» проводит 20 сентября 2019 года: в 10.00 повтаричный открытый аукцион по продаже объектов основных средств:

Лот № 1			
Сведения о предмете аукциона	Начальная цена продажи со снижением на 50 %, бел. руб., без НДС	Место нахождения имущества	Сумма задатка, бел. руб.
19 зданий и сооружений производственной базы*	1019004,03	Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Быхарова, 274А	1019000,00

Лот № 3			
Сведения о предмете аукциона	Начальная цена продажи со снижением на 90 %, бел. руб., без НДС	Место нахождения имущества	Сумма задатка, бел. руб.
15 зданий, 10 сооружений, 1 единица оборудования и земельные насаждения битумной базы*	23 138,10	Могилевская обл., Бобруйский р-н, Южное д. Ковали (в районе ст. Телуша)	2313,00

* список основных средств находится на сайте ОАО «ДСТ № 3»: www.dst3.by

в 15.00 повтаричный открытый аукцион по продаже объектов основных средств:

Сведения о предмете аукциона	Начальная цена продажи со снижением на 50 %, бел. руб., без НДС	Место нахождения имущества	Сумма задатка, бел. руб.
Лот № 1	Бульдозер «ДЗ-110» тип ТС – бульдозер гусеничный, 1988 г.в.	Могилевская область, г. Бобруйск, ул. Гоголя, 156	630,00
Лот № 4	Прицеп Т-2 ПТС-4.5-тип ТС – прицеп тракторный, 1998 г.в.		150,00
Лот № 5	Задние мобильное «М-К1-3», тип ТС – прицеп, 2000 г.в.		170,00

Лот № 6			
Сведения о предмете аукциона	Начальная цена продажи со снижением на 50 %, бел. руб., без НДС	Место нахождения имущества	Сумма задатка, бел. руб.
Автомобиль Volkswagen Passat, тип ТС – легковой специальный универсал (после ДТП)	1 130,00	Могилевская область, г. Могилев, проезд Славгородский, 15	113,00

1. Наименование продавца – организатора аукциона, его место нахождения и контактные телефоны: ОАО «ДСТ № 3», г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, тел.: 23-64-24, 28-41-00.

2. Дата, время и место проведения аукциона: 20.09.2019 в 10.00 и 15.00 по адресу: г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, каб. 34.

3. Порядок, в соответствии с которым проводится аукцион: Положение о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества, находящегося в собственности ОАО «ДСТ № 3» от 13.04.2017 г. При подаче заявления лица, желающего принять участие в аукционе, подписывается с ОАО «ДСТ № 3» соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

4. Реквизиты текущего (расчетного) счета, на который должна быть перечислена сумма задатка: р/с BY54BPSB 3012 1192 4101 1933 0000 код BPSB BY2X в региональной дирекции № 600 ОАО «БПС-Сбербанк», УНП 700049607, ОКПО 03545472.

5. Место, дата и время окончания приема заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами: 210222, г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, кабинет 33; дата: 18.09.2019 г.; время: 17.00.

6. Срок возможного снятия имущества с аукциона: за 3 дня до даты проведения аукциона.

7. Сроки подписания договора купли-продажи: в течение 10 рабочих дней после проведения аукциона.

8. Извещения о проведении открытого аукциона по продаже имущества ОАО «ДСТ № 3» опубликованы в газете «Звязда», на сайте ОАО «ДСТ № 3»: www.dst3.by

Уважаемые акционеры!

ОАО «МАПИД» сообщает, что выплата дивидендов за 1 полугодие 2019 года будет осуществляться в период с 2 сентября 2019 года по 15 октября 2019 года.

Установленный размер дивидендов на одну акцию за 1 полугодие 2019 года составляет – 0,1393625 рубля.

Внеочередным общим собранием акционеров ОАО «МАПИД» от 15 августа 2019 года установлен следующий порядок и сроки выплаты:

- на долю собственности Республики Беларусь – путем перечисления на расчетный счет Главного управления Минфина по г. Мінску не позднее 22.09.2019;

- на долю собственности г. Мінска – путем перечисления на расчетный счет финотдела администрации Фрунзевского района не позднее 22.09.2019;

- работникам Общества, юридическим лицам – путем перечисления на расчетные счета – с 02.09.2019 по 15.10.2019;

- физическим лицам, не работникам Общества – путем перечисления через депозитарий «Лидеринвест» с последующей выплатой; по заявлению акционера – почтовым переводом – с 02.09.2019 по 15.10.2019.

- физическим лицам, не работникам Общества, имеющим право на стандартные вычеты по подоходному налогу – по заявлению акционера путем перечисления на электронных карточки.

Депозитарий ЗАО «Лидеринвест» располагает по адресу: г. Мінск, ул. Я. Мавра, д. 41, оф. 512. При обращении в депозитарий при себе иметь документ, удостоверяющий личность.

УНП 10008115

Открытое акционерное общество «Сантехэлпромтауж», расположенное по адресу: 246007, г. Гомель, ул. Троллейбусная, 8-А, настоящим информирует, что на основании решения наблюдательного совета от 23 августа 2019 года осуществляется формирование реестра акционеров общества по состоянию на 1 сентября 2019 года для проведения внеочередного общего собрания акционеров 4 сентября 2019 года.

УНП 400052115

ИЗВЕЩЕНИЕ о снятии объектов с торгов

Государственное предприятие «Мінский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) сообщает о снятии с аукциона по продаже имущества открытого акционерного общества «Моленчолес», назначенного на 30.08.2019 лотов №№ 1–6, 10–24.

УНП 191381372

ООО «СпецРеализация» объявляет о проведении открытых торгов в форме аукциона по продаже имущества ОДО «Н-ОЙЛ» (УНП 190143313, Мінский р-н, Ждановичский с/с, 500 м юго-западнее д. Тарасово, пом. 11), находящегося в процедуре экономической несостоятельности (банкротства).

Дата и время проведения торгов: 27 сентября 2019 года. Начало – 10.00, окончание – 12.00. Заявки принимаются с 27 августа 2019 года по 26 сентября 2019 года.

Место проведения торгов: Мінск, просп. Победителей, 31-1, комната переговоров ОАО «Гостиница Планета».

Организатор торгов: ООО «СпецРеализация» (УНП 691842036, 23/026, Мінскаго обл., Мінский р-н, Новодворский с/с, д. Большое Стиклово, д. 40, корп. 2, пом. 41), тел. 8 (029) 684-71-76.

Продавец: ОДО «Н-ОЙЛ» (УНП 190143313) в лице управляющего – индивидуального предпринимателя Радченко Кирилл Игоревич.

№ лота	Предмет торгов	Начальная цена, руб.	Шаг торгов	Задаток
1	Металлический сборный гараж, расположенный по адресу: Мінский р-н, Ждановичский с/с, 500м, юго-западнее д. Тарасово	7 300,00 руб. без учета НДС (в соответствии с подл. 2.30.2 н. ст. 115 НК РБ)	5 %	5 %
2	Вилочный погрузчик NISSAN F0D1A15Q	5 900,00 руб. без учета НДС (в соответствии с подл. 2.30.2 н. ст. 115 НК РБ)	5 %	5 %

Для участия в торгах необходимо: 1. в срок до 17.00 26 сентября 2019 года перечислить задаток по выбранному лоту на р/с BY56MTBK30120001093300086460 в ЗАО «МТБанк», код МТБВКВ22, УНП 691842036, получатель – ООО «СпецРеализация»;

2. подать организатору торгов в срок с даты опубликования до 17.00 26.09.2019 заявление на участие в торгах с приложением документов, перечисленных в ст. 127 Закона Республики Беларусь от 13.07.2012 № 415-3 «Об экономической несостоятельности (банкротстве)»;

3. в день проведения торгов перед их началом участниками обязаны зарегистрироваться у организатора торгов и получить идентификационные номера в месте проведения аукциона.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводятся аукционистом, определенным организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник

согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а высшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов.

Организатор открытых торгов вправе опубликовать извещения о проведении торгов после отмены от их проведения, если не позднее, чем за пять дней до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену за предмет аукциона.

Участнику, не выигравшему торги, задаток возвращается в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Победителю торгов задаток возвращается и учитывается при окончательных расчетах по приобретению предмета торгов.

Торги по конкретному предмету торгов признаются состоявшимися в случае, если: - заявлено подано только одним участником либо не было подано ни одного заявления;

- на торги явился один из участников либо ни один из участников не явился.

В случае если торги, проводимые в форме аукциона, признаны состоявшимися, предмет аукциона продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

После уплаты торги (предметы и/или лоты) обязан возместить сумму фактически затраченных средств с организацией и проведением торгов, в течение 5 дней со дня их проведения. Победитель торгов в день проведения торгов подписывает протокол по результатам торгов. Между продавцом и победителем торгов в течение 15 дней со дня проведения торгов заключается договор купли-продажи.

Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи, но не позднее 30 дней со дня проведения торгов, если иной срок не установлен собранием (комитетом) кредиторов.

Андрэй ХУДЫК:

Актуальна

«Не трэба баяцца ісці да людзей»

Кіраўнік Мінпрыроды правёў нараду па пытаннях інфармавання насельніцтва аб экалагічнай бяспецы

З кожным годам грамадства становіцца больш дасведчаным у пытаннях экалагічнага кірунку, і таму людзі ўсё часцей абмяркоўваюць іх на самых розных пляцоўках. На нарадзе ў Мінпрыроды разгледзелі тэму камунікацыі з насельніцтвам.

Як адзначыў міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэй ХУДЫК, праблемы ўзнікаюць там, дзе мясцовыя ўлады не гатовыя да дыялогу з насельніцтвам. «Трэба працаваць над тым, каб людзі атрымлівалі дакладную інфармацыю ў даступнай форме, і дасканала выконваць законы», — падкрэсліў ён.

Між тым пры правядзенні дзяржаўнай экалагічнай экспертызы нярэдка ўзнікае шмат пытанняў. На жаль, некаторыя інвестары не думваюць пра экалагічную бяспеку, а дбаюць выключна аб прыбытку.

Андрэй Худык расказаў пра свой рабочы візіт у Салігорск па даручэнні кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Наталлі Качанавай. Там інвестар спрабуе пачаць будаўніцтва прадпрыемства за 20 метраў ад дамоў індывідуальнай жывой забудовы. Натуральна, жыхары пачалі звяртацца ў інстанцыі. Тут варта адзначыць, што ў нашай краіне людзі часта адразу скардзяцца ў рэспубліканскія органы, таму што лічаць: мясцовыя ўлады не могуць паўплываць на сітуацыю. Па словах Андрэя Худыка, у Салігорску проста абуральны выпадак — інвестар паставіў капітальны плот, пачаў будаўнічыя работы, не маючы на руках станоўчага заключэння дзяржаўнай экалагічнай экспертызы. «І да нашых тэрытарыяльных структур таксама ёсць пытанні, як такое магчыма», — сказаў міністр.

Намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Мінаблвыканкама Вольга ТОПДЭМІР паведаміла, што сітуацыя ў Салігорску на кантролі, і шляхі яе вырашэння спрабуюць знайсці на абласным узроўні.

Удзельнікі нарады не толькі актыўна абмяркоўвалі тэму, але і вялі дыскусію. Адзначалася, што беларусы адчувальней да пытанняў экалагічнай бяспекі пасля трагічнага выпадку — аварыі на ЧАЭС. На думку намесніка міністра энергетыкі Вольгі ПРУДНІКАВАЙ, сёння неабходна тлумачыць людзям станоўчыя фактары наяўнасці ў краіне сваёй АЭС. У прыватнасці, гэта зніжэнне долі вуглевадародаў у паліўным балансе і істотнае скарачэнне выкідаў парніковых газаў.

Шэраг канкрэтных праблемаў, накіраваных на прадухіленне негатыўных сітуацый і паляпшэнне інфармавання насельніцтва, выказаў намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Аляксандр КОРБУТ. У прыватнасці, ён мяркуе, што інвестыцыйны дагавор неабходна заключаць на аснове ацэнкі ўздзеяння на навакольнае асяроддзе; узмацняць ролю грамадскіх абмеркаванняў праектаў. Некалкі практычных праблемаў унёс дырэктар Рэспубліканскага цэнтра дзяржаўнай экалагічнай экспертызы і павышэння кваліфікацыі Мінпрыроды Міхаіл СІМАНЮКОЎ, у тым ліку ўключыць у склад камісій, ствараемых мясцовымі выканаўчымі органамі ўлады, па выбары зямельнага ўчастка для размяшчэння аб'ектаў, якія плануецца да будаўніцтва, прадстаўніка Цэнтра дзяржаўнай экалагічнай экспертызы. І таксама Міхаіл Сіманюкоў звярнуў увагу на тое, што па запісе грамадзян заказчыкі гаспадарчай дзейнасці абавязаны прадстаўляць копію заключэння дзяржаўнай экалагічнай экспертызы.

Падводзячы вынікі нарады, кіраўнік Мінпрыроды адзначыў, што ёсць праблема з камунікацыяй. Многіх вострых пытанняў можна было б пазбегнуць, калі б насельніцтву падрабязна і даступна тлумачылі сітуацыю тых ці іншых праектаў. «Не трэба баяцца ісці да людзей, — рэзюмаваў Андрэй Худык. — Маё ўражанне ад сустрэчы ў Салігорску: адэкватныя людзі, добразычлівыя, ведаюць заканадаўства. З насельніцтвам трэба весці дыялог на роўных, па-іншаму не атрымаецца. Прафесіяналізм, выкананне заканадаўства і адкрытасць у прыняцці рашэнняў — вось што сёння трэба».

Аксана ЯНОЎСКАЯ.

Фота прэс-службы Мінпрыроды.

КАБ ЗЯМЛЯ НЕ ПЕРАТВАРЫЛАСЯ Ў ПУСТЫНЮ

Беларусь далучыцца да выпрацоўкі мер супраць дэградацыі зямель

Чарговая, 14-я па ліку канферэнцыя ўдзельнікаў Канвенцыі ААН па барацьбе з апустыненнем пройдзе з 2 да 13 верасня ў Дэлі (Індыя).

Як расказаў нацыянальны кардынатар КБА ААН Андрэй КУЗЬМІЧ, для Беларусі, якая актыўна ўдзельнічае ў рабоце канвенцыі, на сустрэчы асабліва важна далучыцца да выпрацоўкі мер па ахове і аднаўленні лясоў і тарфянікаў як ключавых рэсурсаў у барацьбе са зменай клімату, стратой біяразнастайнасці і дэградацыяй зямельных угоддзяў.

— Беларусь едзе на чатырнаццатую сустрэчу ўдзельнікаў з устаноўленымі нацыянальнымі паказчыкамі нейтральнага балансу дэградацыі зямель, а таксама палітычнай волі да іх дасягнення. У нас ужо назапашаны пэўны практычны вопыт аднаўлення такіх тэрыторый, у прыватнасці тарфянікаў, і мы будзем рады падзяліцца гэтым вопытам, — расказаў Андрэй Кузьміч.

Сярод праблем, на якія звяртае ўвагу канвенцыя, для нашай краіны асабліва актуальныя водная і ветравая эрозія глебы, мінералізацыя арганічнага рэчыва тарфяных глеб, тэхнагеннае забруджванне, парушэнне зямель падчас здабычы карысных выкапняў і г. д. Акрамя таго, з-за змены клімату ў Беларусі павялічылася колькасць засух. Напрыклад, такога сухога красавіка, як сёлета, не адзначалася ніводнага разу за перыяд з 1940-х гадоў.

Каб стрымаць і мінімізаваць уплыў гэтых працэсаў, у 2015 годзе беларускім урадам зацверджаны Стратэгія па рэалізацыі КБА ААН і Нацыянальны план дзеянняў па прадухіленні дэградацыі зямель на 2016—2020 гады. Створаны адпаведны каардынацыйны савет пад кіраўніцтвам міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя.

Адзін з кірункаў дзейнасці, па якой наша краіна знаходзіцца ў ліку лідараў, — аднаўленне асушаных тарфянікаў. Для гэтага Беларусь прыцягвае ў тым ліку і міжнародныя фінансавыя сродкі. Так, рэалізаваны праект міжнароднай тэхнічнай дапамогі Рэспубліцы Карэя і КБА ААН «Аднаўленне асушаных тарфянікаў у Беларусі». На працягу года ў Маргалеўскай вобласці было адноўлена больш за 1000 га дэградзіраваных і неэфэктыва асушаных балот.

«Мы чакаем ад канферэнцыі прыняцця рашэнняў, якія дапамагалі б краінам прасунуцца ад аднаўлення нацыянальных задач нейтральнага балансу дэградацыі зямель да іх практычнай рэалізацыі. Адным з ключавых пытанняў на гэтым шляху з'яўляецца мабілізацыя рэсурсаў. Таксама неабходна кваліфікавана прааналізаваць справаздачы краін палітыцы новых стратэгічных рамак КБА ААН і зрабіць усё магчымае, каб у будучым атрымліваць рэспрэзентатывныя даныя аб прагрэсе ў дасягненні стратэгічных мэт і задач канвенцыі, а таксама задач 15 Мэты ўстойлівага развіцця», — дадаў Андрэй Кузьміч.

Чакаецца, што падчас канферэнцыі бакоў краіны разгледзяць вынікі глабальнай ацэнкі па дэградацыі зямель. Яна ўпершыню была праведзена з дапамогай дыстанцыйнага заздзіравання і верыфікацыі даных нацыянальнымі экспертнымі групамі. Гэта дазволіць усталяваць базавую лінію па стане якасці зямель на перыяд з 2015 года.

На парадку дня таксама будзе пытанне па засухах — якія механізмы па змякчэнні іх наступстваў могуць быць распрацаваны ў рамках канвенцыі. Пагаворачы эксперты і пра важнасць прыняцця адказнага землеўладання для дасягнення нейтральнага балансу дэградацыі зямель.

Настасся АЛЯКСЕЕВА.

Тэма нумара

Адходы: выкарыстоўваць ці захоўваць?

Што плануецца рабіць, каб сталіца, ды і краіна ў цэлым, у хуткім часе не патанула ў гарах смецця

З 1 жніўня на тэрыторыі сталічнага палігона «Прудзішча» спыніўся прыём адходаў на захаванне. Гэта значыць, што ў межах Мінска і Мінскага раёна застаўся адзіны падобны аб'ект, куды трапляюць усе адходы ад фізічных і юрыдычных асоб, — «Трасцянецкі». Нягледзячы на тое, што гэты палігон — самы малады (ён дзейнічае з 2007 года), з закрыццём «Прудзішча», а раней і «Паўночнага» нагрузка на яго моцна ўзрасла. І праз некалькі гадоў праблема, куды падзець смецце, стане вострай...

Для энергетычных МЭТ

Адзін з варыянтаў для яе вырашэння — пабудаваць новы палігон. Над гэтым праектам сёння працуюць у камунальным унітарным прадпрыемстве па абыходжанні з адходамі «Экарэс». Як паведаміў дырэктар прадпрыемства Аляксандр ЛІСОУСКІ, прапрацоўваецца пытанне і рытуецца праект па выдзяленні ўчастка плошчай ад 22 да 24 га для стварэння яшчэ аднаго палігона ў магліўскім напрамку, які

будзе адпавядаць усім неабходным патрабаванням экалагічнай бяспекі.

— Не адмаўляюцца ад ідэі і выкарыстання адходаў для атрымання цеплавой і электраэнергіі, расказала начальнік галоўнага ўпраўлення рэгулявання абыходжання з адходамі, біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Мінпрыроды Вольга САЗОНАВА. Першапачаткова ў Нацыянальнай стратэгіі па абыходжанні з цвёрдымі камунальнымі адходамі і другаснымі матэрыяльнымі рэсурсамі на перыяд да 2035 года прадугледжва-

лася будаўніцтва каля Мінска заводу для спалвання смецця. Але цяпер для гэтых мэт плануецца не ствараць новую вытворчасць, а рэканструяваць адну са сталічных ЦЭЦ — яна будзе пераводзіцца з выкарыстання традыцыйных відаў паліва на камунальныя адходы. Падобныя тэхналогіі сёння дзейнічаюць у Эстоніі — з 2013 года на ЦЭЦ «Enefit Green» у Таліне ўведзены ў эксплуатацыю блок для спалвання смецця. Сёння на ім перапрацоўваецца каля паловы ўсіх змяшаных бытавых адходаў, што ўтвараюць у краіне.

— Падрыхтаваны праект распрадэжэння прэм'ер-міністра аб стварэнні рабочай групы па прапрацоўцы пытання спалвання на ЦЭЦ у Мінску ЦКА і зацвярдзення адпаведнага плана мерапрыемстваў, — расказала Вольга Сазонава. — Цяпер

У краінах ЕС шмат увагі ўдзяляецца першаму этапу збору адходаў — сартаванні на месцы іх утварэння.

праводзяцца падрыхтоўчыя работы, у тым ліку вызначэнне аб'ёмаў адходаў, якія могуць пастаўляцца на ЦЭЦ, іх марфалагічны склад, фізіка-хімічныя характарыстыкі і «каларыйнасць».

Спецыялістам таксама неабходна будзе вывучыць адходы попелу, што ўтвараюцца падчас спалвання, на прадмет небяспекі для навакольнага і здароўя людзей і разгледзець варыянты іх утылізацыі ці выкарыстання.

Увогуле цвёрдыя камунальныя адходы для атрымання цеплавой і электрычнай энергіі сёння выкарыстоўваюцца ў многіх краінах Еўропы, у тым ліку ў Германіі, Даніі, Швецыі. У апошнія, напрыклад, дзесяцігоддзі каля 40 завадаў для спалвання смецця, дзе ўтылізуюцца каля паловы ўсіх ЦКА.

— У Беларусі не плануецца будаваць столькі прадпрыемстваў, як у Швецыі, —

важна паглядзець, які гэты механізм будзе працаваць для Мінска, — адзначыла Вольга Сазонава. — Іншыя ж рэгіёны могуць па-іншаму выкарыстоўваць змяшаныя камунальныя адходы. Напрыклад, на Гродзеншчыне, дзе шмат цэментавых завадаў, з іх можна атрымліваць RDF-паліва.

Важным застаецца пытанне падтрымання на такім прадпрыемстве высокага ўзроўню экалагічнай бяспекі.

— Пра выкананні ўсіх экалагічных патрабаванняў да такога аб'екта яго дзейнасць прынесе значна меншы шкоды навакольнаму і здароўю чалавека, чым эксплуатацыя палігонаў ЦКА па старых тэхналогіях, — падкрэсліла Вольга Уладзіміраўна.

(Заканчэнне на 8-й стар.)

Далучайцеся!

Прабежкі па... смецце

Як плогеры прыбіраюць сталіцу

А вы спрабавалі калі-небудзь бегаць і збіраць смецце адначасова? Калі так, віншуйце: вы — плогер! Не? Можна, самы час пачаць? Зусім наўдана ў нашай краіне стартаваў праект Plogging Belarus, які прапануе ўсім ахвотным сумясціць карысныя заняткі і забіць адразу двух зайцоў — умацаваць сваё здароўе і дапамагчы прыродзе.

Падчас забегу плогеры сабралі 769 кг смецця, з іх каля паловы не перапрацоўваецца.

ДЛЯ ЛЮБОГА ЎЗРОСТУ І ФІЗИЧНАЙ ПАДРЫХТОўКІ

Сёння плогінг — гэта папулярны экалагічны рух, але яшчэ тры гады таму пра яго ніхто не ведаў. Усё пачалося ў Швецыі з неабыхавых людзей, якія на прабежцы збіралі смецце і затым выкладвалі яго фатаграфіі ў сацыяльныя сеткі, каб прыцягнуць увагу да праблемы. Экаактыўіст Эрык Альстром вырашыў зрабіць гэтыя забегі арганізаванымі і запусціў праект Plogga. Пасля чаго да руху далучылася больш за 40 краін.

У Беларусі жа плогінг прыйшоў дзякуючы Аляксандру Беўзу. Ён ужо даўно хацеў арганізаваць у нас экалагічныя забегі, але ўсё ніяк «рукі не даходзілі».

— Зразумей, што пара дзейнічаць, калі убачыў у інтэрнэце пост знікае з падобнай прабежкі. Звязаўся з Цэнтрам экалагічных рашэнняў, каб атрымаць неабходную кансультацыю па месцах прыборкі і сартавання смецця. На просьбу адгукнулася яго супрацоўніца Наталля Блышчак. Я хоць і стараюся весці экалагічна дружалюбны лад жыцця, але ўсё ж у некаторых пытаннях, лічу, лепш даверыцца прафесіяналам, — расказаў Аляксандр.

Першы забег прайшоў 1 мая ў Лошыцкім яры. З таго часу было яшчэ два забегі. Вызначыцца з месцам дапамагае спецыяльная карта забруджаных тэрыторый на сайце праекта «Зробім!». Па словах Аляксандра, перад тым, як «запусціць» на лакацыю плогераў, ён сам уважліва яе вывучае. Там не павінна быць зараснікаў і небяспечных участкаў, але па-

вінна быць смецце, каб эфектыўна выкарыстоўваць працу ўдзельнікаў.

Тым не менш плогінг — гэта сімбіёз бегу і прыборкі, таму зачыткаваць толькі на смецці нельга. Менавіта таму забегі праходзяць на час, каб ніхто не адставаў. Дыстанцыі могуць адрознівацца. Напрыклад, першы раз трэба было пераадолець 3,5 км, а ў найбліжэйшы ўжо плануецца каля 6 км. На ўсіх лакацыях ёсць некалькі кантрольных пунктаў, дзе ўдзельнікі могуць выкінуць смецце, якое потым адсартуюць валанцёры.

— Некаторыя думаюць, што мы запрашаем толькі спартсменаў, але гэта зусім не так. Людзі прыходзяць абсалютна рознага ўзросту і з рознай фізічнай падрыхтоўкай — гэта не мае значэння, плогінг падыходзіць усім! Праблема ўзнікае толькі з тым, што часта ў нас удзельнікі дзеліцца на два лагеры: адны хочаць усё прыбраць да апошняй паперкі, а гэта фізічна не магчыма падчас забегу, другія, наадварот, — больш прабежчы. Аднак гэта нават да лепшага. Першым мы прывіваем любоў да спорту, другім расказваем пра экалагічныя праблемы, — адзначаў Аляксандр.

«ТЫ ўжо НЕ МОЖАШ ПРАБЕГЧЫ МІМА СМЕЦЦЯ»

На забег плогераў просяць прыносіць свае старыя пачаткі, пакеты, шматразовыя бутэлькі і тэрмакубікі (калі чагосьці няма, то арганізатары падзяляцца). Гэта прынцыповая частка праекта — не проста прыбраць смецце, а і ўвогуле яго не ствараць і тлумачыць іншым, чаму звычайнай прыборкай і сартаваннем праблему не вырашыць.

— Я доўга думаў, як можна пераканаць людзей, якія смеццяць, гэтага не рабіць. І прыйшоў да высновы, што калі чалавек свядома пакідае горы бутэлек у лесе ці парку, то тут ужо складана нешта змяніць. У той жа час многія не ведаюць ці не задумваюцца, што той жа недакурак — гэта не проста папера, у яго фільтры ёсць мікрапластык, які не раскладзецца яшчэ сотні гадоў і лёгка можа трапіць у вадку, глебу і да нас у ежу, — падкрэсліў Аляксандр.

У планах каманды праекта ў канцы сезона накіраваць ліст у Мінгарвыканкам, каб заявіць пра сябе, а таксама ініцыяваць устаноўку сметніц у тых месцах, дзе яны прыбіраюць: пакуль іх там недастаткова ці зусім няма. Акрамя гэтага, прыцягнуць да забегу буйныя кампаніі, чыю ўпакоўку часцей за ўсё знаходзяць удзельнікі.

Аляксандр не мае ілюзій, што плогінг у адно імгненне дапаможа вырашыць праблему са смеццем і з тымі, хто яго стварае. Але лічыць, што асабісты прыклад абавязкова прымусіць задумацца тых людзей, якія знаходзяцца побач. Напрыклад, ён у свой час змог натхніць калег збіраць накрывкі ад бутэлек, і, хоць даўно ўжо не працуе з імі, яны працягваюць гэтым займацца. Так і з любімым паркам або скверам. Калі людзі будуюць бачыць, што хтосьці за ім даглядае, магчыма, і ў тых, хто смецціць, ужо не падымецца рука выкінуць недакурак на траву. А там, глядзіш, «паглыбляцца ў тэму» і самі стануць плогерамі.

Кацярына ЦІТОВА.

Наступны забег плогераў пройдзе 7 верасня. Зарэгістравацца можна па спасылцы <http://ploggingby.tilda.ws/#rec99127970>. Далучайцеся!

Парадак на зямлі

Адпачывайце на прыродзе без звалак!

Неабыхавыя грамадзяне на асабістым прыкладзе паказваюць, як зрабіць наваколле чыстым

Наглядзячы на тое, што для нашай краіны лета-2019 наўрад ці можна назваць «гарачым сезонам», нават невялікія цёплыя перыяды многія беларусы выкарыстоўваюць для паходаў на прыроду. Пры гэтым значная частка такіх візітаў, на жаль, заканчваецца з'яўленнем міні-звалак, якія турысты пакідаюць пасля сябе. Каб гэтага не адбылася, паважаныя чытачы, не забывайце падчас свайго чарогавага пікіна ці паходу захапіць з сабой смеццёвыя пакеты і ачысціць месца адпачынку, нават калі смецце не ваша.

Так, напрыклад, зрабіў і грамадскі экалаг Мінска Дзмітрый МАГІЛЕЎСКИ — разам з сябрамі ён прыбраў участак берага ракі Свіслач пры праходжанні маршруту Мінск — Дукора.

«У нашай краіне велізарная колькасць рэк, і мы па меры магчымасці з сябрамі на выхадных адпраўляемся ў сплав на байдарках. На жаль, пасля наведвання турыстамі вадаёмаў берагі застаюцца з горами смецця. Таму, калі мы спыняемся, імкнёмся прыбраць і не даваць магчымасці развівацца несанкцыянаваным прыбярэжным звалкам, — расказаў Дзмітрый.

Часопіс «Родная прырода» і Мінпрыроды запрашаюць неабыхавых людзей, якія дапамагаюць краіне вызваліцца ад смецця, дасылаць фота сваіх экалагічных акцый «да» і «пасля» з невялікім апавяданнем пра сябе, а таксама пра месца, дату і акалічэнні прыборкі на электронны адрас часопіса pryroda@zviazda.by ці ў нашы групы Укантакце і Facebook. Найлепшыя з іх будуць апублікаваныя на старонках «Родная прырода».

Вераніка КОЛАСАВА.

Грамадскі экалаг Дзмітрый МАГІЛЕЎСКИ вучыць іншых не толькі сплавляцца на байдарках, але і берачы прыроду.

Адходы: выкарыстоўваць ці захоўваць?

Другасныя рэсурсы — не для палігона

Сёння ў краіне дзейнічае каля 160 палігонаў і 840 міні-палігонаў. Многія з гэтых аб'ектаў не адпавядаюць сучасным патрабаванням экалагічнай бяспекі, таму павінны быць закрытыя.

— Такія аб'екты з цягам часу ператвараюцца ў моцную крыніцу забруджвання атмасфернага паветра, глебы і падземных вод, — адзначыла Вольга Сазонава. — Паводле даных Рэспубліканскага цэнтру аналітычнага кантролю ў вобласці аховы навакольнага асяроддзя, у 2018 годзе перавышэнні фонавых канцэнтрацый забруджвальных рэчываў падземных вод у 10 разоў і больш зафіксаваны на 25% палігонаў краіны.

Акрамя таго, у працэсе захавання адходаў на палігонах утвараецца так званы

звалачны газ — сумесь метану і вуглякіслага газу (парніковых газаў). Вырашыць гэту праблему дапамагаюць біягазавыя ўстаноўкі, якія выкарыстоўваюць «звалачны газ» для вытворчасці цэплавой і электраэнергіі. Але пакуль у нашай краіне такая практыка не вельмі распаўсюджана — падобныя ўстаноўкі дзейнічаюць толькі на сталічных палігонах «Трасцянец» і «Трасцянецкі», «Паўночны», а таксама ў Магілёўскім, Аршанскім, Віцебскім, Гомельскім, Палацкім раёнах.

31 жніўня на палігоне «Прудзішча» спынілася захаванне адходаў.

— Замест міні-палігонаў і адпрацаваных палігонаў неабходна ствараць рэінальняныя комплексы, якія будуць адпавядаць сучасным прыродаахоўным патрабаванням і дапамогуць рашыць лакальна вялікую колькасць праблем, — упэўнена эксперт.

Адзятляць паперу ад... баршчу

Яшчэ адна важная праблема, якая ўплывае на рост палігонаў, — недастатковы ўзровень выкарыстання другасных матэрыяльных рэсурсаў (ДМР). На жаль, сёння многія грамадзяне лічаць не патрэбным сартаваць свае адходы. Так у кантэйнеры для змяшаных адходаў трапляюць пластык, шкло, папера, якія потым з-за безадказнасці спецыялістаў захоўваюцца на палігонах. Толькі за першае паўгоддзе 2019 года падчас праекта Мінпрыроды было выяўлена 1252 факты захавання ДМР.

— Узмацненне кантролю Мінпрыроды ў адносінах да забароны захавання ДМР, выкананне схем абыходжання з ЦКА і меры з боку мясцовых улад дазволілі дасягнуць пэўных вынікаў у сферы абыходжання з адходамі, — адзначыла Вольга Сазонава. — За першае паўгоддзе 2019 года ўзровень выкарыстання ЦКА склаў 25,4% (за аналагічны перыяд 2018-га — каля 17,6%).

Але каб дасягнуць узроўню другіх еўрапейскіх краін (у Швецыі і Швейцарыі збіраецца паасобна 33% адходаў, у Германіі — 48%), трэба змяняць падыходы да гэтай дзейнасці яшчэ на пер-

шым этапе — каля крыніцы ўтварэння. І галоўнае, што стрымлівае рост сартавання адходаў, — нястараванне для гэтага ўмовы арганізацыямі, што абслугоўваюць жылфонд.

Выправіць сітуацыю прызваны тэхнічны кодэкс устаноўленай практыкі абыходжання з камунальнымі адходамі, які цяпер распрацоўваецца. У выніку для такой дзейнасці будуць існаваць адзіныя патрабаванні — адзіныя падыходы да аснашчэння кантэйнераў парку, стварэння датковай колькасці пляцовак і г. д.

Але, па словах Вольгі Сазонавай, дакумент не вырашыць усё праблемы. Неабходна яшчэ на стадыі праектавання прадугледжваць розныя тэхнічныя рашэнні для збору адходаў — пачынаючы ад выдзялення асобных памяшканняў да выкарыстання пнеўматранспарту. Хвалюе спецыялістаў прыродаахоўнага ведамства і тэндэнцыя, калі розныя віды ДМР збіраюцца ў адзін кан-

тэйнер, а потым ідуць на сартаванне ці дасартаванне.

— З пункту гледжання Мінпрыроды такая сістэма не адпавядае мэтам паасобнага збору і павышае выдаткі на сартаванне, — адзначыла Вольга Сазонава. — Прыярытэтным павінен быць збор шкла, пластыку і паперы ў розныя кантэйнеры.

У Беларусі ёсць пэўныя зрукі адносна збору раслінных астаткаў (лісьця, травы, галін), але харчовай арганіцы амаль не ўдзяляецца ўвагі. Пры гэтым менавіта яна — галоўны забруджвальнік другасных матэрыяльных рэсурсаў.

Па словах эксперта, сёння таксама важна працаваць над укараненнем тэхналогій для матэрыялу, якія пакуль у нашай краіне не перапрацоўваюцца, і тэхналогій кампаставання адходаў. Акрамя таго, плануецца распрацаваць нарматыўны прававы акт аб пазтапным зніжэнні выкарыстання поліэтыленавай упакоўкі з яе змяшчэннем экалагічна бяспечнай.

Вераніка КОЛАСАВА
Фота аўтара.

(Заканчэнне.
Пачатак на 7-й стар.)

Ёсць пытанне

Укладка слоя саломы для высцілення асновы гнязда.

БУСЕЛ з'яўляецца сімвалам Беларусі, на падсвядомым узроўні мы верым, што гэтая птушка — прадвеснік добрых падзей. Мы захапляемся нават, калі бачым на кожнай апоры паветраных ліній электраперадачы па гняздзе, маўляў, шчаслівае месца. Аднак у электрыкаў на гэты конт іншае меркаванне.

Традыцыйна буслы гнездаваліся побач з чалавекам. Раней для свайго дома птушкі часцей за ўсё выбіралі высокія векавыя дрэвы ў вёсках ці на іх ускраінах, а таксама сельскагаспадарчых угоддзях і лугах. Акрамя таго, людзі самі прыцягвалі гэтых птушак на дахі дамоў, гаспадарчых і іншых пабудов.

За апошнія гады старых дрэў па аб'ектывных прычынах стала менш. Цяпер у вёсках убачыць гняздо бусла на даху дома — вялікая рэдкасць. На дахах замест прыродных матэрыялаў трыснягу, саломы і драўніны з'явіліся шыфер, метал і ін-

шае, у выніку чаго крылатыя не ў стане пабудаваць на іх гнязды самастойна. Перасталі людзі рабіць і штучныя платформы для буслоў на сляхах, дахах і дрэвах. Таму птушкі ўсё часцей сталі выбіраць апоры ЛЭП. Аднак у такім выпадку самі буслы падвяргаюцца небяспечы.

Як адзначае **кандыдат біялагічных навук, загадчыца лабараторыі арніталогіі НПЦ НАН Беларусі**

Карысна!

Усе ахвотныя могуць азнаёміцца з гэтымі рэкамендацыямі навукоўцаў на сайце Мінпрыроды ў раздзеле «Метадалагічныя рэкамендацыі» па адрасе: <http://minpriroda.gov.by/ru/metodrekoment/>.

Куды перасяліць буслоў?

Мінпрыроды сумесна з Мінэнерга і НАН Беларусі шукаюць шляхі вырашэння праблемы: як захаваць гнёзды буслоў, размешчаных на паветраных лініях электраперадачы

сі па біярэсурсах Ірына САМУСЕНКА, гэты тып гнездавання стварае пагрозу для папуляцыі буслоў з-за ўзрастання верагоднасці гібель птушак ад паражэння электратокам або сутыкнення з правадамі, а таксама ўзгарання гняздаў альбо іх разбурэння пасля аварый на электрасетках. Птушкі могуць стаць прычынай гэтых самых аварый, а значыць, перабою ў падачы электрычнасці.

Варта адзначыць, што гэтая праблема ўзнікла не сёння, а некалькі гадоў таму. Падчас планавага абслугоўвання ЛЭП электрыкі проста здымалі гнёзды. Бо калі здарыцца аварыя на участку — адказваць будзе канкрэтны майстар. Больш за тое, заканадаўства аб ахове і выкарыстанні жывёльнага свету не забараняе спецыялістам, якія займаюцца тэхнічным абслугоўваннем і рамонтам паветраных ЛЭП, выдаляць гнёзды буслоў па-за перыяд гнездавання птушак.

Паводле даных Навукова-практычнага цэнтру НАН Беларусі па біярэсурсах, цяпер больш за 40 % гнездаў буслоў размешчаны на апорах ЛЭП, што, як ужо адзначалася, непажадана і для буслоў, і для людзей. Для выпрацоўкі ўзгодненага рашэння праблема захавання гнездаў буслоў, размешчаных на паветраных лініях, і недапушчэння аварыйных сітуацый Мінпрыроды ў пачатку жніўня правяло нараду, запрасіўшы прадстаўнікоў усіх зацікаўленых арганізацый.

«Удзельнікі нарады пагадзіліся, што адным са спосабаў вырашэння праблемы з'яўляецца мантаж штучных платформаў для гнездаў буслоў на дзюечных апорах ЛЭП на вышыні больш за адзін метр над правадамі, які пасляхова зарэкамендаваў сябе ў краінах з высокай колькасцю гэтага віду птушкі — у Польшчы, Украіне, Літве і іншых, — паведаміў **кансультант аддзела біяразнастайнасці галоўнага ўпраўлення рэгулявання абыходжання з адходамі, біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Мінпрыроды Віталь КАРАНЧУК**. — Іншы спосаб — гэта адцягненне буслоў ад будаўніцтва гнездаў на паветраных лініях шляхам

Аляксандр ВІНЧЭЎСКІ, дырэктар грамадскай арганізацыі «Ахова птушак Бацькаўшчыны»:

— Мы з калегамі наведвалі Літву з нагоды праблемы птушкі і ЛЭП. Трэба сказаць, што беларускія энергетыкі абышлі гэту краіну ЕС у пытанні выкарыстання адмысловых элементаў, якія ізаляюць птушак ад небяспечных участкаў ЛЭП. Акрамя гэтага, цяпер ідзе паступовая замена аголенага паветранага провада найбольш масавых ЛЭП 0,4-10 кВ на ізаляваны, даражэйшы, але больш надзейны і бяспечны для птушак. На нарадзе энергетыкі агучылі, што 57 % кабелю ўжо заменена! Яшчэ паўгода таму мала хто з прыродаахоўнікаў верыў, што інжынеры возьмуцца за распрацоўку тэхнічных умоў для буслінных платформаў. Кансэнсус, не кампраміс можа быць знойдзены і тут.

устаноўкі штучных платформаў у сельскіх населеных пунктах у бяспечных для птушак месцах: на высокіх дрэвах, дахах розных пабудов, спецыяльных сляхах. Пры гэтым трэба мець на ўвазе, што з гадамі вага гнязда можа дасягаць 700 і больш кілаграмаў».

Праблема гнездавання буслоў на ЛЭП вядомая і нашым суседзям. Так, у 2014 годзе ў рамках 1-й Міжнароднай канферэнцыі па белым бусле ў Зялёнай Гуры (Польшча) адбыўся майстар-клас па ўстаноўцы штучнай платформы для гнездаў гэтай птушкі.

Добра ведаючы звычкі птушак, навукоўцы НПЦ

НАН Беларусі па біярэсурсах пад кіраўніцтвам Ірыны Самусенкі распрацавалі «Рэкамендацыі па ўстаноўцы штучных гнездоўяў для белых буслоў». У дапаможніку разглядаюцца розныя варыянты ўстаноўкі гнездаў, у прыватнасці, на драўляных і бетонных сляхах. Дадзены падрабязныя рэкамендацыі, чарцяжы платформы для гнязда. Навукоўцы прапануюць у якасці альтэрнатывы старым гнездам на апорах паветраных ліній усталяваць штучныя платформы.

Маргарыта ДРАЗДОВА.

Фота з «Рэкамендацыі па ўстаноўцы штучных гнездоўяў для белых буслоў».

У свеце жывёл

Чырванавухая пагроза

Чаму не варта купляць чарапашак у пераходах і на вуліцы

У большасці людзей ёсць даволі ўстойлівае ўяўленне пра тое, хто такія чарапахі. Гэтыя істоты заўсёды асацыяваліся з марудлівасцю і мірным характарам. Акрамя таго, многія іх віды цяпер знаходзяцца на мяжы знікнення. Ці такая чырванавухая чарапаха, якую летам часта прапануюць пакупнікам на вуліцах горада? Зусім не.

ЭФЕКТНАЯ АМЕРЫКАНКА

У адрозненне ад многіх чарапах, гэты від экалагічна пластычны, схільны да засваення новых месцаў пражывання, актыўны і мабільны (адносна для чарапах). Ён здольны перасякаць адлегласці ў некалькі кіламетраў, перажываць неспрыяльныя ўмовы ў стане анабіёзу («спячкі»), калі працэсы ў арганізме настолькі замаруджаны, што амаль цалкам адсутнічаюць бачныя прыкметы жыцця), у тым ліку пры нізкай тэмпературы зімаваць, закапаўшыся ў грунт нават у неглыбокіх вадаёмах.

У сілу шэрагу асаблівасцяў — афарбоўка маладых жывёлін, адносна іх даступнасць для набыцця і цэлы комплекс памылковых думак (як прадаўцоў, так і пакупнікоў) пра біялагічны асаблівасці віду — гэтая чарапаха вельмі папулярная ў якасці хатняга гадаванца і нярэдка прадаецца ў месцах масавага збору людзей.

Маладыя асобіны выглядаюць вельмі эфектна і ярка,

маюць упрыгожаны жоўтымі плямамі ярка-зялёны карапакс (спінны шчыт панцыра), які з узростам становіцца аліюватым або брудна-жоўтым. Пластрон (брушны шчыт панцыра) альбо жоўты з цёмным кантам па краі, альбо з жоўтымі палосамі. На галаве, шыі, канечнасцях ёсць малюнак з плям, палос белага і зялёнага колеру. Найбольш характэрнай прыкметай з'яўляецца наяўнасць у раёне вачэй дзвюх падоўжных ярка-чырвоных плям, у некаторых падвідаў яны могуць быць жоўтымі або аранжавымі.

Чырванавухая чарапаха мае сярэдні памер. У нейкай ступені такая фармулёўка ўводзіць у зман тых, хто жадае ўтрымліваць яе ў хатніх умовах. Даўжыня карапакса дарослай асобіны рэдка перавышае 30-35 сантыметраў. У любым выпадку, і гэтыя памеры ў хатніх акварыумах вялікія. Нават для маладой чарапахі неабходны акварыум аб'ёмам не менш за 100 літраў, з уладкаваным выходам на сушу, на долю якой павіна прыходзіцца каля чвэрці ўсёй плошчы.

З ДОМУ НА ВОЛЮ

Акрамя адносна хуткага павелічэння ў памерах, з узростам мяняецца і афарбоўка гэтых чарапах. Панцыр становіцца практычна чорным, што памяншае іх першалачатковую прывабнасць. Дарослыя чырванавухія чарапахі — гэта моцныя і агрэсіўныя драпежнікі, якія вельмі

многія заакуткі, заалагічныя кафедры ўніверсітэтаў, заапаркі, дзіцячыя эксацэнтры, а часта і заамагазіны літаральна перапоўненыя дарослымі чарапахамі, якіх з задавальненнем аддаюць туды гаспадары.

Аднак сярод уладальнікаў сустракаюцца і тыя, хто выпускае гадаванцаў у натуральныя вадаёмы. Яны не думаюць пра тое, што чарапахі будучы вымушаныя пастаян-

дам асноўнай перашкоды для экспансіі.

Чырванавухая чарапаха ўжо актыўна пракралася ў натуральныя экасістэмы больш чым 30 краін Еўропы, Паўднёва-Усходнюю Азію, Аўстралію. У апошнія па выніках мэтанакіраваных даследаванняў быў даказаны адмоўны ўплыў віду на якасцую герпетафаўну (паўзуноў). Гэта паслужыла падставай для ўключэння чырванавухай чарапахі ў спіс шкодных відаў на кантыненте. Цяпер такі статус яна мае і ў краінах Еўрасаюза, дзе з 1997 года забаронены яе імпорт.

Сёння важна прадухіліць распаўсюджванне гэтага віду ў Беларусі. У нашай краіне забаронены выпуск чырванавухай чарапахі ў натуральныя экасістэмы, вядзецца асветніцкая работа з трэмаальнікамі гэтых жывёл. Уладальнікам гадаванцаў важна ведаць, што нельга выпускаць іх на летні перыяд у вадаём на прысядзібнічым участку, бо пры добрых умовах чарапахі могуць пакінуць яго. Такія факты ўжо былі зарэгістраваны ў розных рэгіёнах Еўропы.

Алег БАРАДЗІН, кандыдат біялагічных навук, вядучы навуковы супрацоўнік лабараторыі наземных беспазваночных НПЦ па біярэсурсах НАН Беларусі.

Афарбоўка дарослай рэптыліі істота адрозніваецца ад афарбоўкі маладых жывёлін.

цяжка прыручыць. Да таго ж яны патрабуюць пастаяннага догляду. У прыватнасці, рэгулярнай змены вады, наяўнасці даволі дарагога абсталявання і асаблівай дыеты. Усё гэта ў сукупнасці прыводзіць да таго, што многія ўладальнікі, асабліва няправільна інфармаваныя пры куплі, з часам пачынаюць шукаць варыянты пазбавлення ад гадаванца. Не дзіўна, што

на змагацца за выжыванне, у тым ліку з неспрыяльнымі для іх кліматычнымі ўмовамі. У цяперашні час ва Усходняй Еўропе, і ў Беларусі ў тым ліку, сустракаюцца пакуль адзінкавыя выпадкі рэгістрацыі ў натуральных вадаёмах чарапах, якія пасляхова перазімавалі. Але назіраныя тэндэнцыі змены клімату ў перспектыве могуць прывесці да зніцця перад гэтым ві-

Не прапусціць «прышэльца»!

Паважаныя чытачы! Усе расліны і жывёлы на планеце важныя і неабходныя — гэтую думку мы імкнёмся перадаваць з нумара ў нумар. Аднак ёсць віды, якія, трапляючы ў пэўнае асяроддзе, шкодзяць і прыродзе, і чалавеку. Іх называюць інвазіянымі. Ці ведаеце вы, чым небяспечныя гэтыя «прышэльцы», ці часта іх сустракаеце і як лічыце, ці ўплываюць звычайныя людзі на іх распаўсюджванне — дзяліцеся з намі сваімі думкамі. Мы вельмі чакаем вашых адказаў на нашу чарговую апятанку. Знайсці яе можна на старонцы часопіса «Родная прырода» на сайце zviazda.by ці выкарыстаць QR-код.

Ведай нашых!

«Робім усё, каб прыцягнуць дзяцей да геалогіі»

Як юныя геологі дасягаюць высокіх вынікаў

Ужо другі раз беларуская каманда ўваходзіць у тройку лідараў Міжнароднай палывай алімпіяды юных геологаў.

«ПАЧАЛОСЯ 3 АВАНТУРЫ»

На спарторніцкі шлях гэта каманда ўстала толькі два гады таму, але ў скарбонцы яе ўдзельнікаў ужо некалькі медалёў і дыпламаў. А пачалося ўсё, як кажуць хлопцы і дзяўчаты, з авантуры, калі ў 2017 годзе яны пагадзіліся ўзяць удзел у 11-й Усерасійскай адкрытай палывай алімпіядзе юных геологаў, у ходзе якой аргкамітэт прыняў рашэнне аб правядзенні ў яе рамках першай Міжнароднай алімпіяды.

— У Расіі дзіцяча-юнацкі геалагічны рух развіты вельмі добра. Там шмат тэматычных школ і клубаў, і дзеці займаюцца з вельмі ранняга ўзросту. Нядзіўна, што ўсе яны падрыхтаваны на вельмі высокім узроўні. У Беларусі, на жаль, гэта не так распаўсюджана, таму і вопыту ў такіх спарторніцтвах у нас менш, — расказала **настаўнік географіі і кіраўнік каманды Жанна ГВОЗД**. — Калі нас упершыню запрасілі на алімпіяду з такімі сур'ёзнымі сапернікамі, мы насамрэч не ведалі, чаго чакаць. Выраслі, што паедзем на разведку. Вядома, мы трэніра-

валіся, але так, як самі гэта разумелі. І першы блін не атрымаўся камяком — вынікам нашага ўдзелу сталі бронзавыя медалі.

Міжнародная алімпіяды праходзіць раз на два гады і складаецца з 11 геалагічных спарторніцтваў, чатырох геалагічных конкурсаў, а сёлета яшчэ дадалі навукова-практычную канферэнцыю. Паставішы ў 2017 годзе даволі высокую планку, каманда сёлета ўжо не магла вярнуцца з пустымі рукамі. Па іх словах, разлічвалі хоць на такі ж вынік, як мінулы раз. Таму заслужанае «серабро» парадавала ўсіх.

— Алімпіяды вельмі складаная. У некаторых кірунках, напрыклад «Мінералогія», нам цяжка набрацца практычнага вопыту, бо з-за геалагічнай будовы нашай краіны мы не можам убачыць усе горныя пароды і мінералы ў прыродзе. Музейныя экзэмпляры з'яўляюцца эталоннымі, а на алімпіядзе выкарыстоўваюць палывыя ўзоры. Таму цяпер будзем шукаць прыватныя калекцыі, — расказала Жанна Яўгенаўна.

Для высокага выніку таксама вельмі важна не страціць ужо набыты запал паміж алімпіядамі. Для гэтага

каманда юных геологаў у 2018 годзе ўдзельнічала ў адкрытай палывай алімпіядзе ў Татарстане, а ў ліпені 2019 года — у першым беларускім рэспубліканскім злёце юных геологаў, дзе заняла першае месца. У савецкія часы такія злёты праводзіліся часта, і, па словах настаўніцы, вельмі добра, што яны вяртаюцца, бо дапамагаюць набірацца вопыту і новых ведаў.

— Мы стараемся зрабіць усё магчымае, каб прыцягнуць школьнікаў да такой цікавай і важнай навукі, як геалогія. Так, у 2017 годзе сумесна з дэканам факультэта географіі і геаінфарматыкі БДУ распрацавалі праект супрацоўніцтва школы і ВУНУ дзеля развіцця дзіцяча-юнацкага геалагічнага руху ў Беларусі. Праект быў удастоены гранта Міністэрства адукацыі і навуки. У рамках рэалізацыі гэтага праекта ў 2018 годзе адбылася першая інтэрнэт-алімпіяды па геалогіі. Дарэчы, супрацоўнікі факультэта географіі і геаінфарматыкі БДУ і цяпер нам вельмі дапамагаюць. Можна сказаць, што мы супрацоўнічаем і сабраем. Таксама вялікую навуковую падтрымку падчас падрыхтоўкі да алімпіяды нам аказалі супрацоўнікі рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Навукова-вытворчы цэнтр па геалогіі» і ААТ «Беларуськалій», а матэрыяльную — група кампаній «СОХРА» і ААТ «Рузэкспедыцыя», — адзначыла Жанна Гвозд.

АДЗІН — ЗА ЎСІХ, І ЎСЕ — ЗА АДНАГО

Па словах настаўніцы, будучы геолог абавязкова павінен быць настойлівым, інтэлектуальна развітым, амбіцыйным, сур'ёзным і ў той жа момант з рамантыкай у душы. А яшчэ яму неабходна ўмець працаваць у камандзе.

— Гэтыя дзеці настолькі жывыя, што знойдуць агульную мову з кім заўгодна, але ім і разам ніколі не бывае сумна. Такая згуртаванасць вельмі важна для каманднай гульні, — падкрэсліла Жанна Яўгенаўна. — У любой дзіцячай камандзе абавязкова ёсць яшчэ і бацькі, якія падтрымліваюць сваіх дзяцей, бо калі ўсе не будуць на адной хвалі, то нічога не атрымаецца. Узаемаўзвязь «дзеці — бацькі — педагогі» працуе ў нас вельмі добра.

Калі мы, напрыклад, ездзілі на Пціч, каб папрактыкавацца ў гідралогію, радыёметрыі, шліхавым апрабаванні і геалагічным маршруце, дзеці амаль цэлы дзень працавалі, а бацькі ў гэты час побач смажылі шашлык для ўсіх удзельнікаў вялікай каманды.

Усе ўдзельнікі каманды, як адзін, кажуць, што займацца геалогіяй іх натхніла кіраўніца. Яна «пратхліла святло на гэту цудоўную навуку». Такі ж прыклад калісьці быў і ў самой Жанны Яўгенаўны.

— Я скончыла педагагічны ўніверсітэт па спецыяльнасці «настаўнік географіі», але ва ўніверсітэце любімым прадметам была геалогія. Яе ў нас выкладаў вельмі вядомы ў Беларусі геолог Барыс Мікалаевіч Гурскі. Да яго было сорамна прысці непадрыхтаваным нават тым, хто не вельмі любіў напружвацца, — расказа-

ла настаўніца. — Але пасля вучобы я рэдка сутыкалася з геалогіяй, бо ў школьным курсе яе амаль няма, пакуль не вырашылі паўдзельнічаць у гэтай авантуры. І я не шкаду. Думаю, ніхто з юных геологаў таксама не шкадуе. Я чула, што аднакласнікі спачуваюць дзецям з каманды, таму што летам, падчас канікул, ім давялося ехаць на алімпіяду. Не разуміюць, навошта працаваць на канікулах, калі можна адпачываць. Вядома, гэта складаная і адказная праца — прадстаўляць сваю краіну на мерапрыемстве такога ўзроўню, але ж і які важны вопыт!

Самі ж юныя геологі пакуль вырашаюць, ці звязуць сваё жыццё з геалогіяй. Але такія мэтанакіраваныя юнакі і дзяўчаты дакладна даб'юцца поспеху ў любой прафесіі.

Кацярына КІРЭВА.
Фота з архіва герояў.

Экапарады

Букет для настаўніка

Першае верасня без кветак — гэта быццам Новы год без ёлкі ці мандарынаў. Згодныя? Насамрэч цяжка ўявіць школьніка, які ідзе да свайго любімага настаўніка з пустымі рукамі. Але за традыцыямі вельмі важна не забыцца і на бяспеку. Бо, на жаль, нават бяскрыўдныя на першы погляд букеты сёння могуць хаваць шмат непрыемных сюрпрызаў. Што тады рабіць? Давайце разбірацца!

Цудоўны набор... таксінаў

Памятаю, у дзяцінстве мяне вельмі здзіўляла, чаму кветкі ў краме так доўга жывуць, тады як нашы з агародчыка не могуць прастаяць і дня. Сакрэт аказаўся простым — уся справа ў вялікай колькасці хімікатаў. Спачатку, каб кветкі раслі хутчэй, іх шчодро ўгнойваюць, як вы разумееце, далёка не арганікай, пасля чаго апрацоўваюць біяцыдам і пестыцыдамі, якія знішчаюць пустазелле, паразітаў і насаскоў у цяплячах. Пасля гэтых працэдур кветкі зразоўць і адразу кансервуюць зноў жа з дапамогай усіх дасягненняў хімічнай прамысловасці, бо інакш яны не змогуць «даляцець» да крамы. І вось мы атрымліваем

цудоўны букетік таксінаў. Важна адзначыць, што большая частка кветак прывязджае да нас з краін з наяростімі экалагічнымі заканадаўствам (напрыклад, Калумбіі, Кеніі, Эфіопіі), дзе да гэтага часу дазволена выкарыстоўваць пестыцыд ДДТ, які лічыцца надзвычай небяспечным і таму забаронены ва ўсіх краінах Еўропы.

Цікава

Падчас вырошчвання ўсяго адной кветкі і яе транспарціроўкі выдзяляецца каля трох кілаграмаў вуглякіслага газу.

Трэба таксама памятаць пра транспартны след, які цягнуцца за ўсімі гэтымі прывезенымі букетамі, і вялікую колькасць выдаткаваных на іх вырошчванне рэсурсаў (ваду, электрэнергію і г. д.). Напрыклад, толькі для вырошчвання аднаго цюльпана патрэбна каля 13 літраў вады.

Якая ёсць альтэрнатыва?

Школьнікам вельмі няёмка цягнуць вялізарныя букеты ў школу (па сабе ведаю), а потым стаяць з імі яшчэ і на лінейцы. Не патрэбны яны і настаўнікам, якія прос-

Важна!

Больш за палову супрацоўнікаў кветкавых прадпрыемстваў у Коста-Рыцы маюць сімптомы хранічнага атручвання пестыцыдамі.

та не ведаюць, куды дзець усю гэту прыгажосць, таму большую частку вельмі хутка адпраўляюць у сметніцу. А бацьчы, як твой букет выкідаюць, вельмі непрыемна, асабліва маленькім дзецям. Таму лепш за ўсё падарыць невялікую кветачку ў гаршку, якую можна нават пакінуць у класе. Не падабаецца такі варыянт? Паспрабуйце знайсці кветкі мясцовых вытворцаў, якія вырошчваюць іх без хімікатаў, альбо складзіце прыгожы букет з кветчак са свайго саду. І, вядома, стараіцеся выкарыстоўваць упакоўку і іншыя ўпрыгажэнні з натуральных матэрыялаў: паперы, луну, дрэва і лазы.

А калі ўсё ж вы лічыце, што кветкі з крамы нічым нельга замяніць, шукайце беларускія альботы, што былі прывезены з найбліжэйшых да нас краін. Яны таксама апрацаваны хімікатамі, але ў іх усё ж меншы транспартны след.

Прыемнага вам свята!

Маша ЗЯЛЕНАЯ.

Чытайце ў жнівеньскім нумары часопіса «Родная прырода»

- ✓ Як веласіпеды рух садзейнічае ўстойліваму развіццю гарадоў.
- ✓ Чаму ў Беларусі ўсё часцей здараюцца засухі?
- ✓ Раскрываем тайны пчальнай сям'і!
- ✓ Валерый ДАЙНЭКА: «Дом на берэзе ракі — мара рыбака».

ТАЯМНІЦЫ ПАРКАВЫХ ПРЫСАДАЎ...

Яна МАРЧУК — ландшафтны дызайнер. Яна мае дыплом інжынера садова-паркавага будаўніцтва Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта, акрамя таго, скончыла магістратуру ў Вялікабрытаніі па спецыяльнасці «Рэстаўрацыя гістарычных паркаў і культурных краявідаў». Трэба адзначыць, гэта хіба што адзіны спецыяліст з такой адукацыяй у нашай краіне. Таму мы пагутарылі з Янай Марчук пра тое, дзе схавана сэрца старога парку і як можна яго ўбачыць, а таксама пра «зялёную» атмосферу вялікага горада.

рычны аб'ект, пацярпеў «ажываць»: ты знаёмішся з людзьмі, якія яго асвойвалі, змянялі і развівалі, даведваешся пра іх густы, характары, лад жыцця. Гісторыя месца набывае дадатковае вымярэнне — чалавечую індывідуальнасць.

Нам пакуль дакладна не вядома, як выглядаў Любчанскі парк, таму рана казаць пра яго аднаўленне. Цяпер важна захаваць тое, што да нас дайшло. Асаблівага клопату патрабуе шэрыя арэх, які мае менш за 100 гадоў і які, паводле Анатоля Федарука, з'яўляецца найстарэйшым у Беларусі.

— Якія паркі нашай краіны ты раіш наведаць?

— Вядома, Нясвіжскія замкавыя паркі. Таксама варта прагуляцца па Альбе — некалі вялікім паркавым ансамблі. У ім захаваліся рэшткі цікавай воднай сістэмы ў выглядзе каналаў, якія радыяльна адыходзяць ад высопы, а таксама нямала старых дрэў.

Вельмі маляўнічы парк у Лагойску: ён уладкаваны на старажытных умацаваннях гарадзішча, а пазней — замка. Падобна як і

мяне захаванасцю сваёй прасторы. Яна не парушаная недарэчнымі збудаваннямі, ручаі і сажалкі паўнаводныя, травяное покрыва багатае, дарожкі не зарослыя. Пашанцавала таксама, што ў гэтай сядзібе дастаткова добра захаваўся дом і гаспадарчыя пабудовы. Савейкі — дужа перспектыўнае месца.

— Ці ёсць у Беларусі прыклады добра рэстаўраваных паркаў?

— Стары парк каля Нясвіжскага замка адноўлены, агулам, прыстойна: насаджэнні, пакрыццё дарожак, масткі і мэбля арганічна выглядаюць у гістарычнай прасторы, не псуецца яе ўспрыняцце. Прыклад якаснай рэстаўрацыі ёсць у Станькаве, дзе ратонда, прыстань і масток адноўленыя па водле гістарычных матэрыялаў. Цешаць дарожкі з каменных высевак у парку ў Высокім.

— Многія старыя будынкі страчаны для сучаснасці, але ёсць шмат паркаў, якія пра іх нагадваюць, ці не так?

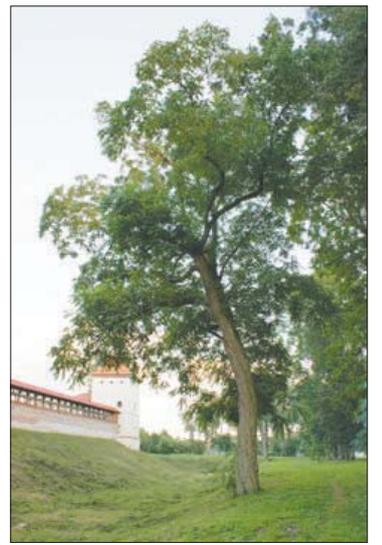
— У кожнай, нават самай сціплай шляхецкай сядзібе быў парк, няхай толькі ў выглядзе алеі, якія акалялі пладовыя сады. Цяпер нярэдка парк (а дакладней, яго рэшткі) — ледзьве не адзіны ацалелы элемент шляхецкай сядзібы. У савецкі час панскія дамы як сімвалы варожага класа, нішчылі або перабудоўвалі да непазнавальнасці. Гаспадарчыя будынкі разбіралі на цэглу або яны проста знівалі без догляду. Да паркаў, відаць, такой нянавісці, як да шляхецкіх дамоў, не было: напэўна, таму, што да «зялініны» агулам ставіліся станоўча. Але і клопату не было: у парках высаілі каштоўныя дрэвы, ладзілі сіласныя ямы, смецілі, бяздумна змянялі водны рэжым, ад чаго сажалкі і ручаі зарасталі і перасыхалі. Але, нягледзячы на сур'ёзны заняпад, большасць паркаў захавалі прынамсі свае межы, адзінкавыя старыя дрэвы, а таксама самасею, які магчыма выкарыстаць у іх аднаўленні.

Мы часта не звяртаем увагі, а прысада каля дарогі, якая вяла да шляхецкага маёнтка, была часткай яго кампазіцыі. Яна аздабляла шлях і стварала ўрачыстае пачуццё, рыхтуючы гасцей да сустрэчы з панскім домам. Найчасцей высаілі ліпу, клён, ясен. Думаю, што прысады абавязкова трэба захаваць, нават калі сама

сядзіба не захавалася. І паклапаціцца пра тое варта ў тым ліку сельскім Саветам, на тэрыторыі якіх яны знаходзяцца.

— Ты звязала сваё жыццё з ландшафтным дызайнам і даследаваннем паркаў. Ці адчуваеш задавальненне ад абранай справы?

— Часам адчуваю вялікае задавальненне: калі бачу прыгажосць, а яшчэ — калі паглыблюся ў вывучэнне месца.

Арэх шэры ў парку ў Любчы, 2013 год.

Гістарычныя паркі мне асабліва цікавыя тым, што спалучаюць у сабе прыродныя і культурныя складнікі. На адным баку — прырода са сваімі сіламі і непазбежнымі працэсамі, а на іншым — чалавек, які імкнецца рэалізаваць прыдуманы ім план. І вось, калі маеш справу з гістарычным аб'ектам, заўсёды вельмі цікава вывучаць яго з двух пунктаў. З аднаго боку, гэта жывы арганізм, у якім за час, вольны ад рук чалавека, сфарміравалася пэўная экасістэма: або, прыкладам, дужа маляўнічае месца з самасеўных дрэваў і хмызнякоў, або кветкавыя расліны «збеглі» з клумбы і сталі арганічнай часткай паркавага травянога покрыва. З другога боку, цікава дазнавацца, які парк выглядаў у розныя часы, якія былі ідэі ў яго стваральніку, якое значэнне гэтае месца мела і мае для людзей на працягу ўсяго свайго існавання. Ты супастаўляеш усё, пра што атрымалася даведацца (і усё, што не ведаеш), шукаеш найлепшыя рашэнні. Гэтая праца складаная, але захапляльная.

**Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Фота з архіваў герані матэрыялу.**

— На твой погляд, ці сапраўды Беларусь — зялёная краіна?

— Найперш, хачу нагадаць, што краявід — гэта не толькі расліны. Гэта складанае паняцце пра месца, якое ўключае ў сябе як фізічныя элементы (глеба, рэльеф, паветра, вада, расліны, жывёлы, пабудовы і паселішчы) і працэсы, так і яго гісторыю, адлюстраванне ў культуры і нашае ўспрыняцце.

Цяпер да пытання пра «зялёную краіну». Калі я не памыляюся, пад гэтым звычайна разумеюць лясістасць і колькасць «зялёных» тэрыторый у паселішчах.

Па ступені пакрытасці лесам Беларусь асабліва не выдзяляецца ні сярод краін умеранага пояса, ні ў Еўропе. Лясы займаюць каля 40% нашай плошчы, таксама, як у Нарвегіі, Славакіі і Францыі, і крыху больш, чым у Германіі, ЗША і Канадзе. У Еўропе сярэдняя лясістасць — прыблізна 50%, а найбагацейшыя лесам еўрапейскай краіны — Фінляндыя і Швецыя (каля 70%).

Што да «зялёнасці» гарадоў, то яна магла б быць нашмат большай. Раслін дужа не хапае на нашых вуліцах і ў жылых дварах. У цэнтрах нашых гарадоў — усцяж брук і адкрытыя газоны, а значыць, спёка і пыл. Паркаў і сквераў нібыта нямала, але не паўсюль зручна праводзіць час, бо ўсё яшчэ не хапае прадуманай якаснай інфраструктуры.

— Ты рабіла даследаванне, прысвечанае парку каля Любчанскага замка. Ці складана займацца такім вывучэннем?

— Так, вывучэнне гістарычнага парку — доўгая і карпатлівая праца. У так званых комплексных навуковых даследаваннях удзельнічае мноства спецыялістаў: гісторыкі, ландшафтныя архітэктары, археолагі, гідролагі, экалагі, батанікі, фітапатолгаі. А калі ў парку выяўляцца каштоўныя віды жывёл, грыбоў або лішайнікаў, то іх больш пільна вывучаюць адпаведныя спецыялісты і таксама даюць свае заключэнні і рэкамендацыі.

Рэстаўратары гістарычных паркаў (звычайна гэта ландшафтныя архітэктары з кваліфікацыяй у рэстаўрацыі) адказныя за прыняцце практэчных рашэнняў. Для гэтага

яны дасканала вывучаюць усе матэрыялы — гістарычныя і натурныя — і вызначаюць на іх падставе каштоўнасць парку. Гэта складаная, але і надзвычай цікавая задача.

Сваё даследаванне Любчанскага парку я рабіла ў межах дыпломнага праекта. Я вывучала рэшткі планіроўкі, блізка і далёка віды, дрэвавыя і травяністыя расліны, састаў глебы. Асноўнымі гістарычнымі крыніцамі былі працы знакамітага даследчыка беларускіх сядзіб Анатоля Федарука і гістарычная даведка Святланы Адамовіч.

Я спрабавала знайсці інфармацыю аб парку таксама ў архівах у Гродне і Мінску, але без поспеху. Пазней у замежным архіве гісторыкі выявілі фотаздымкі кветкавага партэра ў Любчанскім парку і дыктоўнай драўлянай лясвіцы, якая вяла да яго з замчышка.

Стары парк у Нясвіжы. Фота А. Крука, mapio.net

Дарэчы, гэтая знаходка чарговы раз паказала, што насамрэч звесткі пра нашыя паркі захаваліся, але яны рассыпаныя па розных мясцінах свету. Сабраць архівы — доўгая і дарагая праца, але без яе не абыйсціся, калі мы хочам сапраўды захаваць і аднаўляць сваю спадчыну.

Мяне захапляла чытанне ўспамінаў нашчадкаў апошніх уладальнікаў Любчанскага замка і сядзібы. Месца, на якое спачатку глядзіш толькі як на архітэктурны і гіста-

парк у Высокім, які ўключаюць у сваю кампазіцыю рэшткі замка Сапег. У Высокім яшчэ чытаецца адметная алея з конскага каштана, якая мае даўжыню 400 метраў і з'яўляецца адной з самых доўгіх паркавых алеяў у Беларусі.

Таксама параю паглядзець парк «Манькавічы» на ўскраіне Століна, які захаваў шмат цікавых экзотаў і цяпер мае статус помніка прыроды рэспубліканскага значэння.

— Колькі ў Беларусі наогул гістарычных паркаў?

— Іх не менш за тысячу. Цяпер абсалютная большасць з іх у кепскім і вельмі кепскім стане: планіроўка і віды страчаныя, як і большасць старых дрэў, вадаёмы зарастаюць і перасыхаюць. Тым не менш многія паркі яшчэ захоўваюць асаблівую атмосферу. Але ехаць да іх трэба падрыхтаванымі, прачытаць усё, што знойдзецца, каб здолець пабачыць у паркавых руінах рэшткі алеі, разрозніць тэрасы, заўважыць у зарасцях групу ліп, якія калісьці былі зялёнай альтанкай, а ў шэрагу грабаў пазнаць стрыжаную ў мінулым шпалеру.

Здарароўца і адкрыцці. Парк сядзібы Савейкі, што ў Ляхавіцкім раёне Брэсцкай вобласці, уразіў

Ратонда ў Станькаўскім парку (Дзяржынскі раён), 2016 год. Фота В. Пісарэўскага, pisarevskij.com

Парк у Савейках, 2017 год.

Рабін г. Бабруйска
Шауль ХАБАБА:

«Чалавек живе ў гэтым свеце не для сябе»

На пачатку жніўня па вуліцы Чангарскай, 31, што ў Бабруйску, адчыніўся яўрэйскі дворык. На гэту падзею з'ехаліся госці з усяго свету — прыбыло каля 50 чалавек. Цяпер дворык можа наведваць кожны ахвотны ў любы час, акрамя начнога. Сцяна старой синагогі, якая змяшчаецца ў дворыку, акуратна дапоўнена сучаснай чырвонай цэглай — так, што кладка амаль не адрозніваецца. Колішнія праёмы акон накрытыя белай тынкоўкай, на якой змешчаны вялікія прыгожыя малюнкi, што сведчаць пра розныя аспекты жыцця народа — традыцыйную вопратку, адукацыю, побыт. Карэспандэнт «Звязды» пагутарыла з рабінам Бабруйска Шаулем Хабаба. Яму ўсяго 33 гады. А ў Бабруйск з Ізраіля ён прыехаў, калі яму было 19 — усяго праз год пасля заснавання ў Ізраілі ўласнай рэкламнай кампаніі. У 22 гады Шауль Хабаба стаў бабруйскім рабінам.

— У мяне было шмат розных прапаноў — запрашалі ў Кіев, Санкт-Пецярбург ды іншыя месцы. Чамусьці я выбраў менавіта Бабруйск — і не пашкадаваў пра гэта.

— У горадзе шмат грамадскіх згуртаванняў яўрэй...
— Так, іх шэсць — усе супрацоўнічаюць між сабой, часам робяць сумесна. Усе святы мы адзначаем супольна. А работу падзялілі паміж згуртаваннямі — таму не канкуруем, а, наадварот, падтрымліваем. Людзі сталяга веку збіраюцца адно з адным, моладзь — з моладзю, дзеці — таксама разам. Для кожнага ёсць варыянт, як спазнаць хоць невялікі кавалак іўдаізму праз шлях, які яму больш блізкі.

— Ваша супольнасць збіраецца ў старым, прыгожым будынку. Раскажыце яго гісторыю.
— Тут раней размяшчалася ешыва — рэлігійная навучальная ўстанова. Адсюль паходзіў знакаміты рабін Шмар'яў-Наах Шнерсон — ён памёр дзевяці ў 1923 годзе і пахаваны на мясцовых яўрэйскіх могілках. Ён быў вялікім чалавекам і мог аб'яднаць вялікую частку яўрэй, якія жылі ў Бабруйску ў той час, а яны складалі каля 80% насельніцтва горада. Фактычна гэта было яго ешыва, яго вучылішча, дзе ён выходзіў будучае пакаленне. І адсюль выйшла шмат знакамітых людзей, ва ўсякім разе па ізраільскіх мерках. Дагэтуль на самай вялікай у Ізраілі купурі, 200 шкеляў (прыблізна 100 рублёў), выяўлены Натан Альтэрман. Гэта вядомы пісьменнік, паэт — яго бацька нарадзіўся недалёка ад Бабруйска, каля Буда-Кашалёва. Вельмі шмат вядомых асоб, калі капнуць іх біяграфію, паходзяць з Бабруйска ці вакол, вучыліся тут. Сучасную синагогу агулам наведвае каля 750 чалавек — як тых, хто прыходзіць раз на год, так і тых, хто наведвае штодзённую службу.

— Ці сабрэюць з бабруйчанамі, які не з'яўляюцца яўрэямі?
— Гэта цікавае пытанне. У Бабруйску не яўрэйнае не бывае. У наш дворык на Чангарскай, толькі што завіталі мясцовыя, беларусы, — яны прынеслі і высаджалі там кветкі. Не толькі найбліжэйшыя суседзі, але і людзі з суседніх раёнаў прыходзілі са скрынкамі кветак і дапамагалі іх пасадзіць, дапамагаюць іх паліваць. Мы рэгулярна атрымліваем добрыя водкуі ад бабруй-

Рабін Шауль гасцінна запрасіў унутр.

чан, і гэта надзвычай прыемна — ці то артыкулы чытаем, ці нейкія каментары бачым. Натуральна, заўсёды знаходзяцца тыя, хто імкнецца адшукаць нешта дрэннае, але большасць настроена пазітыўна. Нельга судзіць народ па меншасці, трэба глядзець на большасць — і гэта цудоўныя людзі, сапраўднае святло! Прыемна ісці па вуліцы, вітацца з месцічанами, яны настроены станоўча. У нас добрае супрацоўніцтва з насельніцтвам і з уладамі. У любой сферы, якой займаецца грамада, мы бачым падтрымку.

— Раскажыце пра дворык, які адкрыўся на Чангарскай.
— Там калісьці дзейнічала синагога. Розныя крыніцы па-рознаму тлумачаць яе разбурэнне. Сённяшняя синагога знаходзіцца зусім побач, на адлегласці менш чым квартал. У нас з'явілася магчымасць узяць гэты аб'ект, які быў у аварыйным стане, і адрамантаваць яго. Па-першае, мы ўшаноўваем яго калішнюю малельню — людзі могуць азнаёміцца там з традыцыямі, не заходзячы ў синагогу, не будучы нікому нічым абавязаны. Гэты будынак мог быць разбураны, аднак у нашай традыцыі нельга знішчаць стараў синагогі — калі толькі не збіраеш будаваць на яе месцы новую, лепшую. Таму трэба было прымаць пэўнае рашэнне, і мы прыдумалі зрабіць там яўрэйскі дворык. Каб людзі бабруйчані і госці горада мог прыйсці і добра сябе ў ім адчуваць.

— Каго запрашаем на адкрыццё дворыка?
— Да нас з'ехаліся каля 50 чалавек з Ізраіля, Канады, ЗША, Вялікабрытаніі, ехалі спецыяльна на адкрыццё. Я ўпэўнены, што гэты першы за 35 гадоў раз, калі яны вярнуліся ў Беларусь (не былі тут з таго моманту, як з'ехалі), разбудзіць іх «апетыт» зноў прыязджаць

у Беларусь. Завітаць у госці, дакранацца да сцен, побач з якімі яны гулялі ў дзяцінстве, сустракацца з цікавымі людзьмі, якія чакаюць іх тут.

— Цікава, як бы вы апісалі гэты «апетыт» прыязджаць у Беларусь?
— У людзей ёсць свае «народныя» густы. Ёсць людзі, з якімі яны выраслі, і месцы, дзе жылі, але яны не ведаюць, які там цяпер стан... Я прыйшоў са свету бізнесу (і цяпер жыву ў ім), дзе трэба рызыкаваць, скажаць у невядомае, не ведаючы, паспяхова гэта будзе ці не. Аднак ты ўпэўнены, што зробіш правільны крок. Людзі, якія прыязджаюць сюды, пакуль не ведаюць, куды яны трапяць, некаторыя запытваюцца, ці нармальна тут працуе электрычнасць. Нглядзячы на тое, што некаторыя з іх пастаянна ў сеціве соцый за навінамі ў Бабруйску, ім трэба прыехаць, каб зразумець, што гэта за месца. Мы вазілі іх па розных кропках Бабруйска, каб паказаць розны горад, — на самарэч па ім прыемна нават проста прайсці. Таксама яны ўбачылі будынкi, у якіх нарадзіліся, вырасталі, тыя школы, у якіх вучыліся, дошкі гонару з імёнамі і фотакарткамі найлепшых вучняў. Я ўпэўнены, гэта аднавіла іх жаданне прыязджаць у Беларусь. Тут шмат натуральных прадуктаў (чаго не хапае ў свеце). Я часта бываю за мяжой і сам ведаю, што там зусім не тыя прадукты, не тое паветра. У нас у Беларусі вельмі ашчадна ставяцца да прыроды, а прырода аднаўляе сілы чалавека.

— Атрымліваецца, вы пакінулі бізнес, каб стаць рабінам?
— Так, натуральна. Аднак я яго не кінуў. З гэтага бізнесу я і жыву сёння — я не жыву на грошы грамады, наадварот, я ёй дапамагаю. У Ізраілі ў мяне сваё рэкламнае агенства, у якім працуе

35 чалавек. У 18 гадоў я адкрыў маленькае агенства — з таго часу яно вырасла ў агромністую арганізацыю.

— Як вы зразумелі, што вам трэба ўсё кінуць і прыехаць у Беларусь?
— У пэўны момант, калі мой бізнес стаў на ногі, я зразумеў, што чалавек жыве ў гэтым свеце не для сябе. Калі жыць толькі для сябе, станеш згаістам і будзеш нікому не патрэбны. Можна зарабляць шмат грошай, але быць нікому не патрэбным. Так, зарабляць трэба, асабліва калі Бог дае табе такую магчымасць, і трэба дзяліцца з некім. У пэўны момант я ўбачыў, што работа ў агенстве ідзе вельмі ладна, падумаў: «Навошта я там патрэбны?» У гэтай кампаніі я маю акцыі, з якіх атрымліваю прыбытак, — на іх мне добра жывецца тут. Я там не вельмі патрэбны, а тут, мне здаецца, прыношу пэўную карысць для грамады, для сябе, для людзей, якія таксама мяне чамусьці вучаць. Узаемаабмен — надзвычай карысная рэч.

— Вы вучыліся і на рабіна, і на рэкламчыка?
— Не, я вучыўся толькі на рабіна. А рэклама — гэта проста падарунак мне ад Бога: я ёй нідзе не вучыўся. У студэнцкія часы, паралельна з духоўнай вучобай, я пачаў гэты рух. Спачатку, у 12 гадоў, усё было проста валанцёрствам. На хлеб мне зарабляць не трэба было, сям'я ў нас дастаткова забяспечаная: мама — кандыдат навук, тата — вялікі чалавек у Ізраілі. Таму я распачаў гэты занятак не таму, што меў патрэбу, а таму, што бачыў прыклад сваіх бацькоў — трэба займацца, трэба штосьці рабіць, падпрацоўваць, імкнуцца нешта добрае зрабіць у гэтым свеце. Першай у мяне была рэклама кавы, якую я прапрацаваў для вялікай кампаніі ў Ізраілі. Гэта рэклама добра пайшла, на яе атрымаўся вялікі поспыт. Я падумаў, што калі першае пайшло добра, то трэба паспрабаваць і другое. Наступнай зрабіў рэкламу для кампаніі мабільных тэлефонаў. На сённяшні дзень мы трымаем даволі вялікі рынак без майго знаходжання ў краіне. Калі трэба, Бог узмацняе гэту сферу, а калі трэба, узмацняе іншае — маю сям'ю, служэнне як рабіна: усё распісана вельмі слушна.

— Наколькі складана было з'ехаць з Ізраіля ў іншую краіну? І што аказалася самым няпростым тут?
— Натуральна, складана з'язджаць са свайго дома, пакідаць камфорт, да якога ты прывыкаў. Тут жа няпроста было прыстасавцца да іншага менталітэту, а асабліва да іншай мовы. Аднак калі ў цябе ёсць мэта, у правільнасці якой ты ўпэўнены, усё атрымліваецца прыемна і добра.

— Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ. Фота аўтара.

ПАНТЭОН
Ачыны

Казімір
Лышчынскі
(1634—1689)

Казіміра Лышчынскага пакаралі завольнаства, за тое, што усумніўся ў традыцыйных ісцінах. Ён адвергнуў Бога, а значыць, замакнуў на манapolную ўладу царквы над душамі людзей, і царкоўнікі не даравалі яму. Суд над ім быў судом над свабоднай думкай.

Яшчэ ў гады навучання ў езуіцкім касцёле ў Бярэсі ў Казіміра прачнуўся дапытлівы розум, хацелася разабрацца з пытаннямі, «што ставяцца ўсімi», хацелася ведаць больш, чым яго вучылі. Гэтая цяга да ведаў прымусіла шляхціца-война змяніць свой лёс — і замест вайскавай службы ён у 1658 годзе вярнуўся да вучобы, цяпер ужо ў Кракаўскім езуіцкім калегіюме, прыняўшы манаства. Пасля заканчэння вучобы ён быў памочнікам рэктара езуіцкага калегіума ў Бярэсі. У 1666 годзе Лышчынскі пакідае ордэн езуітаў і вяртаецца ў родавы маентак Лышчынцы, атрымаўшы ў спадчыну ад бацькоў. У спакойнай абстаноўцы Лышчынскі паглыбіўся ў вывучэнне кніг, шукаючы ў іх пацверджання сваіх смелых думак. Па заўвагах на іх старонках можна убачыць ход разваг: «Мы, атэісты, так думаем», «Значыць, я паказваю, што Бога няма».

Гэтак ён збіраў чужыя меркаванні, асэнсоўваў іх, думаў і пісаў уласны трактат пад красамойнай назвай — «Аб неіснаванні Бога». Казімір так і не абнародаваў трактат, асцерагаючыся расправы, і ніхто апроч суровых суддзяў не чытаў яго.

З «Трактата» вынікала, што Бога прыдумалі людзі. «Рэлігія створана людзьмі без рэлігіі. Богабожыя выдумалі людзі, каб ім пакланяліся як Богу. Боязь перад Богам намоўлена тымі, хто яго не баіцца, каб іх баілася. Вера, пра якую кажуць, што яна ад Бога, з'яўляецца чалавечай гісторыяй». Сваім трактатам Лышчынскі аднімаў у царкоўнікаў уладу над чалавечай душой і сумленнем. Ён наўпрост піша: «Лжэмудрацы падманваюць просты народ, адлужваючы яго лжывай верай у Бога, і падтрымліваюць яе такім чынам, што нават калі б мудрацы захацелі вызваліць народ з дапамогай праўды ад гэтага прыгнёту, дык мудрацоў душаць з дапамогай самога ж народа». Ён хацеў, як уталіць, «мець свет без улады, гарады без начальнікаў, народ без валадароў».

Лышчынскі адкрыў школу для выкладання сваіх волных ідэй, выказаў іх у 1687 годзе на берасцейскім сойміку. Прысутныя жанхліліся. Царква пачала паліваць на вальнадумца. Сусед Лышчынскага, не жадаючы вярнуць яму пазыку, выкраў трактат і перадаў яго віленскаму біскупу Казіміру Бжастоўскаму. Па прасьбе біскупа кароль Ян III Сабескі загадаў узяць вальнадумца пад варту. Царкоўны суд вынес жорсткі прысуд — спаліць бязбожніка. Аднак за яго заступілася берасцейская шляхта, і вышэйшы суд — Трыбунал ВКЛ — адмяніў біскупскі прысуд. Толькі царква не адступіла. Супраць Лышчынскага складалася змова каталіцкіх біскупаў на чале з польскім прымасам. Пад іх ціскам кароль даў згоду разгледзець справу Лышчынскага на Варшаўскім сойме. Судзіў Лышчынскага соймавы суд. З абвінавачваннем супраць яго выступіў езуіт Шымон Куровіч. «Я абвінавачваю яго ў тым, што ён адважыўся на 265 старонак не толькі паказваць Пана Бога як ніснае стварэнне фантазіі, сыляно выпадковасць і скінчу яго з надзвычайнай і недасягальнай вышыні, але і асмеліўся прыпісаць уладу і кіраванне зямлёй і небам натуральнай прыродзе; самога ж пана Бога назваў выдумкай, пачварай, пустой святасцю, чалавечым стварэннем, існасцю, створанай у марах, не маючай быцця, а тых, хто верыць у Бога, назваў рабамі бажаства, ідалапаклоннікамі, стваральнікамі Бога; настаўнікаў жа святой каталіцкай веры, багасловаў — рамеснікамі пустазвонства, паўнаўнамі, невідучымі, абарончымі бязглуздымі, памылка, састарэлымі хітрыкаў. Ён бязбожна абражаў іх, прыом самога д'ябла пісаў бясконцыя блонзнерствы супраць Найсвяцейшай Тройцы, Божга ўвасаблення, паўстання з мёртвых...»

Ён віны больш, чым у бацьказбойстве, бо забіў агульнага айца неба і зямлі, з-за чаго здрыганулася сама смерць, прызначаная для выкуплення чалавечых грахоў Богам...» Закончыў сваё абвінавачванне Куровіч заклікам пакараць Лышчынскага смерцю.

Лышчынскі спакойна выслушаў абвінавачванне, стрываў і знявагі прысутных, і заклікаў пакараць «гэтую жалхліваю пачвару». Яму завасталася мужна і стойка бараніць калі не жыццё (пэўна, разумеў сваю асуджанасць), дык свой гонар і годнасць, каб не выглядаць «гідкім чалавекам або вырадкам». Толькі тры чалавекі выступілі ў абарону Казіміра Лышчынскага, але яны не маглі выратаваць яго. Выправаванне на дэмакратыю шляхта не вытрымала, не абараніла свайго шляхціца ад інквізіцыі царкоўнікаў.

Перад пакараннем Казіміра Лышчынскага яшчэ месяц трымалі ў вязніцы, дамагаючыся ад яго адрачэння. Важна было не толькі знішчыць мысліцеля, але і забіць яго ідэю. Пакаралі мысліцеля 30 сакавіка 1689 года на Старым рынку ў Варшаве на вачах шматлюднага натоўпу. Распаленымі шчыпамі ў яго вырвалі язык і усны, а пасля спалілі на вогнішчы. Попел паклалі ў снарад і выстралілі з гарматы ў «Тартарыю». Ягоныя каты лічылі, што разам з прахам згіне назаўжды і імя вальнадумцы, і яго ідэі спазнання света — ды пралічыліся.

г. Бабруйск.

Результаты рекламной игры «Авто от Мастеркард. Июль»

Организатор рекламной игры: ЗАО «Салмон-Градфикс», юридический адрес: 220073, г. Минск, ул. Ольшевского, д. 22, пом. 11, комн. 43, УНП 100843219, зарегистрировано решением Минского горисполкома от 2 декабря 2008 г.
Рекламная игра называется «Авто от Мастеркард. Июль».
 Срок проведения рекламной игры в период с 1 июля по 28 августа 2019 года (включая периоды розыгрышей и вручения призов).
 Территория проведения рекламной игры: автозаправочные станции предприятий по нефтепродуктообеспечению, входящих в состав Государственного производственного объединения «Белоруснефть», находящихся в Республике Беларусь.
 Свидетельство о государственной регистрации рекламной игры № 3587 от 21.06.2019 г., выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 21 июня 2019 г.
 В рекламной игре приняло участие 130 376 физических лиц. Призовой фонд разыгран полностью.
 Победитель рекламной игры «Авто от Мастеркард. Июль»

Главный приз №1 – Автомобиль Volkswagen Polo, № кузова XW8ZZZ61ZK056477 и денежные средства для уплаты налога в размере 3 477,00 (три тысячи четыре сорок семь белорусских рублей 00 копеек).

№ п/п	№ Шанса	Номер карты	ФИО победителя	Населенный пункт
1	96 229	2000008405232	Пристромов Виталий Валерьевич	Гомель

Телефон горячей линии по вопросам проведения рекламной игры: (МТС – 033, Velcom – 029, Life – 025) 6 431 431, круглосуточно

ООО «Электронная торговая площадка», организатор торгов по продаже имущества ОАО «БАРАНОВИЧИГАЗСТРОЙ», объявляет о проведении 27.09.2019 г. с 9.00 до 16.00 на электронной торговой площадке e-torgi.by электронных публичных торгов в форме аукциона

Предмет торгов:
 Лот 1. Погрузчик фронтальный ХСМГ LW 300FN, 2014 г. в. Начальная стоимость 56 000 бел. руб. с НДС;
 Лот 2. Погрузчик-экскаватор CASE 695 ST, 2012 г. в. Начальная стоимость 93 800 бел. руб. с НДС;
 Лот 3. Тусенциный экскаватор JCB JS290LC Citymaster Super, 2014 г. в. Начальная стоимость 128 200 бел. руб. с НДС;
 Лот 4. Экскаватор-погрузчик JCB 4CX Citymaster Super, 2008 г. в. Начальная стоимость 83 600 бел. руб. с НДС;
 Лот 5. Экскаватор-погрузчик JCB 4CX Citymaster Super, 2010 г. в. Начальная стоимость 89 300 бел. руб. с НДС;
 Лот 6. Автобус ПАЗ 32 053, 2012 г. в. Начальная стоимость 12 100 бел. руб. с НДС;
 Лот 7. Автобус ПАЗ 32 053, 2013 г. в. Начальная стоимость 12 800 бел. руб. с НДС;
 Лот 8. Автобус ПАЗ 32 053, 2011 г. в. Начальная стоимость 11 300 бел. руб. с НДС;
 Лот 9. Автомобиль Ford Transit, цвет серый, 2012 г. в. Начальная стоимость 17 800 бел. руб. с НДС;
 Лот 10. Автомобиль Isuzu Daily 35C12, 2008 г. в. Начальная стоимость 21500 бел. руб. с НДС;
 Лот 11. Автомобиль Lexus LX450 D, 2015 г. в. Начальная стоимость 104500 бел. руб. с НДС;
 Лот 12. Автомобиль Ford Transit, цвет тем-серый металллик, 2008 г. в. Начальная стоимость 17 800 бел. руб. с НДС.
 Ознакомиться с предметом торгов можно в рабочее время, предварительно связавшись с контактным лицом по тел. +375296855155.
 Место нахождения предмета торгов: г. Барановичи, 2-й пер. Вильковского, 42; г. Барановичи, ул. С. Лаво, 4.
 Сумма шага аукциона: размер первого шага – 5 % от начальной стоимости предмета торгов, размер второго и каждого последующего шага – 1 % от начальной стоимости предмета торгов.
 Продавец: ОАО «БАРАНОВИЧИГАЗСТРОЙ».
 Организатор торгов: ООО «Электронная торговая площадка», 220090, г. Минск, ул. Полиграфической, 31-8; +375296855155; contact@e-torgi.by.
 Для участия в торгах необходимо уплатить задаток в размере 10 % от начальной стоимости лота не позднее 20.09.2019 г. на р/с BY51 UNBS 3012 0400 8110 1001 0933 в ЗАО «БСБ-Банк», БИК UNBSBY2X, УНП 193284725, получатель – ООО «Электронная торговая площадка». Назначение платежа: задаток за участие в торгах по лоту № (номер лота).
 Заявления на участие в торгах принимаются с 9.00 27.08.2019 по 17.00 26.09.2019 на ЭТП e-torgi.by.
 Организатор торгов может отказаться от проведения торгов не позднее чем за пять дней до даты проведения торгов.
 Стоимость возмездных затрат на проведение торгов: аукционный сбор в размере 3 % от начальной цены предмета торгов.
 Оформление участия в торгах в соответствии с регламентом ЭТП.
 Победителем торгов признается лицо, предложившее наивысшую цену за предмет торгов.
 Оформление результатов торгов в соответствии с регламентом ЭТП в день проведения торгов.
 В случае признания торгов несостоявшимися предмет торгов может быть продан единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах (президент на покупку), при его согласии, по начальной цене, увеличенной на пять процентов.
 Подписание договора купли-продажи – в течение семи дней со дня проведения торгов. Оплата по договору купли-продажи в течение тридцати дней со дня проведения торгов.

Вниманию предприятий, организаций и индивидуальных предпринимателей!

Комитетом государственного имущества Гродненского областного исполнительного комитета проводятся аукционы по продаже неиспользуемого имущества, находящегося в собственности Волковысского района:

К ПРОДАЖЕ ПРЕДЛАГАЮТСЯ:

1. Комплекс зданий и сооружений цеха по производству красного кирпича по улице Осипенко, 21, 21/1-21/3, 21/8, 21/11-21/14 в городе Волковыске.
 Начальная цена предмета аукциона – 29 базовых величин, размер задатка – 1 базовая величина.
 Аукцион состоится 19 сентября 2019 года в 12.00.
2. Изолированное помещение водолечебницы, расположенное по адресу: Волковысский район, д. Теолин, ул. Молодежная, 5-2.
 Начальная цена предмета аукциона – 1 базовая величина, размер задатка – 1 базовая величина.
 Аукцион состоится 19 сентября 2019 года в 11.30.
 Заявки на участие в аукционах принимаются по адресу: г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39.
 Последний день подачи заявлений на участие в аукционах – 13 сентября 2019 г. до 17.00.
 Подробная информация по телефонам:
 В городе Волковыске: 8 (0152) 4 50 25, 2 07 46.
 В городе Гродно: 8 (0152) 77 29 15, 72 25 18, 72 21 02.
 Сайт: www.region.grodno.by, gki.gov.by

УНП 500042135

РУП «Гомельский институт недвижимости и оценки» извещает о проведении 9 сентября 2019 г. в 10.00 повторного открытого аукциона со снижением начальной цены после несостоявшихся торгов по продаже объекта недвижимости – нежилого изолированного помещения, расположенного по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Пушкина, 2-11, принадлежащего Обществу с ограниченной ответственностью «Селия сервис» на праве собственности

№ лота	Наименование объекта	Краткая характеристика объекта	Начальная цена, руб. (в т.ч. НДС по ставке 20 %)	Задаток, руб. (в т.ч. НДС по ставке 20 %)
1	Помещение общественного питания, инв. № 350/D-230849	Назначение: помещение общественного питания. Расположено на 4-м этаже пятиэтажного многоквартирного здания, 2011 года постройки. Общая площадь помещения 449,2 кв. м. Установлен сервитут площадью 50,7 кв. м без взимания платы. Помещение сдано в аренду сроком до 30.06.2023 г. Помещение находится в ипотеке у ОАО «Белгазпромбанк» в обеспечение исполнения обязательств по кредитному договору. Согласно залогодержателя на продажу не выдана.	823 000,00	8 230,00

Земельный участок для обслуживания здания, в котором расположено изолированное помещение, на праве аренды площадью 0,1735 га (доля 287/5000) с кадастровым номером 34010000001003509. **Имеется ограничение (обременение) прав на земельные участки, расположенные в охранных зонах линий электропередачи, сети и сооружений канализации, сети и сооружений теплоснабжения, площадь 0,0068 га.** Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

Шаг аукциона – 5 %. Место проведения аукциона: г. Гомель, ул. Артема, 23. Заявления на участие в аукционе с приложением необходимых документов принимаются по адресу: г. Гомель, ул. Артема, 23, 2-й этаж, каб. 2-6 до 18.00 часов в 9.00 до 12.00 и с 13.00 до 16.00 по 6 сентября 2019 г. включительно. Подана документов по лоту не допускается. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются.
 В аукционе имеют право участвовать юридические и физические лица, а также индивидуальные предприниматели, своевременно подавшие заявление на участие в аукционе с приложением необходимых документов, внесшие задаток по заявляемому лоту до подачи заявления и прошедшие заключительную регистрацию с 09.00 до 10.00 9 сентября 2019 г.
 Аукционные торги проводятся в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь и Положением о порядке организации и проведения аукционов, утвержденных Организатором торгов.
 Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену на аукционе; лицом, приравненным к победителю, признается единственный зарегистрированный участник, выразивший согласие купить объект по начальной цене, увеличенной на 5 %.
При подаче заявления участник должен иметь: 1) копию бланка поручения с отметкой банка, подтверждающего внесение задатка для участия в аукционе; 2) физическое лицо – паспорт; представителю физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность; представителю юридического лица (резидента РБ) – паспорт (руководитель) – копию документа о назначении на должность), доверенность на участие в аукционе и подписание документов, копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации организации и их подлинники для заверения их копии организатором аукциона; консолидированные участники дополнительно предоставляют копию договора о совместном участии в аукционе с предъявлением оригинала этого договора; представителю юридического лица (нерезидент РБ) – легализованный в установленном порядке доверенность на участие в аукционе и подписание документов (руководитель – копию документа, подтверждающего назначение на должность), копии учредительных документов и выписку из государственного (торгового) реестра юридических лиц страны происхождения (выписка должна быть датирована не позднее шести месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с нотариально удостоверенными переводами на белорусский (русский) язык. В случае отсутствия у физического лица текущего счета необходимо его открыть.
 Задаток для участия в аукционе переводится до подачи заявления на р/с BY84ALFA3012230570080270000 в ЗАО «Альфа-Банк», г. Минск, БИК: ALFABY2X.
Получатель платежа – РУП «Гомельский институт недвижимости и оценки». УНП 490318588. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по лоту № 1 согласно извещанию в газете «Звязда» от 27 августа 2019 г.
 Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим победителем (лицом, приравненным к победителю), будет засчитан в счет окончательной стоимости Объекта. Задаток, уплаченный участниками аукциона, не ставшими победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю), Организатор торгов возвращает безналичным платежом на их счета в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона.
Победитель торгов (лицо, приравненное к победителю) обязан: в течение 3 рабочих дней после подписания протокола о результатах аукциона уплатить Организатору аукциона вознаграждение по результатам аукциона в размере 1 % от окончательной цены продажи Объекта; в течение 20 календарных дней после подписания протокола о результатах аукциона заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта; в сроки согласно заключенному договору купли-продажи выплатить Продавцу стоимость Объекта, сформированную в установленном порядке. Если между Продавцом и Победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) в течение срока, установленного для заключения договора купли-продажи Объекта, не достигнута договоренность по срокам и порядку оплаты Объекта, такая оплата должна быть произведена в течение 60 календарных дней с момента заключения договора купли-продажи Объекта.
Извещение о предыдущих несостоявшихся торгах по данному лоту было опубликовано в газете «Звязда» от 09.07.2019 № 126
 г. Гомель, ул. Артема, 23, тел.: 8 (0232) 32-46-47, 32-18-95, сайт: gino.by, e-mail: auction-gino@gino.by
 Продавец: ООО «Селия сервис», г. Гомель, ул. Красноармейская, 5А, тел.: 8 (044) 711-74-25; 8 (0232) 75-07-20.

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Гомсельмаш» (продавец) извещает о проведении 27 сентября 2019 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20

№ лота	Наименование предметов торгов	Начальная цена продажи имущества, с учетом НДС (20 %), бел. руб.	Сумма задатка, с учетом НДС (20 %), бел. руб.
1	Капитальное строение с инв. № 350/С-82121 площадью 705, 3 кв. м, назначение – здание многофункционального назначения – здание административно-производственное. Информация о земельном участке: кадастровый номер 34010000003000775 площадью 0,1639 га – для эксплуатации и обслуживания здания административно-производственного (право аренды). Местонахождение: г. Гомель, ул. Рабочая, д. 7. Капитальное строение с инв. № 350/С-159313 площадью 0,0 кв. м, протяженность – 33,8 м, назначение – сооружение специализированное водохозяйственного назначения, наименование – канализационная сеть. Адрес: г. Гомель, ул. Рабочая, 7, участок канализационной сети от КК-1 до КК-3. Информация о земельном участке: кадастровый номер 34010000003002781 (присвоен предварительно). Капитальное строение с инв. № 350/С-160641 площадью 0,0 кв. м, протяженность – 37,8 м, назначение – сооружение специализированное энергетика, наименование – тепловая сеть. Адрес: г. Гомель, тепловая сеть от административного здания до зданий мастерских и складов по ул. Рабочая, 7. Информация о земельном участке: кадастровый номер 34010000003002820 (присвоен предварительно). Капитальное строение с инв. № 350/С-159320 площадью 0,0 кв. м, протяженность – 63,6 м, назначение – сооружение специализированное энергетика, наименование – линия электропередачи. Адрес: г. Гомель, линия электропередачи от ТП-828 до здания по ул. Рабочая, 7. Информация о земельном участке: кадастровый номер 34010000003002787 (присвоен предварительно). Гараж металлический 3,2х6 (инв. № по бух. учету 426), стеллаж металлический закрытый для хранения труб (инв. № по бух. учету 669), стеллаж металлический закрытый для хранения труб (инв. № по бух. учету 670), здание металлическое для отрезного станка (инв. № по бух. учету 672)	128 633,00	6 431,65

Продавец: ОАО «Гомсельмаш», г. Гомель, ул. Шоссейная, 41. **Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по контактному тел.:** 8 (0232) 59-23-93 – Мойсеево Наталья Александровна. **Шаг аукционных торгов – 5 (пять) % от начальной цены предмета аукциона.**
Для участия в аукционе необходимо: 1) Оплатить задаток на расчетный счет Организатора торгов (ОАО «Гомельоблреклама»): р/с BY52 BLBV 3012 0400 0712 0400 1001, БИК BLBVBY2X, дирекция ОАО «Белинвестбанк» по Гомельской области, УНП 400071204, назначение платежа – задаток за участие в аукционных торгах (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления); 2) Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов можно с 27 августа 2019 г. по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. «Эксперт-Услуга» в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00. **Прим заявлений (предварительно по контактным телефонам Организатора торгов) заканчивается 25 сентября 2019 г. в 16.00 включительно. Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются.** Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее, чем за три дня до его проведения.
Для участия в аукционе предоставляются: документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка; юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем Республики Беларусь – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию этого юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования; иностранным юридическим лицом – легализованный в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны учреждения с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; иностранным индивидуальным предпринимателем – легализованный в установленном порядке документ, подтверждающий статус, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; представителем юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель); представителем гражданина или индивидуального предпринимателя Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность; представителем иностранного юридического лица, иностранного физического лица или индивидуального предпринимателя – доверенность, легализованная в установленном законодательством порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица – также документ, подтверждающий его полномочия (приказ о назначении на должность руководителя, или заверенная выписка из решения общего собрания, правления либо иного органа управления юридического лица в соответствии с учредительными документами, или трудовой договор (контракт), или соответствующий гражданско-правовой договор, или иные документы) в соответствии с законодательством.
В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только единственным участником, объект аукциона продается отнюдь участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 (пять) %. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Неявка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается Организатором в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение 15 (пятнадцати) календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретаемое имущество, согласно договору купли-продажи и возместить затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 (трех) рабочих дней с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Проводится аукцион в соответствии с Положением Открытого аукционного общества «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части). **Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документации, необходимой для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте Организатора торгов – www.gomoblreklama.by, раздел «Аукционы».** Дополнительная информация по контактным телефонам Организатора аукциона: (тел./факс) 8 (0232) 23-23-54, 23-23-56, 8 (029) 126-66-62

Извещение о проведении электронных торгов

Организатор аукциона: ООО «ИПМ-Консалт оценок», г. Минск, (оператор ЭТП) ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46

Продавец: Частное предприятие «Эдэн-Н», г. Молодечно, ул. Великий Гостинец, 143Б/2, пом. 14, каб. 600/7

Адрес ЭТП: www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов: Месторасположение – г. Минск, ул. Кропоткина, д. 91, пом. 2

Наименование	Общая площадь	Инвентарный номер
Производственный корпус № 3	3230,8 кв. м	500/Д-707995487

Сведения о земельном участке, предоставляемом в аренду на праве аренды (срок действия по 30.04.2022) для размещения объектов неустоявленного назначения:

1) пл. 0,2643 га и 0,0090 га (производственное помещение);
2) пл. 0,0198 га (доля 1/2), 0,0574 га (проезд)

Начальная стоимость без НДС – 1 235 790 долларов США (снижена на 10%)

*Примечание: цена продажи предмета аукциона указывается в договоре купли-продажи с учетом НДС.

Задаток 10 % по курсу НБРБ на дату платежа от начальной цены предмета аукциона перечисляется на счет BY92 BELB 3012 0048 3500 8022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», г. Минск, ул. Минская, 32; БИК BELBYBY2X; получатель платежа – ООО «ИПМ-Консалт оценок», УНП 191224638

Срок подписания договора: 15 (пятнадцать) рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов:

Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов, установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся позысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить установленное вознаграждение в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор аукциона имеет право сдать предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона

Дата, время и место проведения электронных торгов: 19.09.2019 в 14.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» (www.ipmtorgi.by)

Предшествующее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» 30.05.2019

Дата и время окончания приема документов (предварительная регистрация) на ЭТП ipmtorgi.by: 17.09.2019 до 17.00.

Контактные телефоны: Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-317-95-42. Email: auction@cpo.by

Организация аукционов

Оценка всех видов имущества

Извещение о проведении повторного аукциона

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703

Продавец: ОАО «Сморгонский завод оптического станкостроения», Гродненская обл., г. Сморгонь, ул. Якуба Коласа, 80

Предмет аукциона: Месторасположение: Гродненская обл., Сморгонский р-н, г. Сморгонь, ул. Якуба Коласа, 80В

Наименование	Общая площадь	Инвентарный номер
Комплексная	420,7 кв. м	443/С-14777

Составные части и принадлежности: ограждения, ворота, калитки, площадка бетонная для ТП, градирня

Сведения о земельном участке: общ. пл. 0,2036 га, предоставлен Продавцу на праве аренды (срок действия по 14.08.2068) для обслуживания здания компрессорной

Начальная цена с НДС 20 % – 100 125,66 бел. руб. (снижена на 50%)

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на счет BY60BLB30120191021390001001 в Дирекции «ОАО Белвэбинбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBYBY2X, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки», УНП 191021390

Срок подписания договора: 10 рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета аукциона:

Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by

Предшествующее извещение о проведении аукциона опубликовано газете «Звезда» от 31.07.2019

Дата и время проведения аукциона: 11.09.2019 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 09.09.2019 до 17.00 по указанному адресу. Тел.: +37517-280-36-37; +37544-704-92-06. Email: auction@cpo.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукционов: коммунальное консалтинговое унитарное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 24-63-14.

Продавец: Городское районное потребительское общество, Витебская обл., Городокский р-н, г. Городок, ул. Советская, 16, факс. 8 (02139) 4-14-77, 8 (029) 7103515

Лот №1. Капитальное строение с инв. № 201/С-14375 по адресу: Витебская обл., Городокский р-н, г. Городок, ул. Володарского, 9 площадью 430,1 кв. м, наименование – торговый центр № 86 «Родны кут», назначение – здание специализированное розничной торговли, составные части и принадлежности: пристройка, проезд, парковка; тротуар, дорожки; площадка для сбора мусора. Оборудование: линия витрин холодильных, инв. № 1600355; холодильная витрина ВС 25фр, инв. № 1600356; линия витрин холодильных ВС 26фр 200, инв. № 1600358; холодильная камера КМХ 23-3-С2, инв. № 1600359; слит система, инв. № 1600702; конденсатор, инв. № 1600703; шкаф управления, инв. № 1600800; агрегат многокомпрессорный АМ, инв. № 1600801; воздухоохладитель КТН, инв. № 1600701. Имущество расположено на зем. участке с кадастровым № 211850100001003789 площадью 0,2665 по адресу: Витебская обл., Городокский р-н, г. Городок, ул. Володарского, 9. Обременение: наличие ипотечки (дот. №28 от 26.07.2017) – Согласно залогодержателю – ЦЕУ №208 в г. Городке Региональной дирекции по Витебской области ОАО «Белгазпромбанк» на продажу на торгах (исх. № 17-5-09/10233 от 23.08.2019) при условии направления 80 % реализационной стоимости, с учетом НДС, торгового центра №86 «Родны кут» на погашение просроченной задолженности по кредитному договору № 15 от 23.06.2017. В случае превышения 80 % реализационной стоимости, с учетом НДС, суммы просроченной задолженности по кредитному договору № 15 от 23.06.2017, остающаяся часть направляется на погашение просроченной задолженности по кредитному договору № 2008180002 от 20.06.2018 г. Оплата 80 % реализационной стоимости, с учетом НДС, торгового центра № 86 «Родны кут» возлагается на покупателя и перечисляется на счет № BY19BARB3819200011370000000, открытый в ОАО «Белгазпромбанк», БИК BARBYBY2X, УНП 100693551.

Нач.цена: 674 664,00 бел. руб. с НДС. **Задаток:** 67 466,40 бел. руб.

Дата, время и место проведения аукциона: 27.09.2019 в 10.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5, в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». **Срок внесения задатка и подачи заявлений на участие в торгах:** с 27.08.2019 в 8.30 по 26.09.2019 до 17.30. Срок подписания договора купли-продажи: 10 календарных дней со дня проведения аукциона. Условия аукциона: оплатить предмет аукциона в сркти, указанные в договоре купли-продажи, перечислить затраты на организацию и проведение аукциона и затраты по оценке имущества на р/счет, указанный в протоколе аукциона, в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона

Заявления на участие в аукционах со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5, в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Аукцион проводится в порядке, установленном Постановлением правления Витебского облпотребсоюза от 14.09.2018 № 247. Для участия в аукционе представляются документы: заявление на участие в аукционе, заверенная банком копия платежного поручения о перечислении задатка, копия документа, подтверждающего гос. регистрацию (для юр. лица, инд. предпринимателя); копии учредительных документов (для юр. лица); легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (не ранее чем за 6 месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юр. статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык (для юр. лиц – нерезидентов РБ); заключается соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. При подаче документов физ. лицо, представляющее физ. лицо и юр. лица предьявляет документ, удостоверяющий личность, документ, подтверждающий полномочия лица на представление интересов. Осмотр предметов торгов осуществляется в рабочие дни с 8.30 до 17.00 по месту нахождения имущества. Аукцион состоится при наличии не менее 2 участников. Победитель аукциона – участник, предложивший наибольшую цену. **Задаток перечисляется на р/с BY92MTBK30120001093300066782 ЗАО «МТБанк» г. Минск, БИК МТБВBY22, УНП 39047556, получатель платежа ККУП «Витебский областной центр маркетинга».** Организатор аукциона вправе не позднее, чем за 3 дня до даты проведения аукциона, отказаться от проведения аукциона. Доп. информация по тел.: 8 (0212) 24-63-14, 8 (029) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru, marketvit.by. Ознакомиться с предметом торгов можно по предварительному согласованию с Продавцом по тел.: 8 (029) 7103515, 8 (02139) 4-14-77

РПГ «Гомельский институт недвижимости и оценки» извещает о проведении 9 сентября 2019 г. в 11.00 повторного открытого аукциона со снижением начальной цены после несостоявшихся торгов по продаже объекта недвижимости, расположенного по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Волгоградская, 2А, принадлежащего индивидуальному предпринимателю Амельченко Веронике Валерьевне на праве собственности

№ лота	Наименование объекта	Краткая характеристика объекта	Начальная цена, руб. (без НДС)	Задаток, руб. (без НДС)
1	Двухэтажное кирпичное здание учебного корпуса, инв. № 350/С-156928	Назначение: здание специализированное для образования и воспитания. Двухэтажное кирпичное здание, 1948 года постройки. Общая площадь 783,6 кв. м. Здание находится в ипотеке у ОАО «Белгазпромбанк» в обеспечение исполнения обязательств по кредитному договору. Согласие залогодержателя на продажу имеется	247 000,00	2 470,00

Земельный участок для обслуживания здания на праве аренды сроком по 14.11.2065 г. площадью 0,1145 га с кадастровым номером 340100000006004888. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь

Шаг аукциона – 5%. Место проведения аукциона: г. Гомель, ул. Артема, 23. Заявления на участие в аукционе с приложением необходимых документов принимаются по адресу: г. Гомель, ул. Артема, 23, 2-й этаж, каб. 2-6 по рабочим дням с 9.00 до 12.00 и с 13.00 до 16.00 по 6 сентября 2019 г. включительно. Подача документов по почте не допускается. Заявления, поступившие позже установленного срока, не рассматриваются. В аукционе имеют право участвовать юридические и физические лица, а также индивидуальные предприниматели, своевременно подавшие заявление на участие в аукционе с приложением необходимых документов, внесенные задаток по заявленному лоту до подачи заявления и прошедшие заключительную регистрацию с 09.00 до 11.00 9 сентября 2019 г. Допускается участие на стороне покупателя консолидированных участников. Аукционные торги проводятся в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь и Положением о порядке организации и проведения аукционов, утвержденным Организатором торгов. Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену на аукционе; лицом, приравненным к победителю, признается единственный зарегистрированный участник, выразивший согласие купить Объект по начальной цене, увеличенной на 5%. При подаче заявления участник должен иметь: 1) копию платежного поручения с отметкой банка, подтверждающей внесение задатка для участия в аукционе; 2) физическое лицо – паспорт; представитель физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность; представитель юридического лица (резидента РБ) – паспорт (руководитель – копию документа о назначении на должность), доверенность на участие в аукционе и подписание документов, копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации организации и их подлинники для заверения их копий организатором аукциона; консолидированные участники дополнительно предоставляют копию договора о совместном участии в аукционе с предьявлением оригинала этого договора, представитель юридического лица (нерезидента РБ) – легализованные в установленном порядке доверенность на участие в аукционе и подписание документов (руководитель – копию документа, подтверждающего назначение на должность), копии учредительных документов и выписку из государственного (торгового) реестра юридических лиц страны происхождения (выписка должна быть датирована не позднее шести месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с нотариально удостоверенным переводом на белорусский (русский) язык. В случае отсутствия у физического лица текущего счета необходимо его открыть. Задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления на р/с BY84ALFA30122305700080270000 в ЗАО «Альфа-Банк», г. Минск, БИК: ALFAYBY2X. Получатель платежа – РПГ «Гомельский институт недвижимости и оценки», УНП 490318588. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по лоту №1 согласно извещению в газете «Звезда» от 27 августа 2019 г. Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим победителем (лицом, приравненным к победителю), будет засчитан в счет окончательной стоимости Объекта. Задаток, уплаченный участниками аукциона, не ставшими победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю), Организатор торгов возвращает безналичным платежом на их счета в течение 5 рабочих дней со дня проведения аукциона. Победитель торгов (лицо, приравненное к победителю) обязан: в течение 3 рабочих дней после подписания протокола о результатах аукциона уплатить Организатору аукциона вознаграждение по результатам аукциона в размере 2 % от окончательной цены продажи Объекта; в течение 20 календарных дней после подписания протокола о результатах аукциона заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта; в сроки согласно заключенному договору купли-продажи выплатить Продавцу стоимость Объекта, сформированную в установленном порядке. Если между Продавцом и Победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) в течение срока, установленного для заключения договора купли-продажи Объекта, не достигнута договоренность по срокам и порядку оплаты Объекта, такая оплата должна быть произведена в течение 60 календарных дней с момента заключения договора купли-продажи Объекта.

Извещение о предыдущих несостоявшихся торгах по данному лоту было опубликовано в газете «Звезда» от 09.07.2019 г. № 126

Организатор: РПГ «Гомельский институт недвижимости и оценки», г. Гомель, ул. Артема, 23, тел.: 8 (0232) 32-46-47, 32-18-95, сайт: gino.by, e-mail: auction-gino@gino.by

Продавец: ИП Амельченко В. В., г. Гомель, ул. Волотовская, 6, кв. 5, тел.: 8 (044) 711-74-25, 8 (0232) 75-07-20.

Извещение о проведении открытого аукциона

Организатор аукциона – Червенский районный исполнительный комитет

№ лота	Сведения о виде и предмете аукциона	Адрес объекта и его наименование	Срок аренды	Начальная цена объекта (рублей)	Сумма задатка (рублей)	Расходы по организации и проведению аукциона (рублей)	Ограничения (обременения) прав в использовании земель и другие ограничения
1	Аукцион на право заключения договора аренды земельного участка	Земельный участок для строительства и обслуживания производственного объекта, расположенного по адресу: Минская обл., Червенский р-н, г. Червень, ул. Октябрьская, площадь – 0,7136 га, кадастровый номер 625850100001003776	50 лет	43 938,85	4 393,89	3 340,02 + расходы по размещению извещения в СМИ	
2	Аукцион на право заключения договора аренды земельного участка	Земельный участок для строительства и обслуживания объекта придорожного сервиса (СТО), расположенный по адресу: Минская обл., г. Червень, 63-й км автодороги М-4, площадь 0,5178 га, кадастровый номер 625850100001003786	50 лет	41 770,08	4 177,01	1 826,72 + расходы по размещению извещения в СМИ	Земельный участок имеет ограничение (обременение) прав в использовании: охранная зона линии связи и радиодификации, площадь 0,0318 га

Задаток перечисляется на расчетный счет BY94 АКВБ3641062700002600 0000 в ЦЕУ 627 филиала № 500 МУ ОАО «АСБ Беларусбанк», БИК АКВВBY21500, УНП 600008398.

Оплата за объект аукциона (включая затраты, связанные с его проведением) должна быть осуществлена в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона.

Для участия в аукционе предоставляются: заявление, документ, подтверждающий внесение суммы задатка, с отметкой банка, а также иные документы, предусмотренные Положениями о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договоров аренды земельных участков и продажи земельных участков в частную собственность, утвержденными Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462. При подаче заявления заключается соглашение с райисполкомом о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Аукцион проводится при наличии не менее двух участников. Аукцион состоится **27 сентября 2019 года в 11.00** в здании Червенского райисполкома (зал заседаний) по адресу: г. Червень, пл. Свободы, 1. Заявления на участие и необходимые документы принимаются с момента опубликования извещения в рабочие дни с 8.00 до 17.00 по адресу: г. Червень, пл. Свободы, 1, райисполком, кабинет 69, тел. 80171428491 по **25 сентября 2019 года** включительно.

Фестывалі

ТОСТ ЗА ДРУЖБУ

Музыка і танцы, тосты за здароўе маладых і разнастайныя забавы, а таксама спартыўныя, мастацкія і гаспадарчыя экскурсіі па сонечнай Грузіі — у суботу ў Мінску прайшоў пяты фестываль грузінскай культуры «Тбілісба».

Падчас «свята за грузінска-беларускім характарам» упершыню працаваў куток беларускай гасціннасці, дзе ўсіх ахвотных знаёмлілі з культурай і гісторыяй нашай краіны, а таксама частавалі дамашнім варэннем, блінамі, сушанымі яблыкамі і грыбамі. А яшчэ на «Тбілісба» прайшло прыгожае, па-грузінску хлебасольнае і па-беларуску сардэчнае, інтэрнацыянальнае вяселле, якое ўвабрала ў сябе традыцыі абедзвюх краін. Павіншаваць маладых заірнулі шматлікія госці, у тым ліку адзін з найлепшых грузінскіх футбалістаў, дзеючы мэр Тбілісі Каха Каладзе і старшыня Мінгарвыканкома Анатоль Сівак, а ролю тамады на вяселлі выканаў вядомы тэлеведучы Тэнгіз Думбадзе.

— Колькі павінен доўжыцца сапраўдны грузінскі тост? — пацкавалі ў вядучага карэспандэнты «Звязды».

— Тут няма рэгламенту: ёсць такія майстры слова, якія могуць гаварыць дзесяць хвілін, ніводнага разу не паўтарыцца і не затрымаць паўзу. Галоўная ўмова — каб словы ішлі ад самага сэрца, ад душы.

Адной з самых незвычайных фестывальных забаў стала... эстафета з дзюўчатамі, загорнутымі ў дываны. Адна з удзельніц прызналася, што даўно марыла, каб яе «ўкрылі» такім чынам.

Шматлюдна было і на іншых пляцоўках фестывалю: на турыстычным маркеце наведвальнікі слаборнічалі ў караоке-конкурсе песень Валерыя Меладзе за бясплатную пуцёўку ў Грузію, на танцавальнай сцэне вывучалі грузінскія вясельныя танцы «Картулі» і рухі «Лявоніхі», у гаспа-

дворыку частаваліся стравамі нацыянальнай кухні, а ў незвычайным басейне «давалі нырца» з вышыні некалькіх метраў за бляшанкамі з вадой баржомі. Каб зрабіць памятных кадры побач з футравым аўто, ружовым поні, на фоне гор альбо ўтульнага грузінскага дворыка, выстройваліся цэлыя чэргі.

Удзячная публіка сабралася і каля галоўнай сцэны фестывалю, дзе выступалі прадстаўнікі беларускай музычнай культуры і цэлы дэсант артыстаў з Грузіі. Слухачы апладзіравалі шматгалоссю «Швідкаца» і ансамблю Iria, падпявалі ўдзельніку «Славянскага базару ў Віцебску» Георгію Путкарадзе (а як тут не падпяваць, калі хлопец спявае на беларускай, — той самы хіт «Небяспечна», што прынёс яму першую прэмію віцебскага конкурсу) і доўга не хацелі развітацца з гуртам Mgzavrebi.

Агулам, як падлічылі арганізатары, свята ў Верхнім горадзе наведалі 80 тысяч гасцей.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК, Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

СЁННЯ

Сонца

Table with 3 columns: Location, Sunrise, Sunset, Daylight hours. Locations include Minsk, Vitebsk, Makhilov, Gomel, Grodno, and Brest.

Месяц

Апошняя квадра 23 жніўня. Месяц у сузор'і Рака.

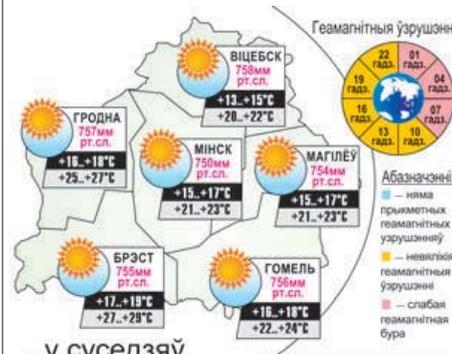
Імяніны

Пр. Евы, Еўдакіі, Алёксея, Аркадзія, Мікалая, Уладзіміра, Фёдара, Фядоса, К. Монкі, Тодара, Цэзара.

Фота Ліны МАЛІНІНАЙ.

ЗАЎТРА

...у суседзях

Table showing weather forecasts for neighboring cities: Warsaw, Kyiv, Riga, Vilnius, Moscow, and St. Petersburg.

Даты

Падзеі

Людзі

27 ЖНІЎНЯ

1860 год — нарадзіўся (вёска Станькава, цяпер у Дзяржынскім раёне) Карл Эмерыкавіч Чапскі, адзін з прадстаўнікоў старажытнага роду Гутэн-Чапскіх. 1890—1901 гадах гарадскі галава ў Мінску. Узначальваў многія грамадскія і дзяржаўныя арганізацыі. Адкрыў у Мінску прытулак, шпіталь, амбулаторыю, заснаваў электрастанцыю, забрукаваў вуліцы. Садзейнічаў адкрыццю ў Мінску Таварыства аматараў спорту (з 1892 года — яго старшыня), Таварыства абароны жанчын, гарадскога крэдытнага таварыства. Быў актыўным членам Мінскага таварыства сельскай гаспадаркі. Памёр у 1904 годзе.

1922 год — нарадзіўся (вёска Забалоцце Уздзенскага раёна) Аляксандр Махнач — драматург, празаік, публіцыст, заслужаны работнік культуры Беларусі. У Вялікую Айчынную вайну быў удзельнікам абароны Брэсцкай крэпасці. Шмат гадоў працаваў у штотыднёвіку «Літаратура і мастацтва». Аўтар зборнікаў: «Драматычныя мініяцюры», «Песы» і іншых. Па яго п'есах пастаўлены спектаклі «Шпачок», «Гаўрошы Брэсцкай крэпасці». Пісаў нарысы па праблемах экалогіі, краязнаўстве. Памёр у 2001 годзе.

2005 год — вучоныя Інстытута глебазнаўства і аграхіміі НАН Беларусі стварылі аўтаматызаваную базу даных, у якой сабраны звесткі аб ўсіх глебах краіны.

1896 год — нарадзілася Фаіна Рыгораўна Раневская, руская савецкая актрыса тэатра і кіно, народная артыстка СССР. З 1931 года працавала ў маскоўскіх тэатрах — Камерным, Цэнтральным тэатры Чырвонай Арміі, імя Мая-

коўскага, імя Пушкіна, імя Масшава. У кіно дэбютавала ў 1934 годзе ў фільме М. Рона «Пышка». У 1939—1941 гадах — актрыса кінастудыі «Масфільм», у 1941—1943 м — Ташкенцкай кінастудыі. Двойчы Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР. У кіно іграла не так часта, як у тэатры, кажучы, што «грошы з'едзеныя, а ганьба засталася». На кінаэкране магла быць і запальчывай Ляляй у камедыі «Падкідыш» (1939), і эканомкай Маргарытай Львоўнай у музычнай камедыі «Вясна» (1947), і злой мацахай у класічнай казцы «Папялушка» (1947). Характэрным нязкім голасам актрысы гаворыць хатняя гаспадыня Фрэнкен Бок у мультфільме «Карлсан вярнуўся». Памерла ў 1984 годзе.

1919 год — пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 года расійска кінапрадпрыемства яшчэ каля двух гадоў працягвалі знаходзіцца ў прыватных руках. Большасць іх уладальнікаў дастаткова крытычна ставіліся да новай улады, адмаўляючыся нават выдаваць камеры і плёнкі кінааператарам, якія жадалі захаваць для гісторыі рэвалюцыйныя падзеі. Аднак у адным толькі 1918 годзе прыватныя кінафірмы паставілі каля 150 фільмаў. У той жа час лідар большавікоў Ленін адзначыў, што кіно з'яўляецца найважнейшым з мастацтваў, магутным прапагандысцкім інструментам, а іншыя кіраўнікі Савецкай дзяржавы прама заклікалі «ўзяць кінематограф у свае рукі». Таму 27 жніўня 1919 года быў выдадзены Дэкрэт Савета Народных Камісараў аб нацыяналізацыі кінасправы. З гэтага часу ўсе фота- і кінематографічныя прамысловыя ды гандаль перайшлі ў падпарадкаванне Народнага камісарыята асветы, які ўзначальваў Анатоль Луначарскі.

Advertisement for a book 'З залатым вяселлем...' by Tamara Aleksandra and Ivana Kanstantsinavich Karabnevich, featuring a photo of the authors and a quote.

УСМІХНЕМСЯ

— Мілы, што табе падарыць на дзень нараджэння? — Секс утраці. — Ты хочаш, каб я пайшла і прывяла сяброўку? — Ты лепш проста ідзі, а сяброўка я прывяду сам. Як дваццаць, калі сапсаваўся сыр з цвілілю?.. Як казала цётка Фіма: — Запомні, што я табе скажу. Прыбіць паліцу можна і суседа папарсіць. А вось някрычаць, шо крыва прыбіта, — тут такі ўжо муж патрэбны!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА. ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. РЭГІСТРАЦІЯНЫ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА. ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФРЫЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДРОЖЫК (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯЧУК, Н. РАСПІЛКА, С. РАСПІЛКА, А. СЛАНЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК. Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда». НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. Тэлефоны ў Мінску: прыёмны — 287 19 19 (тэл./факс); адрэвалу: пісьмаў — 287 18 81; маршэўны — 337 44 04, бухгалтэры: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; e-mail: info@zviazda.by; (для зваротаў): zvarot@zviazda.by. Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрэдукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыхар 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 2799. Нумар палісаны ў 19.30 26 жніўня 2019 года.